

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ

Број 218
24 децембар 1998.
Цена 7 динара

У ПЕЊИ САХРАЊЕНА ШЕСТОРИЦА МЛАДИЋА И МИР УБИЈА ДЕЦУ

ИТАЛИЈА 2000 ITL, ФРАНЦУСКА 6,30 FRF, ШВАЈЦАРСКА 5 CHF, АУСТРИЈА 40 ATS, НЕМАЧКА 5,00 DEM, ШВЕДСКА 25 SEK, БЕЛГИЈА 40 BEF, ХОЛАНДИЈА 4 HFL, ГРЧКА 500 DRD, НОРВЕШКА 25 NOK, ДАНСКА 25 DKK

С Л О Б О Д Н Е Н О В И Н Е

J.K.P. "ГРАДСКЕ ПИЈАЦЕ" - БЕОГРАД

Београд - Живка Карабиберовића бр. 3
тел. центр. 3406-450, 3406-451 и 3406-452; директор: 422-566, 422-991 и 403-384
факс: 401-928

КАПЕНИЋ ПИЈАЦА

КАПЕНИЋ - МЛЕЧНА ХАЛА

ЗЕПЕНИ ВЕНАЦ

БАЊИЦА

Јавно комунално предузеће "Градске пијаце" Београд, као градска установа, основано је 1962. године и све до 1989. послује као друштвено предузеће од посебног интереса за град.

Од јануара 1990. "Градске пијаце" послују као јавно комунално предузеће којем је делатност одржавање и опремање пијаца, као и издавање простора и објеката за продају пољопривредно-прехранбених производа, на велико и мало.

ВИДИКОВАЦ

ЂЕРАМ ПИЈАЦА - УПРАВНА ЗГРАДА

Пословни простор је организован у оквиру 38 пијачних објеката, од чега је 35 на ужем градском подручју, а три су у приградској општини Младеновац.

ДАНИЦА ДРАШКОВИЋ

Нова година,
стари господари

Стр. 8-9

МИЛАН БОЖИЋ

Привилегије -
докле или зашто
не?

Стр. 10-11

ВУК ДРАШКОВИЋ

Косово и ми

Стр. 12-13

СРЕЋНА НОВА 1999.

Време, људи и
догађаји

Стр. 14-18

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ

Зар се тако народ
брани

Стр. 19-21

**ТЕМА: КАКО БИ ТРЕБАЛО ДА
ИЗГЛЕДА САВРЕМЕНА
ВОЈСКА**

Нема више
бајонета

Стр. 22-23

**ДР РАДОСЛАВ Ђ.
ГАЋИНОВИЋ, ЕКСПЕРТ ЗА
МЕЂУНАРОДНИ ТЕРОРИЗАМ**

Када бисмо ми
напали албанску
запуштену зону...

Стр. 26-28

БОМБАРДОВАЊЕ ИРАКА

Клинтон -
велики жонглер

Стр. 30-31

МИХАИЛО РАДОЛИЧИЋ

Нека лажу

Стр. 31

**ЦРНА ГОРА НА ИВИЦИ
АМБИСА**

Сукоб желе и
Булатовић и
Ђукановић

Стр. 32-33

**У НОВОМ САДУ НОВИ
"СЛУЧАЈ РАДИКАЛИ"**

Код Воје само они
који се боје

Стр. 36-37

**БОЖИДАР РАИЧЕВИЋ,
САВЕТНИК ИНСТИТУТА ЗА
ЕКОНОМСКА
ИСТРАЖИВАЊА**

Социјално пиво и
избегличка ВМА

Стр. 38-40

**МР АЛЕКСАНДАР
МИЛУТИНОВИЋ,
ПОТПРЕДСЕДНИК
БЕОГРАДСКЕ ВЛАДЕ**

Чекали су да сами
побегнемо

Стр. 46-47

*Свим читаоцима и
сарадницима "Српске речи"
честитано новојодшине и
божићне празнике*

КЛИНТОН

Сада више нема никакве сумње да је Моника Левински "личност године" и да се "ушетала у историју" као у какав бутик.

Њених 37 посета Овалном салону Беле куће и оближњим ходницима уз "падање на колена" пред **Билом Клинтон**ом уздрмало је најмоћнију земљу света.

На крају века у коме се, у многим кризама, није знало "ко кога", дошло је до још једне кризе, али зато што се сазнало "ко кога", и то до најликантнијих детаља.

Све је почело 21. јануара, када је најширој јавности сервирана "афера Левински", односно чињеница да председник Америке **Бил Клинтон** одржава специфичне сексуалне односе са једном својом службеницом.

Истина о томе котрљала се, додуше, недељама и месецима, по канцеларијама америчке администрације, али је, тек када су је дограбили медији, постала догађај првог реда.

Десет дана по обзнањивању скандала могло се тачно предвидети да ће "падање на колена" **Монике Левински** пред **Билом Клинтон**ом постати генератор многих дубиозних и накарадних политичких потеза америчког председника.

Први такав потез повучен је управо десетог дана по избијању афере, дакле 31. јануара, када је Америка дала рок **Садаму Хусеину** од две недеље да испуни захтеве из Резолуције Савета безбедности УН о инспекцијској контроли ирачког наоружања, уз претњу да ће после тог рока Ирак, ако се не повинује ултиматуму, бити изложен ваздушним ударима.

Три дана касније, 3. фебруара, угледни "Њујорк тајмс" објављује целовиту и добро документовану причу о "случају Левински", не остављајући Билу Клинтону ни милиметар простора за разна

маневрисања и за стишавања афере.

То је и преломни тренутак у америчкој политици, после кога свима постаје јасно да ће Бела кућа интензивирати и ирачку кризу и остале спољнополитичке акције, како би заштитила председника.

Одговор на писање "Њујорк тајмса" од 3. фебруара уследио је 5. фебруара, када је **Бил Клинтон** издао налог да почне гомилање војних снага у Персијском заливу, уз јасну најаву да ће те снаге бити и употребљене.

Следећих месеци Бела кућа медијски, а вероватно и обавештајно, активира и друга кризна жаришта, од исламског тероризма и Блиског истока, до Косова и Северне Кореје, као елементе наводног угрожавања америчких националних интереса.

Уз појачана патриотска осећања људи, процењује се, председников шлиц ће отићи у други план.

Злоупотребе спољне политике за амо-

ртизовања унутрашњеполитичких проблема, као и злоупотребе патриотизма у том смислу, нису америчке специфичности, али је Америка, управо у овој години, разним својим спољнополитичким потезима и "патриотским узлетима", те злоупотребе довела до крајњих граница.

У серији доказа да је "афера Левински" до максимума "запослила" све сегменте америчке администрације на измишљању и распламсавању других афера важан моменат је, свакако, и бомбардовање терористичких база у Авганистану и Судану 20. августа, као одговор на терористичке нападе на америчке амбасаде.

До тог бомбардовања је дошло 48 сати пошто је **Бил Клинтон**, притиснут необоривим доказима, морао да призна, у специјалном телевизијском обраћању нацији, да је "петљао" са **Моником Левински**, свдећи то на термин "неприкладни односи".

Завршница "афере Левински" почиње 19. новембра, објављивањем званичне опсежне оптужнице против **Била Клинтона**, коју је, посредством Интернета, за само неколико сати прочитало преко триста милиона људи широм планете.

Први ваздушни удари на Ирак изведени су, коначно, 16. децембра, за када је било заказано заседање Конгреса, односно гласање о предлогу да се покрене процедура за опозив **Била Клинтона** са положаја председника државе.

Маневар није "упалио" и одлука о покретању процедуре опозива је, после дводневног одлагања, ипак изгласана.

Следећих месеци предстоји суђење пред Сенатом, и мада је, због односа снага, готово извесно да **Бил Клинтон** неће бити опозван, прљаве игре, чији је циљ "закопчавање" његовог шлица, свакако ће се наставити.

Распућин

В

ојислав Шешел као политичар располаже најмоћнијим оружјем које одмах не оставља материјалне трагове али иза којег се увек назиру рушевине, кратери и крв, не рачунајући на душевне патње људи према којима своје оружје усмери. То Шешелево оружје јесте лаж. Да којим случајем није политичар него, рецимо, пећарошки активиста увек би уз себе имао захвалну публику коју би увесељавао својим шешелијадама као, на пример, о уловљеном сомју од пет метери или уловљеној сирени, из милоште названој Маја. Пошто јесте то што јесте, чак високи званичник Владе, лажима може да одведе један читав народ на губилиште а да нико у њему не препозна свог целата. По погубној разметљивости Шешела, рекло би се да је историјски сурогат

Григорија Јефимовича Распућина, сибирског провинцијалца и пустиолова, доказаног коњокрадице, који се представљао чистокрвним Русом и

који се последњих десет година трајања царске Русије, лажима о себи и другима, пробио до најближег окружења цара Николаја. У предвечерје октобарске револуције Распућина је убио кнез Јусуфов, тврдо уверен да ће његовим убиством спасити монархију и династију. То што је Распућин радио по Русији, Војислав Шешел ради по Србији као лажни војвода, лажни четник, лажни монархиста, лажни националиста, лажни радикал, лажни Пашићевац, лажни антигитониста, лажни професор универзитета и, коначно, као једини човек од свих Срба на свету који нема сведока али има Уверење Српске академије наука да је заиста Србин. Живети са толико нестварним атрибутима а говорити истину, једноставно је немогуће, зато код Шешела фантастично функционише распућиново опсенарство и захвалан сам Богу што Србија нема свог Јусуфова јер Војислав Шешел мора да остане жива парадигма моралног и етичког посрнућа целог једног народа.

Његово маркетиншко паковање лажи, за нас који га предуго познајемо, сигурно не почиње оним чувеним походом на Дедиње када је куцкајући по зидовима Куће цвећа кобајаги испробавао чврстину материјала Брозовог последњег склоништа. Његове манијакалне побуде убиства истине вуку трагове из Зенице и сви би сада били лицемери када би рекли да то нисмо знали, да то нисмо одобравали или нам то што он ради није било симпатично, поготово када нас је увесељавао са омраженом браћом Поздерац, Бранком Микулићем или Брозовом батиним - Станетом Доланцом. Осокољен грубим карикатуралним преувеличавањима људи тога доба, Војислав Шешел је истом методологијом кренуо и на своје најближе пријатеље, свог добротинијетелу Добрицу Ђосића и свог кума Вука Драшковића, без наде да икад више буде заустављен.

Лаж се дубоко увукла у Шешела и постала начин његовог живота, личног комуницирања, коначно и услов његовог опстанка. О томе су ових дана сведочили и њему блиски људи, професори приштинског универзитета Рада и Веселин Трајковић. И да није тог сведочења, Шешел уредно за собом оставља остапбендеровске трагове: довољно је репризирати било коју емисију његове прошлогодишње предизборне кампање када је из дана у дан говорио о економском програму од сто тачака, о повраћају старе девизне штедње, о начину попуне пензионског фонда, о исплати свих заосталих примања, тврди да ниједан члан Владе неће примити плату док радници и пензионери не буду измирили, па да се тек онда види густина Шешелеве магле. Ништа није остало ни од његове чувене уравнилковке и распона плата у односу један према три.

Управо на том распону плата Шешел показује свој раскошни оберминхаузеновски таленат, оптужујући посланике Српског покрета обнове, тачније њих четворицу, да су покренули иницијативу за доношење једног накарадног закона по коме Шешелеви министри, а и они из ЈУЛ-а и СПС-а, треба да уживају доживотне привилегије, са платама петнаест до двадесет пута већим од просечних. Као четворица посланика СПО, међу којима Шешел маше и мојим именом, залегла да се радикалским министрима и њиховим посланицима обезбеде трајне апанаже, на шта је њему (Шешелу) било толико мрско да је морао да напусти скупштинско заседање и не учествује у изгласавању тог срамног закона. При том Шешел, наравно, прећуткује да ниједан закон не може да буде изгласан без натполовичне већине посланика у Парламенту, којих СПО иначе нема, као и да четворица посланика не могу бити носиоци иницијативе за изгласавање било каквог закона.

Четворица потписника из редова СПО, уз остале који чине владајућу коалицију, ставили су своје потписе за повећање плата судијама и тужиоцима, јер је тешко делити правду са платама од две до две и по хиљаде у условима када мафија и криминалци дреше кесе за куповину своје "правде" и свог "права". То је цела и једина истина коју не треба доказивати, остало су Шешелеви фалсификати.

Коначно, ако Шешел жели да бар једном прескочи лаж, било би сјајно да наше две посланичке групе, СПО и СРС, већ на првом наредном заседању Скупштине сруше Закон о привилегијама функционера, будући да имамо натполовичну посланичку већину, довољну чак и да опозовемо Владу. Хајде Шешелко, буди једном мушко!

Богољуб ПЕЈЧИЋ

То што је Распућин радио по Русији, Војислав Шешел ради по Србији као лажни војвода, лажни четник, лажни монархиста, лажни националиста, лажни радикал, лажни Пашићевац, лажни антигитониста, лажни професор универзитета и, коначно, као једини човек од свих Срба на свету који нема сведока али има Уверење Српске академије наука да је заиста Србин. Живети са толико нестварним атрибутима а говорити истину, једноставно је немогуће.

Не треба, уосталом, заборавити да је прескупо одржавање хладноратовске климе један од главних разлога што су СССР и комунизам, исцрпљени трком у наоружању са финансијски супериорним ривалима, доживели потпуни крах.

Година иза нас

Година иза нас је, у много чему, од косметске кризе и поремећених односа у федерацији, преко политичких тензија због појединих законских решења, до економских и социјалних проблема, излог процеса који ће кудминирати у години у коју улазимо.

Неки важни расплети су на видику, јер су се за то стекли неопходни услови, али због укупних домаћих и међународних прилика не треба искључити и нова неугодна заплитања.

У години иза нас приближили смо се огледалу сопствених могућности и сопствених заблуда; у години пред нама стајаћемо пред тим огледалом и ваљда ћемо умети да се на прави начин суочимо с оним што угледамо.

Многи догађаји на Косову и Метохији потврђују да сепаратисти и они који их штите имају прецизан сценарио одржавања и продубљивања косметске кризе са пројектованим циљем да се положај Србије у међународној заједници даље погоршава.

По том сценарију, албански терористи стално изводе спорадичне оружане акције, не би ли испровоцирали снажнији одговор српске полиције и тако обновили "спиралу насиља", која им, у трагичној конфузији на светској политичкој сцени, савршено одговара.

Ствари су, наиме, отишле толико далеко да и када на Балкану пукне новогодишња петарда, поједине моћне чланице међународне заједнице упере прст у Београд с оптужбама да то грува српска артиљерија.

И уобичајено праскање ауспуха на низбрдици било је, сетимо се, од стране ОЕБС-а третирано као рафални напад на њихова возила.

Истрага је, додуше, утврдила истину, али је медијски надувана лаж одрадила своје.

Пуна свест о постојању прецизног сценарија за одржавање и продубљивање косметске кризе, сценарија чија је главна "драматуршка копча" логика "што горе то боље", једина је гаранција да тај пр-

лави сценарио неће бити реализован у планираним правцима.

Иза последњег удара на курс динара стоје, вероватно, као и у ранијим сличним неразјашњеним случајевима, шпекуланти и шпекулантски интереси; у неповољним економским приликама монетарни систем, наиме, могу да уздрмају, служећи се финансијским шпекулацијама, и неке "средње" фирме или групе богатијих појединаца.

Тамо где је и тако нешто реалност, тамо где је "свака шуша" у прилици да мешетари у личну корист а на општу штету, тамо где се лако и некажњиво насрће на виталне интересе државе, излаз је, једино, у оштрим резевима у свим сегментима система.

На крају века налазимо се, изгледа, у сличним тескобама и пред сличним дилемама као и на његовом почетку.

Сањамо о спасоносним потезима, неке од њих чак и програмски или законодавно артикулишемо и најављујемо, а из страха од промена стално одлажемо њихово повлачење.

Психолошке баријере у свему овоме учествују више него политички и идеолошки мотиви.

Неки наши аналитичари, па и политичари, процењују да би обнова "хладног рата", актуелизована као могућност после ваздушних удара Америке и Велике Британије на Ирак, била у интересу Србије, јер би Србија, у том случају, стекла у Русији моћног војног заштитника.

Процене ове врсте имају стартну грешку, јер до обнове "хладног рата" сигурно неће доћи, не бар у догледно време.

Економске невоље Руса и њихових потенцијалних савезника главна су препрека да претпостављени нови Варшавски пакт, као противтежа НАТО, постане она "стара сила", али и генерална линија спољне политике Кремља, условљена дисперзивним унутрашњим изазовима на дуге стазе, не бе скренула на ту страну и да је економска ситуација у Русији знатно повољнија.

пред

У нову замку те врсте Москва, ма ко да је тамо на власти, нема разлога да улеће.

Највећа слабост процена да би обнављање "хладног рата" користило Србији лежи, коначно, у занемаривању историјски потврђене истине да су мале државе најсигурније када се не везују ни за једну велику силу, на чему је управо Србија истрајавала у својим најбољим периодима.

Реафирмација ставова о пуној равноправности свих субјеката на просторима Босне и Херцеговине вероватно је најзначајнији домет Конференција о спровођењу споразума из Дејтона, одржане у Мадриду, јер су неки догађаји, нарочито последњих месеци, те кључне дејтонске ставове, најбитније за трајан мир, ставили на озбиљну и опасну пробу.

У усвојеној Декларацији су, међутим, по неким верзијама њеног тумачења, знатно проширена права представника међународне заједнице, а дописана су и нека нова, попут права на смењивања политичких функционера и на забрану рада појединих политичких партија, што ће, свакако, ако је то тачно и ако буде радикалније примењивано у пракси, изазвати силне неспоразуме, па и најризичније тензије.

Потпуна стабилизација прилика у Босни и Херцеговини је, просто, што је показала и Конференција у Мадриду, осетљив и лако рањив процес, који ће се одвијати годинама, уз много изазова и искушења.

Патриотизам је људско и морално становиште, а не политичко и идеолошко опредељење.

Они који патриотизам мере по привржености појединаца одређеним политичким и идеолошким моделима и групацијама у суштини га свде на дневне и пролаз-

не вредности.

После сваких избора, по овој логици, и патриотска осећања би морала да се коренито мењају.

Политика и идеологија на нашим просторима присвајају, очигледно, све што мо-

јализма, добро осмишљени последњи трзаји социјалистичких идеја кроз две само привидно различите политичке формације.

Загрљаји ће потрајати знатно дуже од предвиђања, а можда ће, понегде, вратити

су присуства и утицаји политике и политичара сведени на минимум.

Сјајни резултати спортиста и изузетна остварења у култури практично су једини трагови и отисци нормалног живота.

Убојити "смечиви", прецизне "трице",

је излог године нама

гу да инструментализују, па и оно што, попут патриотизма, губи праву снагу управо у политичким и идеолошким оквирима.

Загрљаји екстремне левице и екстремне деснице у готово свим земљама у транзицији само на први поглед имају размере историјске конфузије.

Чињеница да су социјалистичке идеје из деветнаестог века, као "морална реакција интелектуалаца на друштвену несрећу изазвану индустријализацијом", у двадесетом веку, реализујући се кроз освојену власт, породиле болшевизам и фашизам, баца на цео овај феномен право светло.

Левица и десница су, наиме, у основном приступу животу, глорификовањем "друштвене праведности" оствариве "неограниченим моћима државе", два лица исте медаље.

О суштинској сличности идеолошких ставова Лењина и Мусолинија, најистакнутијих бораца за "друштвену праведност" уз помоћ "неограничене моћи државе", исписани су, у протеклим деценијама, многи озбиљни и отрежњујући научни радови.

Најсвеобухватнију и најубедљивију анализу те сличности направио је Доменико Сетембрини, а и левичар Лешек Колаковски је аутор више релевантних текстова на ту тему.

Нема, дакле, ничега конфузног у чврстим загрљајима екстремне левице и екстремне деснице у готово свим бившим социјалистичким земљама, јер су ти загрљаји, после урушавања соци-

точак историје, јер су социјалистичке идеје најживаје на својим екстремима.

Нико од посланика, министара и осталих политичара не брани Закон о правима и дужностима изабраних лица, иако тај правни акт наилази на жестоке осуде шире јавности.

То је поуздан знак да су и посланици, и министри, и остали политичари свесни да је Закон о коме је реч, узимајући у обзир опште друштвене околности, погрешан и иритирајући потез.

Свест о учињеним грешкама је, по правилу, чак и када је стидљива и прикривена, пола пута до исправљања грешака, па треба очекивати да ће Закон о правима и дужностима изабраних лица у згоднијој прилици бити повучен.

Најзначајнији домети у години на измаку постигнути су у областима у којима

неодбрањиви "слободни ударци", офанзивни "дупли пасови", непоновљиви филмови, велике књиге или изванредне позоришне представе немају идеолошке и страначке предзнаке, и очигледно је да су управо зато и убојити, и прецизни, и неодбрањиви, и офанзивни, и непоновљиви, и велики, и изванредни.

Било је, додуше, и у години на измаку, уплива политике у спорт и у културу, јер су политика и политичари као мастило просуто по белом столњаку, али су и у спорту и у култури, где је до таквих уплива долазило, изостали прави резултати.

У новогодишњој ноћи треба пожелети крај вишегодишње ноћи.

Остварење те жеље донеће и све остало што нам је већ дуго далеко и недостижно.

Нова годинна стари госпо дарри

Чекајући Нову Годину, последњу у 20. веку, не радујемо се као остали свет, јер знамо да нам ништа добро неће донети, као ни ове до сада које смо са чекивали са надом и убеђењем да морају донети боље дане и промене. Нити је било бољих дана нити промена, било нам је све горе и горе, и све наше жеље, новогодишње и обичне, остале су пуне и неостварене, а догодило нам се оно што смо мислили да нам се не сме и не може догодити. Већ десет година очекујемо од оне следеће чуда, неочекиване обрте, победу над режимом и њеном влашћу која нас исцрпљује и тањи до животињске границе опстанка, али победу увек односи власт и осилена доноси све горе дане и године од оних за које смо мислили да су лоше и да лошије не могу бити. Чини се да могу, и да хоће, па зато од ове наредне године и њених дана не очекујемо много, јер добићемо мање него што можемо замислити и живети горе него икада. То некако и виси у атмосфери, осећа се свуда око нас, и зато нема празничног расположења, раздраганости и наде на лицама људи, јер док други народи купују поклоне да једни друге почасте и обрадују, ми се убијамо свакодневно и частимо се гробовима, лешевима и несрећом која тако притиска нацију да нема радости чак ни код оних који имају све и немају никаквих брига. Побијена невина деца, разнете главе и груди синова јединаца, крв, смрт и сузе на све стране, поклони су које добијамо свакодневно на крају ове и на почетку наредне године и чини се да би волели да и не дође та Нова Годи-

Свет тражи комфомисе, договоре, сиоразуме, а то је за нас нејрихват љиво и неоствариво. Како најправити сиоразум Срба и Албанаца, Милошевића и Рујове, када нема никаквој изгледа ни за сиоразум Срба и Црнојорца, Милошевића и Ђукановића, а ни за сиоразум Црнојорца и Црнојорца, Ђукановића и Булатовића, да не помињемо немојуге сиоразуме Шешеља и Драшковића, Драшковића и Ђинђића, Ђинђића и Коштунице, Коштунице, и Батића, и све тако до кућноја ираја. А и после нам крив Клинтон или Кофи Анан.

на, јер видимо већ да ће бити гора од ове која одлази.

Зашто је то тако, и зашто само Србија данас живи без наде, наравно, крива је пре свега власт коју трпимо, али коју смо и бирали, па је и наша појединачна одговорност за све што се догађа и што ће се тек

догодити највећа. Ако интимно и одговорно погледамо уназад, у свој живот, у своје одлуке и све што смо учинили, или што нисмо учинили а могли смо, да не дође до овог урушавања државе и свих нас у њој, видећемо да има разлога да криво и себе за то што живимо у обележеној земљи од које бежи цео свет. Јесте власт и људи у њој погрешном политиком направила од нас страшила којих се боје толико да су нам затворили све границе које смо некада пролазили безбрижно, али ми смо у већини ту власт подржавали у грешкама и поносили се баш оним чега смо се требали стидети. Наравно не сви, али оних који се нису слагали било је тако мало да нису могли учинити ништа, и како време пролази чини се да их је све мање, па се зато безбрижно и лако враћамо тамо одакле су сви паметни побегли, идемо улево, све док не стигнемо у логоре за преваспитавање које нам већ најављује црвени војвода у сенци кишобрана осилене екстремне левице, која полако али потпуно преузима сву власт у земљи, без избора и без обзира и према народу и према времену у којем живимо. Данас је могуће и чини се све оно што чак пре три године није могло, због страха од народног гнева и побуне, али како нам живот пропада заједно са државом, тако се и власт уздиже, јер побуна тешко да ће бити због било чега док прети рат, смрт и глад пред вратима сваке куће. Да ли ће бити слободан универзитет, штампа, да ли ће се смањити порез или вратити отете девизе, све то постаје не-

важно у сенци косовске драме која сеје смрт свакога дана. Скамењени народ и тамо и овде више и не размишља ни о слободи, ни о демократији, већ само о голом животу и отуда лешинарско вршљање власти која користи народну и државну несрећу да заврши оно што до сада није ни могла ни смела. Ми ћутимо и тако сами затварамо круг пропадања из кога нећемо изаћи све док имамо власт какву имамо и док трпимо све што трпимо, а како изгледа биће то још задуго.

Једном пријатељу који је опозиционар али и заговорник теорије крви и тла, по којој се данас у Србији пребројавају грађани и они који нису православни су уклоњени са свих важних места и прогоне се на све начине, покушала сам да објасним како је сам крив за своју личну судбину незапсленог интелектуалца без стана и наде да ће некада, ускоро, живети боље. Није подржавао ни гласао власт коју имамо, али јесте био задовољан што у Србији само Срби владају и у Влади, и у Парламенту, и у привреди, и штампи, и на универзитету, и тешко да би разумео да, на пример, Албанац буде на било којој важној државној функцији, како би представљао више од милион бирача у Србији. А то је могуће у свакој демократској земљи света, а нарочито у Америци, што је најбоље потврдио амерички подсекретар за демократију и људска права и рад Харолд Кох, који је је недавно боравио у нашој земљи. Корејанац, амерички грађанин тек у другој генерацији, јер му је отац побегао од

режима у Кореји, он је просто, и верујем лако, доспео на важан положај у тој великој земљи захваљујући, вероватно, само свом раду и способностима, што је код нас незамисливо. Код нас нису важни ни рад, ни способност, ни цели народи који живе са нама, важно је бити прво Србин и то из Србије, и то из Пожареваца, па бити левиچار, а све остало нико и не пита, тако да можеш постати министар иако ни за шта ниси способан, и то много пре него ако си стручан и квалификован. Још увек се у Србији примењује Закон о забрани промета непокретности за грађане који нису Срби и православни, тако да Муслиман, Албанац или Хрват не може купити кућу или стан без одобрења Министарства за финансије које, наравно, никада не добију. И у таквој земљи власт, а и народ, мрзи и пита Харолда Коха, представника америчке Владе, зашто долази и интересује се за људска права у Србији, јер, кажу, у овој земљи сви су равноправни, медији су слободни и демократије постоји више него у Америци. А он их не разуме, наравно с правом, па кад трпимо притиске, санкције и изолацију света запиташмо и себе да ли смо пре за Србију без Албанаца у власти каква је данас или за америчке принципе слободе и равноправности, које нам је Кох, својим положајем и расом, уживо и лично приказао. Наравно да ништа није идеално, па и у Америци има расизма и нетолеранције, али не у државној политици, и зато има Харолда Коха, а код нас, кобајаги и на папиру, има равноправности нар-

ода у држави, али нема Албанаца, Муслимана, па ускоро ни Црногораца нигде у власти. Наш расизам иде у детаље и раздваја чак и српски народ на разне подврсте и подгрупе, тако да државна политика тренутно као Аријевце третира искључиво Србе из Пожареваца, који су се распоредили на све могуће и немогуће функције у земљи. И то је, кажу, демократија, слобода, равноправност и шта све не, које никако да прихвати овај свет који нас посећује скоро свакодневно преко Садако Огате, Харолда Коха; или нас опомиње преко Кофи Анана, па се зато, изгледа, не разумемо. Да бисмо се разумели мора Пожаревац у свет или свет у Пожаревац, а и једно и друго је потпуно немогуће. Тако је наша будућност само у нашим рукама, јер треба да се одредимо или за Пожаревац или за свет, што сигурно није тешко. Баш зато се бојим да не буде опет Пожаревац, јер сами себе саплићемо и то нам је политичка судбина. Свет тражи компромисе, договоре, споразуме, а то је за нас неприхватљиво и неоствариво. Како направити споразум Срба и Албанаца, Милошевића и Ругове, када нема никаквог изгледа ни за споразум Срба и Црногораца, Милошевића и Ђукановића, а ни за споразум Црногораца и Црногораца, Ђукановића и Булатовића, да не помињемо немогуће споразуме Шешеља и Драшковића, Драшковића и Ђинђића, Ђинђића и Коштунице, Коштунице и Батића, и све тако до кућнога прага. А после нам крив Клинтон или Кофи Анан.

Привилегије - докле или зашто не?

Нација има избора. Може да бира између тога да ли ће судије и тужиоци да јој живе од плате или од мита. Али, што рекао Милошевић, "таква дилема је лаж" јер нема никога ко би јавно и отворено бранио концепт понижавајућих плата за носиоце правосудних функција. Ако ништа друго а оно зато што се не чини претерано симпатичним да адвокати који бране своје штићенике могу да од хонорара купе не само судију и тужиоца него најчешће и зграду суда по амортизованом вредности.

На претходном заседању, пре две или три седмице, српска скупштина - тачније народна Скупштина Републике Србије - али нико више нема времена за те бескрајне називе, донела је закон о правима и обавезама изабраних лица.

Под овим називом га нико не зна јер су га медија и режимска и опозициона и она која се, Бог или Ђаво ће га знати зашто, зову "независна" прозвала законом "о привилегијама".

Настала је невиђена, што међустраничак што синдикална што медијска поама.

Па, добро, продискутујмо о "Закону о привилегијама".

НИЈЕ У ПИТАЊУ ТРОШАК

Са становишта "државног трошка" то није безначајан закон. Годишње би на његову примену требало да се потроши до-

датних 250 милиона динара. Истина, то је тек 1% (!?) државног буџета али, ипак, они који се буне имали би основа да и тих, сразмерно безначајних један посто штите.

Наравно, нико се не буни на обим трошка. Уосталом ко је навикао да на "Сартид", Железнице или Градски саобраћај у Београду хладнокрвно троши двоструко веће износе не може ни уста да отвори у знак протеста.

Дакле, није у питању трошак.

Па шта је у питању?

Закон је донет у намери да се битно повећају плате изабраним лицима што ће рећи високим државним функционерима.

Највећу масу међу њима чине судије и тужиоци што ће рећи носиоци правосудних функција - њих око 10.000 на разним нивоима правосуђа.

Нико се није усудио да тврди да њима не треба повећати плате. Јер, заиста, плате које почињу од 2.000 динара месечно за наниже правосудне функције а не пре-

машују 4.000 за највише никоме не дају гаранције да такво правосуђе неће бити корумпирано.

Нација, разуме се, има избора. Може да бира између тога да ли ће судије и тужиоци да јој живе од плате или од мита. Али, што рекао Милошевић "Таква дилема је лаж" јер нема никога ко би јавно и отворено бранио концепт понижавајућих плата за носиоце правосудних функција. Ако ништа друго а оно зато што се не чини претерано симпатичним да адвокати који бране своје штићенике могу да од хонорара купе не само судију и тужиоца него најчешће и зграду суда по амортизованом вредности.

ОТКУД СКАНДАЛОЗНЕ РАЗМЕРЕ

Остатак су посланици и министри и још пар десетина лица које именује скупштина - не више од 300. Реално, већи део њих који припадају левој коалицији није ни заинтересован за закон пошто им на местима где јесу, а то су места директора успешних предузећа или чланова управних одбора великих система садашњи приходи ионако премашају оне које би им донео закон.

Реално, дакле, остају неки од посланика леве коалиције који још нису "добро збринути", већина посланика СПО и СРС као и нешто мало радикала који су сада министри.

Није ваљда да је општа халабука у јавности настала због тога што ће ових сто тинак људи добити велике плате?

Наравно да није.

Пре свега за атмосферу која је створена и у којој чак заједно, и режимски и тобож независни синдикати прете штрајком одговорни су и сами СПО и СРС јер су до बेкомучности искористили прилику да се узајамно нападају. Шешељ је чак тврдио да се стиди закона и да није имао појма да га влада (у тајном договору са СПО-ом!?) припрема! Чак и да му поверујемо да се у Влади припремају тајни закони који потом дођу пред скупштину а да их два потпредседника и тринаест министара из редова радикала ни не види, сасвим је нејасно зашто је онда на самој седници скупштине гласао за закон? Ни СПО му није остао дужан пошто му је прилепио да га је тако рећи сам измислио а да му је једина намера била да збрине своју министарску тевабију која се од пуке сиротиње докопала власти па сада граби и шаком и капом.

Најлукавије се држала лева коалиција која, иако је закон стварно и припремила, а уосталом, министар правде из њених редова га је бранио пред скупштином. То, додуше није особито нелогично пошто је како рекосмо преко 95% могућих уживалаца закона из редова правосудних органа чији је он ако не старешина а оно старалац. Лева коалиција е, међутим, хладнокрвно препустила СПО-у и радикалима да се међусобно оптужују за закон и само повремено хушкала своје синдикате да припрећују штрајком и своје одборе да траже

повлачење закона. Тактика је јасна. ваља остати у шпизу напада и контролисати игру.

Ако се испостави да је јавност претерано љута због закона онда ће се такве иницијативе третирати као први херојски пробој "радничке класе" ка рушењу једног непопуларног закона о привилегијама. Ако се, пак, закључи да је "свако чудо за три дана" и да се медијска поама смирује синдикални и комитетски играчи из шпица напада ће бити инстурисани да полако смирују лопту. Просто ко пасуљ.

Оно што, међутим, није просто јесу разлози због чега је читав случај закона о "привилегијама" добио овако скандалозне размере и зашто је овако траљаво вођен?

СТРАНКЕ СЛАБО ОДРАДИЛЕ ПОСАО

Човеку навиклом на односе у тржишно, капиталистичком, западно-демократском свету било би чак и нејасно зашто се јавност буну.

Ради се, на крају крајева, о највишим државним функционерима и чиновницима изабраним на одређени рок и они морају бити материјално збринуте пошто ће, самим тим, као економски независни бити мање подложни миту и корупцији. Јасно је да се методом повећања плата не може спречити корупција од сто хиљада марака али се може и мора спречити корупција од хиљаду марака.

Плате највиших државних функционера су код нас, и иначе, комичне. Судије како рекосмо почињу са 2.000 динара а посланици и министри имају четири до пет хиљада динара. Да ли ико верује таквим функционерима да нису или подмићени или да политичке и државне функције држе зато што су их њихове странке поставиле да држе прст у руци на брани а материјално их компензују на другој страни. Потоњих, разуме се, има најмање.

Конечно, ти исти посланици и министри именују и бирају директоре и управне одборе великих система чији су месечни приходи по двадесетак хиљада динара. Како је могуће да они који у име народа именују људе који управљају неуралгичним тачкама друштва имају четири до пет пута мања плата од тих људи?

У Срба је међутим, све могуће.

Очигледно је да су наслаге социјалне свести које нам је оставио комунистички период још увек веома дебеле. Реч "привилегија" и даље изазива социјално гађење и револуционарни занос. Дивљи капитализам који цвета на другој страни никада не узбуђује. Ти нови богаташи тобоже "зарађују" иако је јасно да управо они користе привилегије (овога пута без навода) монополског система који им даје да увезу ову или ону робу или да покрију овај или онај сегмент тржишта. Међутим, то тле је непознато просечном грађанину одраслом у комунизму. Лопов је нешто ван домањаја његове сужене свести. Функционер са великом платом је, напротив, оно против чега га је друг Тито и учио да се бори.

Могло би се, наравно, још дуго мудровати на ову тему и бавити се мање или више пакосним копањем по наслагама малограђанске друштвене свести коју нам је оставио комунизам.

Право је, међутим питање, зашто су политичке странке овако слабо одрадиле овај посао око закона.

КАКО НА СУВО?

Иницијално, концепт је био да га донесе цела скупштина јер се, разуме се, тиче свих. Влада га је тако и иницијала. Предложила је да из сваке посланичке групе по четири посланика потпишу иницијативу да се такав закон донесе. Затим је Влада предложила закон и, мора се признати, уважила све иницијативе које су дошле од посланика Српског покрета обнове за његово "ублажавање". Тако је избачено право посланика и министара да за сваку годину стажа на тим функцијама добију право на 10% касније пензије. Председник скупштине и владе су изузети из круга људи који имају право на лично обезбеђење и послугу после повлачења са функција. Кофицијенти којима се формирају плате су смањени. Укључена је одредба да право на једногодишњу плату после истека мандата имају само посланици који су га довршили или који су се сами повукли а не они које је странка искључила.

Конечно, закон је и донет скоро једногласно.

Међутим онда је почела поменути поама. Зашто?

Прво, чим су странке осетиле да је јавност толико "огрезла у комунизму" нису могле да одоле напасти да покушају да атмосферу искористе у своју корист оптужу-

јући противнике за злодело. Истина је да је у томе предјачно Шешељ али ни други нису били сасвим невини.

И, уместо да јавности оваквим какве сам изнео или сличним аргументима покушају да објасне закон и да јој бар мали део бремена комунистичког наслеђа скину са плећа припадници скоро свих политичких странака, једном речују цела политичка класа Србије, су почели да се надмећу у удварању примитивним страстима нације.

Мера које је, дакле, требало да буде дугорочна и да послужи консолидацији политичке класе у Србији, не само да није тако деловала већ је изазвала политичку класу на ситне, тактичке сукобе док су дугорочни ефекти сасвим занемарени.

Најпростије речено политичка класа у Србији је показала незрелост.

Један добар покушај да се економски консолидује и учини независним а самим тим и поштенијим и продуктивнијим по стабилност земље, претворила је у позорницу за сакупљање или губљење ситних тактичких поена.

Разуме се да догађај није тако драматично значајан по будућност државе попут догађања на космету или недогађања у сфери друштвених и економских реформи, али има основа да нас озбиљно забрине.

Јер, ако политичка класа покаже незрелост и неспособност да се солидарише око једне овакве за њу целу, требало би да буде, неспорне и корисне ствари, како се од ње може очекивати да се покаже спремношћу на компромисе и договоре који би требало да у будућности спасу земљу и изведу национална кола из блата на сув друм?

Вук Драшковић

У години која долази и која означава последњу годину двадесетог века, пред нашом нацијом и државом нису жеље него обавезе, подређене једном једином циљу да одбранимо Косово. Да одбранимо темељ народне и државне куће, извор и симбол свега што нас чини Србима и хришћанима.

Прва обавеза је та да схватимо да је за српски народ ово одсудна битка и да смо у опасној временској оскудици. Заставица на

зи зидају свој сан да, једнога дана, постану светска велесила.

Амбиције супер силе све отвореније исказује и уједињена Немачка. Њен циљ је да оствари економску и технолошку превоћ у Европи и да се, пре Америке, снажно веже за стратешка богатства и тржиште Русије. Премештањем престонице у Берлин, у срце Пруске, одакле су увек кретале великогерманске жеље, за сада одмерена политика и стратегија Немаца добиће на убрзању и нестрпљивости.

Свиђало се то нама или не, ово је ствар-

ми, да самљи не можемо бити.

Ово су времена за мудрост Милоша Обреновића.

Нисмо ми ти који смо обавезни да исправљамо светске кривине и успостављамо међународни поредак према правди и нашим жељама.

Наша је обавеза да, у постојећим околностима, радимо оно што је најбоље за наш народ и државу.

Потребна нам је одлучност да мењамо оно што можемо променити, храброст да подносимо оно што не можемо променити и мудрост да разликујемо то двоје.

Споразумом Милошевић-Холбрук, у решавање косовске драме укључени су САД, НАТО пакт и Европска унија. То су снаге које ведре и облаче у овом свету и времену.

У сукобу са тим силама не можемо одбранили Косово. У сарадњи са њима, сиг-

КОСОВО

нашем часовнику само што није пала, а непријатељ има времена за бацање. То значи да оно што морамо радити морамо урадити одмах. Свако одлагање и нојевско завлачење главе у песак биће погубно, и то непоправљиво погубно.

Брзи потези морају бити усклађени са стварношћу, а не са сновима или веровањем у нагле светске олује и чуда. Стишајмо осећања. Битку за Косово не можемо добити бесом и срцем, него садејством одлучности и разума.

ПОГУБНО НАТЕЗАЊЕ КОНОПА

Разум налаже да сурово хладнокрвно оценимо свет у коме живимо, као и светски положај и снагу нас и наших непријатеља, и да дељамо у сагласју са тим.

Распадом Совјетског Савеза, а самим тим и Варшавског пакта, у свету је драматично поремећена равнотежа силе и страха. Сједињене Америчке Државе су данас једина супер сила на планети. Тај колос командује НАТО пактом, одлучујуће утиче на кретања у Европи, као и на понашање Уједињених нација.

Русија је у невољама већим од наших. Изнад Москве се клати опасност од побуне десетина милиона људи пред чијим се очима распала једна огромна империја и који, за узврат, не живе ништа боље, него и горе. Пример Чеченије хоће да следе још неки, па Русији самој прети трагедија могућег распада. Та велика земља свесна је својих мука и не решава их хладним ратом са Америком и НАТО пактом, него настоји да, уз подршку Америке и Европе, стане на ноге, ма колико новчана и економска помоћ Запада често бива и горка.

У сукобе са Америком и НАТО пактом не иде ни Кина. Стрпљиво и упорно, Кине-

ност света у коме данас живимо. Бар три државе и Европска унија, као савез држава, настоје да оспоре светску доминацију Америке и да јој постану равноправни партнер у свим светским пословима. Нико од њих, међутим, не квари односе са Вашингтоном, јер процењују да би штета била већа од користи.

А ми? Већ деценију целу, натежемо коноп са САД, НАТО пактом и Европском унијом. Хоћемо да им докажемо да греше и да их присилимо да промене однос према Србима и српском државном и националном питању.

Од тог натезања конопца, малаксале нам руке, попуцали дланови, пукла нам и распала се она велика држава, посејани толики гробови, обескућени толики људи, изгубљени многи крајеви у којима су Срби живели вековима, произведена мора несреће и патње...

А на другој страни? Они натезање конопца са нама нису ни осетили.

Прекинемо, сместа, то погубно јакање са јачима од нас.

Јасно је да они неће да попусте уже и промене однос према Србији, него затежу још јаче.

Не завараваймо се. У нашем свету, на крају двадесетог века, све је мање силе права и правде, а све више права и правде силе. Копаља се сламају на малима који неће да прихвате овакав поредак и који хоће да пркосе.

МУДРОСТ, А НЕ МАЧ

Ово нису времена за Карађорђево мач. Кад нам је Аустроугарска, 1914. године, испоставила ултиматум, знали смо да ће царска Русија ући у рат због Србије и да ће и Француска и Британија бити на нашој страни. Ни 1941. нисмо били сами. Данас смо са-

урно ћемо га одбранили и учврстити у ојачаној Србији.

Како? Тако што ћемо своју унутрашњу политику ускладити са споразумом Милошевић-Холбрук. Тако што ћемо, без оклевања, кренути у корените демократске промене и политичког и економског система, са циљем да изгладимо сукобе и непоразуме са Америком и Европом, да се укључиво у све међународне организације и установе, да привучемо страни капитал, да добијемо кредите за опоравак клонуле привреде и да, што је могуће пре, наша држава постане пуноправна чланица Европске уније.

Ове обавезе не значе губљење националног достојанства. Оне су, напротив, у највишем интересу и државе и нације.

Да би добио мале уступке и користи за Србију и свој народ, књаз Милош је љубио и скуте и рукаве и папуче пашама и султанима.

САХАРОВ И РУГОВА

Онај ко води државу и нацију мора да се понаша као велемајстор за шаховском таблом. Сви потези и све фигуре служе само једноме: да се добије партија.

У одбрани Косова, сви потези, сви страначки програми, све идеолошке страсти и све личне сујете и суревњивости наших главара морају бити подређени победи у бици за Косово.

А да ли се тако понашамо? Не, на жалост. Многи повлаче потезе чији је циљ да се битка не добије. Многима врхунске вредности нису ни Косово ни Србија, него су им врхунске вредности њихове идеологије, лидерске уображености, личне похлепе за влашћу и бахатост на штету нације.

Док нам албански терористи убијају децу и народ на Косову, цео моћни Запад

упире прстом на нас, због репресивних и штеточинских закона о универзитету и информисању. Домаћи неразумници пуцају од напрезања да докажу како су то добри закони. До њихових острашћених мозгова не стиже мисао да по Србију није добро ништа што наноси штету Србији, и овде и у свету.

Још се није ни осушило мастило са спораума Милошевић-Холбрук, а званична државна делегација запутила се у Москву, да проповеда обнову Совјетског Савеза и присаједињење наше земље тој империји. За почетак, понуђен је државни савез са Русијом и Белорусијом.

Заговарајући немогуће и нудећи немогуће, ти неодговорни људи додатно су заболити трн у око силама од чијих одлука умногоме зависи исход наше битке за Косово.

И који је резултат? Док бахати и незрели наши политичари продају народу маглу,

неспоразуми и сукоби са Америком и Европом, на другој страни.

Наши непријатељи на Косову не хране се њиховим успесима и памећу, него нашим неуспесима и глупошћу.

Искорачимо према Европи, без парничења и услова. Променимо се ми, да би се променили они. Ако неће брег Мухамеду, онда мора Мухамед брегау.

Европске реформе у држави оснажиће државу и постати наш главни савезник у бици за Косово. Албански сепаратисти и терористи изгубиће ослонац за своје тврдње како су присиљени да се боре за независност, јер Косово у Србији и Југославији никада неће постати део демократске и богате Европе.

Чим се ми запутимо ка Европи и Америци, наши непријатељи ће поскидати маске са својих лица и признати да њима није до

Све док ми не будемо радили оно што нам је корисно, не очекујмо да ће то чинити други уместо нас.

Не учимо Американце патриотизму. Истога дана кад су републиканци гласали за опозив демократе Клинтон, подржали су снажно његову наредбу о бомбардовању Ирака, уз образложење да они јесу опозиција Председнику државе, али не и држави.

КОШКАЊЕ У ГЛАВУ ДРЖАВЕ

Научимо себе таквом гледању. Онда нећемо доћи у искушење да нам страначке или ма које друге посебности замраче видик ка Косову, ка Србији, ка вредностима којима увек морамо служити и које увек морамо бранити.

Нису Американци криви што овде неки, који су нико, а да би постали неко, нуде Косово на продају, за предају, за поделу, или се размећу изјавама да би радо видели стране ракете и носаче авиона у лукама нашег мора.

Нису Американци криви за срамоту нашу што поједини самољупци, чим нешто не може по њиховом, одмах уцењују распадом државе. Или ће Црна Гора добити ту и ту фотелју или нећемо заједно. Или ћу бити посланик или ћу Војводину одвојити од Србије. Или ћу бити господар у срезу или ће мој срез прогласити аутономију.

Оно што је најсветије и најскуље, главу државе и нације, из залета полагају на пањ.

КОСОВО НАМ ЗАПОВЕДА

Косово наређује свима и свакоме да је оно изнад свих и свакога.

Косово наређује да не умножавамо непријатеље, него пријатеље.

Оно нам каже да се ниједно непријатељство не гаси непријатељством, него једино пријатељством.

Косово нас моли да не бежимо од хришћанског Запада, јер Косово није само највећа српска него и највећа европска црква. Па, и пре шест векова, чим је Милош обезглавио Мурата, српски доброгласници су са Косова поља одјахали ка Паризу.

Косово нам заповеда да се, и у сред његове садашње патње и Голготе, не одмакнемо од темеља Христове вере. Понудимо и онима чији је програм да нам отму Косово и да ослепе српску нацију свако врхунско и људско право за њих, па нека свет буде сведок да ли бисере бацамо пред људе или нељуде.

Косова без Србије не може бити, нити Србије и Срба без Косова. Ово тврдо понављајмо и себи, и пријатељима, и непријатељима.

Одрекнимо се, одмах, свега што смета одбрани Косова и прихватимо све што доприноси одбрани и победи.

Надајмо се договору и тријумфу живота над смрћу и учинимо са наше стране све да тако и буде.

Истовремено, спремајмо се на разне начине, спремајмо се на све начине, и за "дијалог" који су, у доба оно, отимачи Косова наметнули били Лазару.

И М И

гуслајући о стварању православног царства, у Вашингтону преправљају Хиллов документ о Косову на нашу штету, а у Стразбуру Ибрахиму Ругови уручују високу награду борца за људска права и демократију, награду која, да иронија буде потпуна, носи име Руса Андреја Сахарова, чији су корени, по мајчиној линији, српски и са Косова.

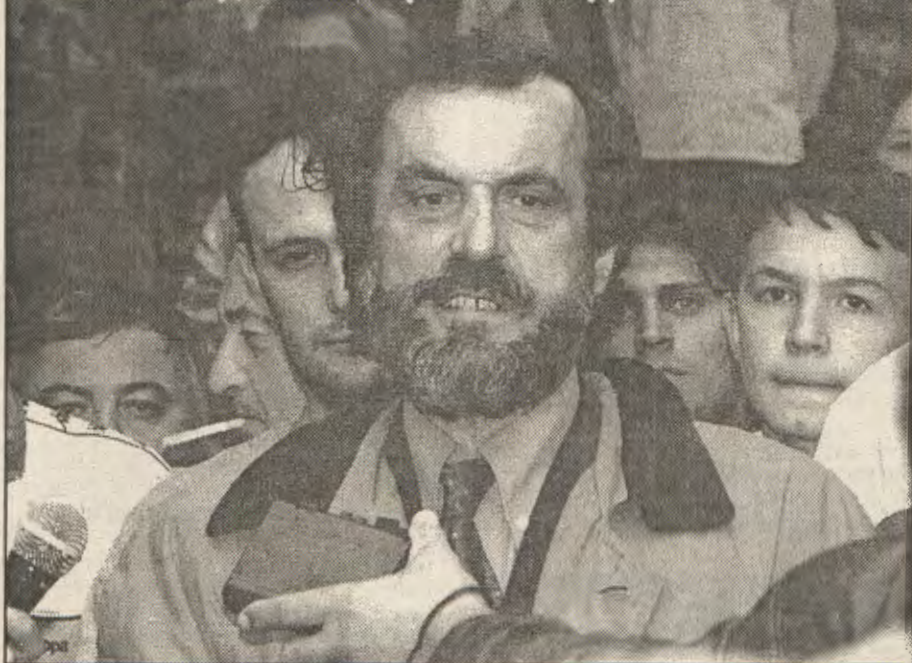
демократских права него до огољених нацистичких начела. Тог тренутка, окренуће и Европу и Америку против себе.

Научимо нешто од оног што се збива у Македонији. Тамо Албанци чине трећину становништва, али ни Европа ни Америка не размишљају о формирању албанске републике, чак ни аутономије. Зашто? Због тога што Скопље није у сукобу, него у сарадњи, са Западом. Због тога што Македонци разумеју стварност и што им криво дрвеће не смета да погледом обухвате читаву шуму и пронађу у тој шуми свој државни и национални интерес.

БРЕГ И МУХАМЕД

Вуку се двоструко штеточински и неразумни потези. Србија се завађа и слаби изнутра, на једној, и провоцирају се нови

На Косову, новембра ове године

АКО ЈЕ 1998. БИЛА КАО ШТО КАЖУ НАШИ ИЗАБРАНИЦИ ОНДА НЕКА ВАМ ЈЕ

Срећна 1998

"Није тачно да сам рекао да студира ко хоће и ко то може да плати. То су грубе речи. Ја сам по природи нежан човек". (Јово Тодоровић, министар за просвету)

"Такозвани независни медији допринели су поремећајима курса и ставили се у службу оних који дестабилизују Србију". (Ратомир Вицо, републички министар)

"Ослободилачка војска Косова је опасна само у ступцима жуте штампе". (Драган Симеуновић, политиколог, почетком године)

"Грађани Југославије су преинформисани". (Горан Матић, савезни секретар за информисање)

"СПС не може да буде са нама у коалицији, а ни СПО не долази у обзир док не смене Вука Драшковића и не рашчисте ствари у својој странци". (Војислав Шешељ, председник СРС)

"Инат је за опозицију, а ја сам у Влади Србије и не желим да је критикујем, јер тиме је угрожавам. Ако социјалисти не могу са радикалима, онда су политичка нула". (Томислав Николић, потпредседник Владе)

"Установио сам да је ДС једна огромна воденица која прави буку, а брашно које се на крају појави могла би да направи и много мања воденица". (Зоран Ђинђић, председник ДС)

"Селџац ме питају да ли да узму брашно које пред изборе деле социјалисти, а ја им кажем: узмите брашно и гласајте за СДС". (Момчило Крајишник)

"Настављамо политику привредног раста, стабилности и реформи". (Мирко Марјановић, премијер у другом мандату)

"Ја и не пушим, а камоли да шверцујем цигарете". (Жељко Ражнатовић Аркан)

"Нећемо реформе за богаћење појединаца, него за добро и бољи живот свих у богатој Југославији". (Горица Гајевић)

"Провали брате какве дилеје, лицали ове југиће годину дана, па опет довели ове са изгребаном фарбом". (посетилац Сајма аутомобила)

"Наше колеге дневно раде за килограм банана, док мајмун у Африци набере више банана него што ми зарадимо за дан". (Зоран Недељковић председник Синдиката "Заставе")

"У Србији има три пута више хране него што је потребно". (Милан Милутиновић)

"И поред толиког броја незапослених и избеглица у Србији, наши малишници нису обрани". (Милован Бојић)

"Тачно је да је цена рада ниска, а Влада није крива што синдикати мазе руководства у предузећима". (Милован Бојић, потпредседник Владе)

"Са ким да успостављам кооперацију кад је у мојим Бојковцима за годину дана било 40 сахрана, а ниједне бабиње". (Милош Аксентијевић, директор земљорадничке задруге)

"Крагујевачка "Застава" није добра удавача коју једва чекају страни инвеститори, већ баба уз коју морамо дати мизант". (Стеван Васиљев, економиста)

"Резолуција Савета безбедности о забрани извоза оружја Југославији имаће кобне последице по мир и стабилност у региону". (Иван Марковић, портпарол ЈУЛ)

"Гувернер Народне банке Југославије дао ми је часну реч да више неће подлегати притисцима политичара и толерисати штампање новца, као што је то радио прошле године". (Војин Ђукановић, потпредседник савезне владе)

"Враћамо се коришћењу домаћих извора, односно прикупљању средстава из оних извора који не зависе од расположеног света према нама". (Борка Вучић, генерални директор Београдске банке, у априлу)

"Селџак има паре, сви их имају колико хоћете, али су грађани изгубили поверење". (Борка Вучић, у новембру)

"Иако мисија верификатора на Косову није баш пожељна и не волимо је, доноси свеж новац, па су 24 шалтера ББ успели да сакупе до 80.000 марака. Верификатора у овом тренутку има 200, али ће их сутра бити 1000 и требаће им пуно хране". (Борка Вучић, у децембру)

"Ми смо за концепт отворене привреде, за приватизацију и доток капитала, али не желимо рецепте ММФ и Светске банке, јер свако ко је прихватио њихове рецепте и савете - пропао је". (Војислав Шешељ након посете Русији)

"Кад видим клупу у којој седи Влада, као да сам у Хагу". (Ненад Чанак)

"Немојте, господине Чанак, ову Владу да плашите Хагом, Хаг се плаши неких из ове Владе. Ја и даље желим у Хаг, и чим ми се пружи прилика, напустићу владу и отпутовати. Немојте плашити мечку решетом". (Војислав Шешељ)

"Изволите, седите драги гости, али ову кућу господин Бакали познаје боље од мене". (Слободан Милошевић, када је примио Рутвин преговарачки тим у Белом двору)

"Наша делегација ће безброј пута ићи у Приштину и они не морају да разговарају са нама, али ћемо ми разговарати са представницима Турака, Рома и Египћана. Чекаћемо једну, десет, сто година ако буде требало. По том питању не смемо да журимо". (Војислав Шешељ)

"Србија може издржати међународне санкције, "јер је издржала 500 година под Турцима". (Војислав Шешел)

"Није битно шта ће бити после референдума, већ је важно да светским моћницима кажемо јединствено "не". Па нек они лупају главу: шта после". (Са трибине нишких социјалиста "Заокружи не за Србију и себе")

"Албанци који су изашли на референдум и јасно рекли да су против страног мешања у унутрашње ствари Србије, прави су хероји". (Ивица Дачић, СПС)

"Мало ме је затекло проглашавање за амбасадора добре воље УНХЦР, па нисам стигао да напишем референдум и проверим вољу народа". (Борђе Балашевић)

"Чим се Запад љути, ми знамо да је то добро за српски народ". (Војислав Шешел)

"Народ Колубарског округа достојанствено је поднео губитак крова над главом, посебно зато што је био свестан да су се у том периоду Србија и СРЈ налазиле у непосредној ратној опасности". (Мирослав Срећковић, посланик СПС, у извештају о земљотресу)

"Како сте? Ето, није лоше, рушевно". (одговарају сељаци Колубарског округа репортеру "Гласа недеље")

"Кина веома цени принципијелни југословенски став о питању Тајвана". (Саопштење делегације СПС која је посетила Кину)

"Народ Србије и СРЈ збио је редове око свог председника Слободана Милошевића и најмоћнијој сили света рекао бранићемо се... свим расположивим средствима, али Косово не дамо". (Живорад Смиланић, председник Скупштине Војводине)

"Ако треба, наручићу израду 10.000 бејзбол палица. НАТО ћемо тући оним оружјем за које неће имати одговора". (Војислав Шешел)

"Као што је Мерлинка ишла у Вијетнам, ја идем на Косово да подигнем морал младих који бране нашу отаџбину". (Јелена Карлеуша, фолк певачица)

"Ми смо једина земља у овом делу Европе у којој не гази туђа чизма". (Ратко Крсмановић, секретар дирекције ЈУЛ уочи Споразума Милошевић-Холбрук)

"Уосталом, те летелице су биле присутне и раније, само у неком другом облику и на неким другим висинама". (Зоран Илић, о борбеним авионима НАТО који ће надлетати територију СРЈ)

"Овај век Срби су започели бацањем једног мушкарца и једне жене са балкона, а тек ћемо видети како ће започети наредни". (Јован Марић, психијатар)

"Пета конференција Европског савета за заштиту гљива, чије је домаћин требало да буде наша земља, а чији је значајан дио требало да се одржи у Колашину, одложена је због ратног стања на Косову и ембарга међународне заједнице према Београду". (Агенција Монтена факс)

"Адем Демаћи је зрео или за судницу или за лудницу". (Жарко Јокаповић, НД)

"Преговори о Косову одвијају се као и неки ранији. Не дај Боже, пресудну улогу би притом требало да одигра једна флаша вискија". (Војислав Коштуница, ДСС)

"Народ на овим просторима има ген за препознавање фашизма". (Лепосава Милићевић, министар здравља)

"Верујте ми, немам појма, али демантујем ту информацију". (Др Остојић, са ВМА, када су га питали да ли је рањени Марко Милошевић код њих)

"Постоји велика жеља избеглица на Косову с подручја бивше Југославије да тамо и остану". (Братислава Морина, комесар за избеглице Србије)

"ЈУЛ углавном сачињавају пребези из СПС који би сутра, ако процене да им је то профитабилно, прешли и у август". (Рака Радовић, СПС)

"Не поричем да се у разговору са неким људима дешавало да урличемо, али са Милошевићем никад нисам викао". (Ричард Холбрук)

"У Црној Гори је данас дилема - шворц или шверц". (Новица Станић, СНС ЦГ)

"Пензионери у Србији морају стиснути зубе и помоћи колико могу овој земљи да се уздигне". (Јован Кркобабић, председник Савеза пензионера)

"У овом тренутку неопходно је да сви грађани буду економско-патриотски расположени, да средства троше у својој земљи". (Слободан Черовић, министар за туризам)

"Наши људи би могли рационалније да се возе, а не да се возе један по један у аутомобилу, што значи да је бензин јефтин". (Драган Томић, "Југопетрол")

"Ма, он то мисли да је ово идеолошки празник па зато није дошао. Међутим, добар је он, слуша све што му се каже". (Мирко Марјановић објаснио зашто Шешел није дошао на пријем поводом 7. јула)

"Многи политичари немају појма о економији, а код Мирка Марјановића сам препознао тај нерв, смисао за бављење економијом". (Војислав Шешел, у разговору за "Време")

"Играо сам онако како је противник дозвољавао". (Слободан Сантрач, селектор фудбалске репрезентације)

"Кошаркаши су још једном показали да воле спорт којим се баве". (Добросав Гајић, новинар РТС)

"То није закон о вакцинацији домаћих животиња, да они на које се односи немају појма о њему". (Драган Кубуровић, ректор БУ о Напрту закона о универзитету)

"Нисам био у ситуацији да дајем предлоге и мишљења око будућих декана, то је радио неко други". (Јово Тодоровић)

"А, ако финансирам, ако одем у ресторан, ја ћу да платим музику колико имам пара". (Добривоје Будимировић - Бица бранећи право државе да управља Универзитетом)

"Албанци на Приштинском универзитету неће да раде по никаквом програму док се не реши проблем да се сви сместе. Дотле ће они вероватно нешто на дивљака да раде". (Јово Тодоровић, министар просвете)

"Немам факултетску диплому зато што тадашњи закон о универзитету није био добар". (Томислав Николић, приликом усвајања Закона о Универзитету)

"Узвишен човек се развија навише, а неузвишен наниже". (Милован Бојић)

"У овом систему најбоље функционише полиција. И то не баш најбоље. Јер, ето, не могу да открију ни ко им је убио шефа". (Милан Панић)

"И Зоран Ђинђић је почео да схвата и ужива све благодети Закона о информисању". (Александар Вучић, министар информисања, пошто је ДС тужила "Политику")

"Да би се било свој, мора се бити неко". (Милован Бојић)

"Дође нечији шпијун, има добре информације и посеје панику међу онима који треба да се бране. Данас се то ради телевизијом, радијом, штампом и на неке друге начине". (Стево Драгишић, СРС тумачећи потребу за новим Законом о информисању)

"Господине Чанак, немојте за овом говорницом да држите политичке говоре". (Драган Томић, председник србијанске скупштине)

"Умрите већ једном!". (Александар Вучић, министар за информисање Драгану Кожариновићу, директору Студија Б, у ТВ дуелу)

"Тачно је да су породице из приватног сектора тек добиле накнаде за јануар 1998, али то не значи да смо их оставили на цедилу". (Мирослав Недељковић, нови министар за бригу о породици, када је заменио Раду Трајковић)

КОСОВО

- На прелазу између фебруара и марта почели су масовни сукоби полиције и ОВК на Косову, прво у Дреничком крају. Званичног увиђаја МУП није било, али су Албанци успели да привуку пажњу међународне заједнице, чији су патолози установили да је укупно страдало 86 људи, и да је међу мртвима било и цивила.

- Група 3+3, уз посредство хуманитарне организације Свети Еђидио, потписала је споразум према коме албански студенти могу да користе просторије Приштинског универзитета. Ректор ПУ, Радивоје Паповић, посланик СПС, побунио се против одлуке своје партије, и споразум назвао издајом, јер посредно признаје Косову статус републике. Истог мишљења били су и приштински студенти Срби, када су организовали демонстрације и покушали физички да "ослободу" Универзитет.

- Председник СРЈ је предложио, а републичка скупштина изгласала да се у Србији организује референдум са питањем: "Да ли прихватате учешће страних представника у решавању проблема на Косову и Метохији?". Према званичним подацима, изјаснило се 94% грађана, од чега је само 3% заокружило "да". Резултати априлског референдума нису утицали на расплитање косовског чвора, али је сам референдум био дугорочна тема за новинаре и аналитичаре свих струка.

- На Косову, код места Клечка крајем септембра пронађени су спаљени лешеве, и крив-

ци који су признали да су мучили и убили Србе, и да припадају јединицама ОВК. Крематоријум је пронађен и у Глојанима. Сумња се да су међу лешевима и неки од неколико десетина отетих Срба, којима се током сукоба на Косову изгубио сваки траг, а већина до данас није пронађена. Албанци су открили "своје" стратиште, Горње Обриње. Међутим, ни у једном случају злочина власти Србије нису спровеле озбиљнију истрагу, нити су дозволиле да то учине страни истражитељи.

- Српска и албанска страна потписале су привремени споразум, као прву фазу озбиљнијих преговора о статусу и административном уређењу власти на Косову. Основни део споразума је тзв. прелазни период на путу до трајног решења, који ће трајати три до пет година. Посредник је амбасадор САД у Македонији, Кристофер Хил. Од септембра до краја године, "Хилов споразум" постао је име за ве-

лики број предлога, и ни један до краја године није задовољио ниједну страну. При том, садржаје споразума видели су само најужи круг републичке власти и косовских преговарача.

- Непосредно пред дан неизвесности када се очекивало да ће НАТО бомбардовати Србије без одобрења Савета безбедности УН, земљотрес је порушио куће близу епицентра, у Колубарском округу.

- Споразумом са председником СРЈ, Ричард Холбрук је успео да уговори: да се онемогући офанзива српских снага које су већ растерале ОВК из њихових упоришта, и да се припреми терен за долазак 2.000 неоружаних верификатора ОЕБС на Косово, који ће пратити како тече договор о успостављању услова за дијалог, и повратак избеглица кућама. Председник СРЈ је договорио да НАТО не бомбардује циљеве у СРЈ.

- ОВК је ухватила и осудила фоторепортера и новинара "Танјуга" на 60 дана затвора, који су пуштени ових дана, пре истека "казне".

СРПСКА ВЛАДА

Шест месеци након парламентарних избора Србија је крајем марта добила "владу националног јединства". ЈУЛ је поставио 4 министра и једног потпредседника, СПС је узела 15 ресора и два потпредседничка места. Избор трећег партнера је пао у последњем моменту - на СРС. Од важнијих министарстава радикалима су припали информисање, локална самоуправа и власничка трансформа-

АНКЕТА: ПО ЧЕМУ ЂЕТЕ

СПАСОЈЕ КРУНИЋ, ПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ БЕОГРАДА:

ТРАГЕДИЈЕ

Годину 1998. памтићу по трагедијама, по трагедији коју проживљава наш народ на Косову и по трагедији нашег народа у Мионичком крају.

АЛЕКСАНДАР ТИЈАНИЋ, НОВИНАР: НИШТА

Надам се да нећу ништа запамтити из ове године, односно жеља ми је да не запамтим ништа из ове године.

ПЕТАР ИГЊА, ПОМОЋНИК ГЛАВНОГ УРЕДНИКА "НИНА":

ЦРВЕНО И ЦРНО

Био је то улазак радикала у владу. Начин на који се то десило и није толико важан (он спада у надлежност случаја званог комедијант). Важне су последице тога чина, а оне већ нису никаква комедија. Трагедија јесу.

У једној земљи, у којој је пола века владао тоталитарни режим, наравно комунистички, са многим обележјима стаљинизма (или большевизма, ако то лепше звучи), ипак се очекивало да ни Србија не остане последња рупа на тринаестој свирали, захваљујући демократским странкама које су се појавиле на нашој политичкој сцени (мислим, пре свега, на Српски покрет обнове), изнедрио се Шешељ. Неко ће рећи: да, али он ништа није могао сам да уради, имао је подршку народа. То је само донекле тачно. Прво, велики немачки писац Хајнрих Бел (и нобеловац!), рекао је, једном, како је историја доказала да народ не мора увек да буде у праву; мислио је на свој народ, који је гласове дао оном молери и кашлару и, друго, никада Шешељ не би био што јесте да га његова, тоталитарна, црвена, фамилија није изгурала на врх брда, као Сизиф камен. Нама се, тако, десило иеисторијски тренутак: уместо да, ударани историјским законитостима, учинимо оно што је историја налагала - срушимо тоталитаризам и уведемо демократију, ми смо увредили Историју, плунули јој у лице и сад се, она, нама, као и свака строга учитељица, свети. Бићете светске парије, каже Историја и, док то говори, прети прстом и, опет, каже: немојте се, браћо Срби, са мном играти.

Мислим да је "производња" радикала укочи- ла наше промене и слутим да су и Шиптари кр-

енули у свој свети рат, налазећи алиби у уласку радикала у владу.

Ових дана, генерал Петар Грачанин вратио се из Вијетнама. Тамо иас, изгледа, топло подржавају.

НЕНАД ЈЕЗДИЋ, ГЛУМАЦ "АТЕЉЕА 212":

РОЂЕЊЕ И ПРЕПОРОД

Од свих до сада доживљених и преживљених година 1998. годину сам провео у највећој срећи и радости која приличи људима. У овој години родила се моја кћерка Анастасија, и то је једно врхунско и величанствено осећање које не може ниједна новина да истрпи. То је велика тајна коју човек осети само ако је доживи и ако га Бог удостоји тога да је доживи. Сваки временски период носи са собом успехе и неуспехе, среће и несреће, радости и туге, а у 1998. години за мене су превладавале углавном оне добре ствари и догађаји.

Што се тиче ситуације изван мог породичног окружења, које је, у ова сулуда времена, моја једина права срећа, плашим се да не бих имао ништа лепо да издвојим. Неколико година уназад догађа нам се једна хронична и морална упала, са врхунцем који везујем управо за ову на измаку 1998. годину. Да будем искрен,

ЕТАНАЊЕ

ција. Министарски кор је проширен за још седам места, а премијер није промењен.

ЦРНОГОРСКА ВЛАДА

- Половином јануара Мило Ђукановић је и званично постао председник републике Црне Горе. Инаугурацији на Цетињу присуствовали су, између осталих, и прваци србијанских странака, савезни премијер Радоје Контић, начелник генералштаба, Момчило Перишић, амбасадори више земаља акредитовани у Југославији... Није било представника СПС и ЈУЛ, а није се појавио ни председник СРЈ, Слободан Милошевић. Бивши председник, Момир Булатовић оптужен је за напад на уставно уређење Југославије, а кривични поступак покренут је и против Зорана Жижића, који је у међувремену поднео оставку на место потпредседника црногорске Скупштине. Њих двојица су означени као организатори "митинга истине", који су, уочи инаугурације, изазвали немире у Подгорици.

- Савезни премијер, Радоје Контић смењен је 20. маја, с тим да је задржан програм владе који је он саставио. Два дана касније нови премијер постао је Момир Булатовић. Члановима новоформиране Булатовићеве СНП замењена су "депесовци" у савезној влади, три министра и потпредседник, Војин Ђукановић.

- Премијерска рокада догодила се непосредно уочи избора за црногорски парламент, на

којима је већину посланика добила коалиција ДПС, Народна странка Новака Килибарде и СДП ЦГ, под називом "Да живимо боље". Када је од ових странака формирана и републичка влада, њени представници почели су да "отказују послушност" савезној влади, сматрајући је нелегитимном, јер је савезна власт уместо да прихвати нове посланике из победничке коалиције, у оба Већа и у Влади задржала представнике некадашње целовите ДПС, а садашње СНП.

СЛАВА ЈУГОСЛАВИЈЕ

- У Француској је током јуна одржано првенство света у фудбалу. Југословенска репрезентација стигла је до осмине финала, и изгубила од тима Немачке. Домаћа репрезентација једина није певала државну химну "Хеј Словени". Љубитеље фудбала разочарало је то што се фаворити, Дејан Савићевић и Предраг Мијатовић, нису више потрудили, па се и то повезало са још једним политичким моментом - обојица су отворено подржали Мила Ђукановића уочи избора.

- Пропуштено је надокнадила кошаркашка репрезентација која је већ истог лета постала шампион Светског првенства одржаног у Атини. Епилог прославе у Београду: демолитни излози и више од 30 повређених.

- У истом дану 1. децембра, прослављено је сребро које су освојили одбојкаши на европ-

ском првенству, и оснивање Краљевине СХС. Прослава организована под називом "80 година постојања Југославије". Народ је дочекао репрезентацију испред Савезне скупштине, а потом се репрезентација придружила свечаној прослави у Центру "Сава", којој су, између осталих, присуствовали функционери СПС, ЈУЛ, председник СРЈ и савезни премијер.

НЕСРЕЋА

- Приликом експлозије метана у руднику "Соко" у Читлуку половином јануара настрадало је 29 рудара. Пре пет година експлозија је прошла без жртава, па су још тада представници Синдиката почели да упозоравају надлежне да рудник није сигуран. Погинули рудари радили су за основицу од 1500 динара месечно, а држава је обећала прву помоћ породицама у износу од по 5000 динара.

ЕКОНОМИЈА

- Упркос фебруарским обећањима премијера Мирка Марјановића да девалвације неће бити, крајем марта Савезна влада донела је одлуку о утврђивању новог девизног курса од 6 динара за 1 немачку марку. Званични курс је остао непромењен, али се попео "црни": на крају године код уличних препродаваца откуп је 9 динара, а продаја 7,8. Савезни министар за финансије, Јован Зебић је након усвајања буџета у децембру изјавио новинарима да ће у наредној години курс динара остати исти, шест динара марка.

ЗАПАМТИТИ 1998. ГОДИНУ?

стрепим по питању ове теме и приче и од 1999. и од 2000. и од наредног века стрепим, уколико се људи који су одговорни за наше судбине у овим тешким и сложеним временима не направе тешку одлуку: да се искрено, али искрено, пожртвовано и трпеливо подаре за добро ове велике породице, коју називају не знам којом по реду Југославијом.

Надам се да ћемо у 1999. години доживети тај препород.

ЉУБОМИР РАНКОВИЋ, "ГЛАС ЦРКВЕ":

РАВНА ГОРА

Као и сваке године, трудим се да запамтим само лепе ствари. У прошлој години, једино лепо што сам доживео, и што ћу запамтити, јесте завршетак и освећење цркве Светог великомученика Георгија на Равној Гори. Та црква представља симболично измирење и заривање свих наших рова, подела и раскола. Такође треба запамтити да је на ту беспутну планину протекле године стигао модеран асфалтни пут. Мишљења сам да су те две ствари које су се догодиле у 1998. години

једино што ће остати запамћено и што ће преживети, и што ће памтити поколења, то су те две ствари. Све друго - брзо ће бити заборављено.

**СЛАВКО ЂУРУВИЈА, ВЛАСНИК
"ЕВРОПЉАНИНА" И "ДНЕВНОГ ТЕЛЕГРАФА":**

ОВАКО СЕ ГУБИ ВЛАСТ

Годину 1998. упамтићу по ригорозним и бруталним нападима режима на "Дневни телеграф" и "Европљанин".

Уласком Слободана Милошевића у опасне воде и по ову државу и по њега у власт истог момента кад је са Шешелџем направио коалицију и кад је најмилитантнијем делу ЈУЛ-а препустио унутрашње политичке ствари. Они су још у пролеће напали Универзитет, и то на начин на који никад није урађено у историји српске државе, онда су у октобру месецу напали медије, такође на начин на који то никад није рађено у историји српске државе, а потом су донели Закон о привилегијама за владајућу елиту, какав такође не памти српска држава од свог настанка. Мислим да је Милошевић битно променио курс своје политике и да ће га то стајати врло брзо његове власти. Разлог: настављање владања методима којим сада влада та коалиција, а то значи жестоки сукоби са

демократским снагама унутра и одвајање Србије од европске и прозападне оријентације, морају да доведу идуће године до озбиљних сукоба унутар Србије, који могу да се заврше или насиљем, или ванредним изборима. У обе варијанте он губи власт, ако настави да ради ово што тренутно ради.

**ДУШКО МИХАЈЛОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК НД
СПАСА НАМ НЕМА...**

Година иза нас је требало да буде година реформи. На њеном крају јасно је да од реформи не само да није било ништа, већ и да смо значајно погоршали ионако тешку економску и социјалну ситуацију. Уз то, како реформи нема без нормализације односа са Вашингтоном и ЕУ, јасно је и то да смо још даље од реформи, пошто је тзв. спољни зид санкција још више учвршћен, па и ојачан. Тиме је свилен гајтан око вратова грађана Србије још јаче стегнут.

Уместо реформи у овој несретној години добили смо: прво - Великог Шепртљу у Влади, друго - ОВК на Косову и Метохији, треће - све већу беду и сиромаштво, четврто - октроисане законе о универзитету и медијима, пето - претње бомбардовањем и, шесто - законе о таксама и привилегијама.

Нема плата, нема пензија, нема уља за

ЗАКОНИ И УКАЗИ

- Влада Србије донела је у фебруару је Уредбу о мерама финансијске дисциплине у извршавању обавеза у 1998. Јавност су дигле на ноге одредбе према којима цену некретности не одређује власник у договору са купцем, него општина, при чему се цена исплаћује преко рачуна домаћих банака, у динарима. Уредба је после два месеца повучена.

- На годишњицу универзитетског протеста 68. странке из републичке владе изгласале су Закон о Универзитету, који су саме саставиле. Органи универзитетске управе постали декор са правом "необавезујућег мишљења", док су декани факултета стекли директорска овлашћења. Закон је наложио и да сви професори потпишу нове уговоре о раду. "Крајња политизација и гушење традиционалне аутономије Универзитета" најчешће су оцене новог Закона. Неки од новопостављених декана "истакли" су се понашањем неуобичајеним у академској историји, па је у новембру почео штрајк студената и групе професора са Филолошког и Електротехничког факултета.

- Новим Законом о јавном информисању забрањено је гласилима да: преносе стране емисије које припремају стране владе, да руше уставни поредак, и да вређају углед појединца. Казне су прекршајне и драконске, што је могло да се види већ у наредним недељама: најчешће је прогањан Славко Ђурувија, власник "Дневног Телеграфа" и недељника "Европљанин", који до сада дугује републичкој каси преко 4.000.000 динара. Највећу појединачна казна је досуђена црногорском недељнику "Монитор" (2.800.000), а најмању је добила "Политика" (100.000, плус још пола те суме од

директора). Законом је обезбеђен и најкраћи од свих судских процеса: од уочавања преступа до пленидбе имовине прекршитеља може проћи највише три дана. Било ко може пријавити гласило, али ниједном то није учинио јавни тужилац, како стоји у Закону. До сада је највише притужби било због кршења уставног поретка, а рекордер у подношењу пријава је Демократска странка - преко 500.

- Указом председника СРЈ смењен је Јовица Станишић, који је на месту шефа државне безбедности провео скоро осам година. Повукао се тихо, захваливши се на поверењу, за разлик од првог човека у Војсци Југославије, Момчила Перишића. Перишић је новинарима изјавио да је незаконито смењен, јер "актуелној власти не одговарају руководиоци високог интегритета, који мисле сопственом главом".

"ХАШКИ" СРБИ

- У затвору Хашког трибунала умро је Милан Ковачевић, бивши управник болнице у Приједору, што је већ трећи умрли Србин који је оптужен (не и осуђен) за ратне злочине. Пре њега умро је Славко Докмановић, бивши градоначелник Вуковара, а Симо Дрљача, бивши члан Кризног штаба општине Приједор, убијен је зато што је, наводно, пружао отпор при хапшењу док је са сином био на пецању.

РЕПУБЛИКА СРПСКА

- Половином септембра члан социјалиста у Републици Српској, Живко Радишић заменио је Крајишника на месту члана Председниш-

тва БиХ. На председничким изборима у РС победио је радикал, Никола Поплашен, иако је, према предизборним истраживањима апсолутни фаворит била Биљана Плавшић, у име коалиције "Слога", у којој се налази са странком бившег премијера, Милорада Додика. Комисија ОЕБС, која је изборе надгледала, оклевала је да призна резултате. Потом се отегла и примопредаја власти, будући да је прво ваљало прогласити председника који ће потом одредити новог мандатара Владе. Због изјава да ће у случају бомбардовања СРЈ војници НАТО бити на мети Срба, нарочито у РС, потпредседника србијанске Владе, Војислава Шешеља представници ОЕБС најурили су из РС, када је отишао на инаугурацију "свог" председника.

КУЛТУРНА РАЗМЕНА

- Новосадски кантаутор Ђорђе Балашевић певао је Сарајлијама 8. фебруара. Било је то прво гостовање музичара из Србије у некадашњој Босни, а садашњој Муслиманско-хрватској федерацији. Кад се вратио, Балашевић је изјавио да је у Сарајеву све успело, осим атентата, који је према "провереним" информацијама једног новосадског таблоида, требало да изврше исламски фундаменталисти. Сала у Скендерији била је пуна људи и емоција. Концерт је одржан под покровитељством УНЦХР, која је недуго потом прогласила Балашевића својим амбасадором добре воље.

божићни пост и Св. Николу, нема мира, нема много тога. Све у свему, налазимо се у ситуацији коју је Пашић описао речима: "Спаса нам нема, пропасти не можемо".

Једино охрабрење које смо у невољи добили то је једно искрено извињење. Извињење је српском народу послао нико други до српски четнички војвода господин Ђујић и то за велику штету коју је нанео националним и државним интересима свог народа доделом ове титуле актуелној перјаници србијанске владе.

Зато ипак мирно можемо да чекамо наредну годину. Немамо реформе, немамо извињење. Доста за прави почетак! Нешто и сами морамо да урадимо.

БИЈАНА БЛАГОЈЕВИЋ, ГЛУМИЦА И СЕКРЕТАР СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА КУЛТУРУ СКУПШТИНЕ БЕОГРАДА:

СТРЕС

Прошлу годину ћу памтити по стресу. Стрес сам имала од тога да ли ће ми кћерка уписати средњу школу, па затим је дошао стрес од тога да ли ће бити бомбардовања. Надам се да ће до године бити мало другачије, мада често имам обичај да поменем реченицу из представе "Ђенерал Недић", у којој, када брат пита брата "шта је наш задатак?", ђенерал Недић одговори: "Да преживимо Милутине, да преживимо", тако да

се бојим да ће и до године бити много стреса, али се надам да ћемо преживети.

ВЕРИЦА РАКОЧЕВИЋ, МОДНИ КРЕАТОР:

МОЖДА ОТИЋИ

Ову годину запамтићу по многим лепим стварима по мене. На пример, позив на Шпански трг, лансирање новог парфема "Енерџи" и лансирање нове линије за ноћ, под заштитним знаком "ВЕР". По ружном, запамтићу је по томе што ће ме вероватно нови порески закон натерати да се поново удам, да не бих плаћала порез као неударена и што ћу морати мање да говорим него до сада, да не бих била ударена по цепу онако како ће бити они који су, не водећи рачуна, свашта причали о мени у новинама.

Запамтићу је, у првом реду, и по томе што се догодило тужно Косово и по томе што сам можда први пут, без обзира на неке добре ствари у свом послу, помислила да би било паметно да одем негде одавде.

АНЂЕЛКО ТРПКОВИЋ, ПОРТПАРОЛ ПРЕДСЕДНИКА СПО:

СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ

Оно по чему ћу запамтити 1998. годину је поновно буђење албанског сепаратизма, сада у горем облику, организовано и јавно. Албанци су овога пута формирали терористичке јединице које су нанеле много зла житељима Косова и Метохије, а Српски покрет обнове је у овој 1998. години учинио све да се изнађе

демократски пут решавања српско-албанског сукоба.

Зато ћу 98. годину памтити и по великим настојањима Српског покрета обнове да пронађе начин да се косметски проблем реши мирним путем.

АДЕМ ДЕМАЋИ ПОРТПАРОЛ ТЗВ. ОВК

Никад горе

Ова већ при крају 1998. година, за велики број Албанаца ће се памтити по том великом албанском устанку, по томе да су овде вођене такве борбе и битке, какве ова земља, од кад постоји, не памти. Ја памтим време италијанске, немачке и бугарске окупације, али тада нису постојале могућности да се на Косово довлочи толико силно наоружање и да се, на пример, на једно село шаље 100 тенкова и ко зна каква још техника. Све смо то прегрмели и пребродили са великим жртвама, великим бројем спаљених и уништених села... То ћемо памтити из ове године и дај Боже да идућа година не буде оваква.

Бојим се да ћемо и у следећој години имати опет проблема, јер не видим да ће српски режим тако лако да дигне руке од свог хегемонизма. Бојим се да ћемо имати нека нова крвопролића, али ми смо ту да покушамо, што зависи од нас, да то спречимо.

Зар се тако народ брани

Сви Срби који живе на Косову и Метохији осећају се као осуђеници на белом хлебу. Осуђени су на стрељање, на ликвидацију, али се дан извршења казне не зна. Какав је живот таквој осуђеника нека сваки замисли у својој глави, ња ће му бити јасно.

Благница КОСТИЋ

Некако увек у ово време разговарамо и сваки пут је све горе и горе на Косову и Метохији. Како бисте описали тренутно стање?

Ви сте у питању дали и одговор. Сваки дан је гори од претходног, сваки месец је гори од претходног и свака година је гора од претходне. С обзиром да је тако било до сада, немамо реалну основу да очекујемо да буде другачије у будуће. Питање је само докле ће моћи овако да иде и где ће нам бити крај.

Ситуација је доле више него ужасна, јер с једне стране слушамо обећања, слушамо гаранције, о безбедности, о сигурности, коју нам држава обећава, а сваки дан на Косову падају нове и нове жртве, било да су то невини деца, као ово у Пећи што се десило, било пре три дана потпредседник општине у Косову Пољу, било данас шеф полиције у Подујеву, било, било, било, и краја томе нема. Нама се обећава да ће држава пронаћи починиоце злочина, па макар се сакрили не знам где

на земаљској кугли, то су речи господина Шаиновића у Косову Пољу пре неки дан. Међутим, шта ми имамо од тога, чак и кад би се то остварило и кад би испунили та своја обећања?! Ако они нас не могу да заштите да не дође до убистава, шта ми имамо од тога што ће они сутра ухватити, макар и правог убицу и њега казнити? Зар се тако народ брани? Зар се тако сигурност гарантује својим грађанима.

Дакле, то је оно што не могу да схватим, нити да прихватим, један такав однос. Десило се убиство једног нашег ђака у Солуну. Полицајац како је убио, читали смо много. Министар унутрашњих послова Грчке је због тога

поднео оставку. Код нас, чујем да је од потписивања неког споразума Милошевић-Холбрук пало 78 жртава на Косову, а министар унутрашњих послова Србије и не помишља да би можда требало да поднесе оставку, када није у стању да пружи заштиту своме народу. А његов народ су не само Срби на Косову и Метохији, него и Албанци и сви они који тамо живе, и сви они који било где живе у његовој држави, он је дужан да им обезбеди сигурност и безбедност, а ми видимо да се гине навелико не само на Косову, него и свуда по Србији, а изгледа највише у Београду. И господин министар иде на Косово данас и папагајски понавља, обећава сигурност, имовинску, личну, породичну... Трагедија је што то народ још увек верује.

РЕПУБЛИКА ИЛИ НЕЗАВИСНО - СВЕЈЕДНО

Многим Србима са Косова и Метохије изгубио се сваки траг више од пет шест месеци, а држава још увек ништа није предузела да се они пронађу. Како то коментаришете?

Као и све остало. Ова држава није испунила дуг према свом народу. Кад кажем држава, мислим на представнике режима и власти. Држава, то смо ми, држава је и народ, а народ не може бити одговоран за све што се у држави догађа, него они који у име тога народа државу воде, или је ко зна куда воде. Они су одговорни, они заиста ништа нису учинили, сем што су довели, својом неразумном политиком, својом неактивношћу, до ових трагедија. Преживели смо трагедије у Крајини српској, у Босни и Херцеговини, у Хрватској... Ево, пре неколико година ми смо говорили и предвиђали да ће се исти сценарио поновити и на Косову. На жалост, то се и обистинило.

Могу ли преговори, овакви какви се тренутно воде, било шта решити на Косову?

Преговора још увек нема. Постоји надмудривање и с једне и са друге стране. Ако бисмо желели да преговорима решимо косовско питање, ако би то желеле обе стране у конфликту, свакако да би се могло

решити. И на крају крајева, макар колико дуго трајала ова агонија, макар се обновили сукоби на пролеће, као што многи предвиђају, ипак, када падне још ко зна колико жртава и глава, питање Косова решиће се опет преговорима. Као што су сви ратови завршени за столом, а не на бојном пољу. Требало је са преговорима почети много раније и много мудрије. Пре седам-осам година, пре пет година, пре годину дана да је почело, да се показала стварна жеља да се то питање решава мирним путем, оно би давно било решено без ових жртава и ове трагедије.

Који модел решења косовског проблема је, по Вама, прихватљив и за српску и за албанску страну?

Преговори су могући само ако полазимо од минимума интереса и једне и друге стране. Албанска страна по питању Косова поставља своје максималистичке циљеве и захтеве, а то је независно Косово, или Косово република, што је на крају крајева једно те исто. Јер, било једно или друго, Косово излази из Србије и Србија остаје без Косова, а онда Србија постаје леш, као што тело човеково, када душа из њега изађе постаје мртва лешина. Србије без Косова нема. Косова без Срба на Косову нема.

Ругова који је поставио такве циљеве, по мени је најодговорнији за ову ескалацију сукоба. Постити независност једне територије мирним путем, то још нико у свету није успео, јер би требало да постоји држава, да постоји шеф државе који ће драговољно да се одрекне дела своје територије, а то нигде и никада није било, па неће бити ни у Србији. Значи, ти максималистички циљеви које поставља Ругова, а спроводи Демаћи са својом такозваном Ослободилачком војском Косова, то је ратни циљ који је до рата и довео.

Ми Срби са Косова и Метохије, а то би морао бити став и саме државе Србије, полазимо са минималним националним интересима, а они се могу дефинисати само у две реченице: Косово у Србији, то је једно, и друго, Срби на Косову не могу бити грађани другог реда. То се, значи, своди на могућност заједничког живота свих који данас на Косову живе у границама државе Србије. Да би се то и реализовало, неминовно је да дође до демократизације Србије и читавог региона. Без демократизације Србије, питање Косова се не може решити, сем губљењем Косова и Србије. Међутим, демократизација Србије подразумева, нема сумње, промену режима, смену власти, система и све остало. На несрећу, наши властодршци ни у сну нису спремни да крену тим путем и зато ће сва одговорност пасти на њих, као што је пала и за све оно што се до сада десило са српским народом у било којем крају бивше Југославије, а посебно за оно што се данас догађа на Косову.

ОСУЂЕНИЦИ НА БЕЛОМ ХЛЕБУ

Колика је кривица самих Срба за ово што нам се дешава?

Којих Срба?

Народа српског.

Ја говорим о одговорности и кривици режима и власти. Народ је ових десет година највише манипулисан у својој историји. Срби и Србија нису имали ниједне заиста слободне и демократске вишепартијске изборе.

Све је било намештено, све је изманипулисано и зато народ и не може бити одговоран.

Ипак је изабрао власт која му све ово чини?

Питање је да ли је изабрао ту власт, или је та власт остала на власти путем крађе гласова, а ми знамо да је тако било на свим изборима, па и на овим од пре годину дана, када је господин председник Србије са Косова донео 300 хиљада гласова. Чијих, нека нам одговори, нека нам покаже.

Ескалација сукоба на Косову временски се подудара са уласком радикала у Владу Републике Србије. Видите ли ту неку везу?

Веза свакако постоји, поготову оно што говори не више вођа радикала, него потпредседник Владе Србије. То нас је до сада много коштало, а убеђен сам, ако тако настави, да ће нас много више коштати. Он, просто као да изазива, као да прижељкује, оне бомбардере који су били упућени на Ирак, да после Ирака дођу над Србију и српски народ. Његове изјаве, као и појединих других представника, рејџимо Ивице Дачића, које се апсолутно не разликују од Шешељевић, не могу користити, нити донети до мирног решења косовског проблема.

Ако ова гарнитура "преговарача" није донела ништа добро, ко је онда тај који треба да води преговоре и заступа српски народ Косова и Метохије?

Нема сумње да у име Србије треба да преговарају представници власти. У име косовских Албанаца да преговарају њихови политички лидери. Али, ми који на Косову живимо и који треба на Косову да живимо, да мора да постоји и трећа страна као релевантни фактор у решавању тог питања, а то су представници Срба са Косова и Метохије. Не они који су у власти, не они који припадају владајућој коалицији, не они који су на основу измишљених шиптарских гласова постали министри или посланици у Скупштини Србије, него представници народа који доле живи и који доле мисли да живи. Срби на Косову и Метохији неће и не могу прихватити никакво решење које неко буде потписивао без њиховог учешћа и њихове сагласности. Ми знамо доле, нити хоћемо, нити можемо, решавати и решити без мајке Србије, али исто тако не пристајемо и не дозвољавамо да било ко то питање решава без нас који доле живимо. Дакле, ни Србија, ни председник Србије не може да га решава без нас доле, јер господин Милутиновић неће доле живети, него ми.

Шта је оно на чему косовски Срби инсистирају?

Поменуо сам два основна принципа који су оствариви једино у демократској Србији. Дакле, мора доћи до промене режима у Србији, да би Косово остало у Србији. Под овим режимом, Косово је изгубљено. То је заиста оно како ми видимо и како се ствари развијају.

Како се осећају Срби широм Космета?

Има седамдесет села која су за годину дана очишћена од Срба. То су углавном метохијска села. Сви Срби који живе на Косову и Метохији осећају се као осуђеници на белом хлебу. Осуђени су на стрељање, на ликвидацију, али се дан извршења казне не зна. Какав је живот таквог осуђеника нека сваки замисли у својој глави, па ће му бити јасно.

Дакле, једно тотално безнађе, обесхрабривост тога народа, јер нигде не види прави излаз и право решење. Оно што ми настојимо, преко свештеника, ја лично и преко црквеног Сабора, то је апел да народ српски не напушта своје домове, своја села, своја гробља, своје светиње, јер само ако Срби остану на Косову, Косово ће моћи да остане у Србији. Међутим, ова власт још ништа није учинила да би Срби заиста могли да остану доле на Косову, сем празних обећања да ће наше целате пронаћи ма где се они сакрили и налазили. То никаква утеха није, то никакво решење није.

ЈА МОРАМ ДА ОБИЂЕМ СВОЈЕ

Шта се у овом налету терориста десило са избеглицама из Крајине који су својевремено "дотерани" на Косово?

Многи су отишли са Косова и остало их је највише хиљаду-две. Положај избеглица, који су на Косову већ трећу годину, био је очајан, немогућ. Још увек је већина њих у колективним смештајима, без одговарајућих услова живота, хигијене, исхране, и када су почели сукоби многи су отишли са Косова. Неки су отишли у иностранство каналима који им се нуде, да би отишли у друге земље, а да се не врате на своја огњишта, која им међународна заједница обећава, али им ничим не гарантује.

Међутим, ја питам сада себе, а и ове на власти, колико је избеглица, Срба са Косова и Метохије за ових годину дана дошло у Србију, где су они, какав је њихов статус и зашто су отишли са Косова. Знао да је сада највећи одлив Срба из градова. То знајем преко свештеника, који одлазећи по славама и водичама откривају да му недостаје по 20, 30, 50 домова који су прошле године славили, рејџимо, Светог Николу.

Срби са Косова не третирају се као избеглице, јер наш закон каже да Србин не може бити избеглица у сопственој земљи?

Ја не знам који то закон и које је то тумачење, али ако Србин не може да остане у свом дому, он је самим тим или прогнаник или избеглица, по моме разуму и осећању, а како у закону стоји записано небитно је. Ја не знам како држава третира оне Србе око Дечана, који су још у марту протерани из својих домова, из села метохијских, да ли су они избеглице или нису, то они свакако најбоље знају.

Шта се у последњих годину дана дешава са српским манастирима?

Српска црква и манастири увек су делили и деле судбину свога народа. Прилично су пострадали и манастири за ових десет месеци колико рат траје. Сад је, 15. децембра, било тачно годину дана како је манастир Девич пао у окружење те тзв. Ослободилачке војске Косова, јер тачно прошле године, за Светог Јоаникија Девичког, били су први напади на посетиоце манастира, када су се враћали кућама са молитве. Тај манастир је у веома тешком положају. Истина је да сестре нико није директно нападао и малтретирао, али је истина да већ годину дана нико од верника не може да дође у манастир, а манастири наши и свештенство наше без верника не може да опстане и да живи. Манастир Девич ове године није успео да

сабере летину са својих њива, па је око 5 хектара пшенице остало непожњевено и пропало је, њихова башта поред реке није обрађивана, иако је у пролеће засејана, њихове зграде су опљачкане, немају хране ни за себе, ни за стоку и ето какав је њихов живот тамо. Понекад дође свештеник из Косова Поља, Радивоје Панић, који одслужи Свету литургију, понекад и ја прођем тамо. Сад кад сам био тамо за Светог Јоаникија Девичког, у повратку сам имао први сусрет са ОВК. У Лауши су нас зауставили, испитивали и рекли да више не долазимо, јер тиме преузимамо ризик за своје животе.

Шта сте им Ви рекли?

Рекао сам им да ја као владика морам да обиђем све манастире, да је сваки манастир моја кућа, да ћу и даље долазити, а за све што се буде десило, ви ћете бити одговорни, и претом сам показао на онога са којим сам разговарао.

Манастир Зочиште, крај Ораховца, такође је пострадао веома, јер у јулу месецу сви монаси су били заробљени. Пуштени су, али манастир не може више да живи оним својим животом, јер и сада ту, на сто-двеста метара, на брду изнад манастира, они имају своје пунктове и осматрачнице и само је питање дана када могу поново узети манастир и можда и монахе ликвидирати. Монаси живе сада тамо, али, разуме се, као и цео народ, на белом хлебу.

ПСЕУДОИСТОРИЈА

Како коментаришете то што је међународна заједница инсистирала на повлачењу српских снага са свих пунктова, а да су дозволили да те пунктове заузму припадници ОВК?

Мислим да међународна заједница никада није била против обрачуна са терористима, то није ни сада, али, разуме се, ако се цео народ прогласи за терористе, од мале деце до дубоких стараца, онда је то нешто сасвим друго. Управо то је, једно тако нестручно обрачунавање са терористима изазвало међународну заједницу да изврши притисак да се те снаге повуку. Јер, заиста, треба проћи кроз Метохију, кроз Дечане, па видети то. Сигурно да је рађено на професионални начин, онда би много мање жртава било, а и ове последице би изостале. У сваком случају, престанак на повлачење наших снага безбедности без јаким гаранција међународне заједнице да ће наш народ бити заштићен, мислим да на тако нешто није смео да се стави потпис.

Претња бомбардерима над Србијом присилли су потписника да не гледа много шта потписује?

Нема сумње да су бомбе висиле над нашим главама, али до тих бомби дошло је управо због овакве политике коју је тај који је потписао и водио. Да је се водила другачија, мудрија политика, нити би било претњи бомбама, нити би било оваквог потписивања. А довести до белог усијања ситуацију,

такорећи бомбардери су већ били спремни, да би онда потписао, то је манипулација народом, јер се показујемо као спасиоци народа, миротворци и тд. Народ је одахнуо, хвала Богу само кад није тога било, и онда се сви греси заборављају и сваке ће се одговорности, мисли дотични, ослободити. Али историја бележи и оно како је до претњи дошло и због чега, као и последице тога потписивања. Бог нико дужан не остаје, а ни историја.

Само што то ми, генерација која све то преживљава и те последице осећа на својој кожи, не доживи?

То је тачно, јер историја се пише тек после

као представника власти Републике Косово, јер та парламентарна држава постоји већ седам-осам година поред државе Србије и у држави Србији, а да власт за све то време није учинила никакав потез, нити је било шта предузела да реши то питање. Како је могуће да неко створи своју државу на територији друге државе, да има владу, да има председника, да има чак и војску, то би они морали да одговоре, како је до тога дошло.

Овде се кажњавају и дебеле казне плаћају поједини дневни листови на српском језику због безначајних ствари, док "Коха" и друга гласила на албанском језику која отворено

позивају на побуну против Републике Србије, остају некажњено?

Не бих рекао да се ови кажњавају због безначајних написа, него се кажњавају због истине која не одговара владајућем режиму, а коју они покушавају да изнесу пред домаћу и светску јавност. Разуме се, и самим тим што се поједини листови забрањују и кажњавају у Београду, али не и у Приштини, сведочи да је овај режим Косово већ отписао и да га не рачуна у своју територију, јер не може једна држава један закон примењивати само на једном делу те државе, а не на целој држави, ако сматрамо да је и Косово и

Метохија територија Србије.

По чему ћете запамтити ову 1998. годину? Она је добила ратни печат и печат страдања Срба на Косову, а и у целој Србији, јер нису пале жртве само на Косову. Многи младићи из целе Србије, било у војсци, било у полицији, су пали као жртве сукоба на Косову и мислим да је то највидљивији знак који обележава годину која нам је на измаку. Да не говоримо о даљем пропадању у економском погледу, моралном и сваком другом погледу.

Метохија територија Србије.

По чему ћете запамтити ову 1998. годину?

Она је добила ратни печат и печат страдања Срба на Косову, а и у целој Србији, јер нису пале жртве само на Косову. Многи младићи из целе Србије, било у војсци, било у полицији, су пали као жртве сукоба на Косову и мислим да је то највидљивији знак који обележава годину која нам је на измаку. Да не говоримо о даљем пропадању у економском погледу, моралном и сваком другом погледу.

Шта очекујете од наредне године?

Очекујем да ипак, уз помоћ Божију, дође се до неког решења и излаза из ове безизлазне ситуације. Јер, у ма каквој ситуацији човек да се налази, никада наду не губи и то је оно што нас спасава, то је оно што нам даје снаге да издржимо и оно што је немогуће. Гледано људским очима, из перспективе Косова и Метохије, ништа ново не очекујемо, сем што је било и у овој години, можда само у већем интензитету. Јер, ако не дође до позитивних преговора и решења проблема у току месец-два дана, сигурно је да ће на пролеће сукоби бити обновљени, а они могу бити далеко трагичнији и крвавији него у протеклој години.

На крају, можете ли ишта пожелети грађанима Србије у Новој 1999. години?

Свим читаоцима нашим желим срећне и Богом благословене Божићне празнике и срећни Нову 1999. годину. Нека Бог молитвама наших светих славних предака и наших светиња са Косова и Метохије знаје начина да нам помогне и да нас избави од страдања и искушења.

50 година од догађаја који се описују. Док год савременици живе и они пишу, то је псеудоисторија. Ми то знамо најбоље, каква је била наша историја и како је приказана у послератним историјским уџбеницима...

Снаге безбедности су напустиле пунктове, ОВК их је заузела...

Не би се могло рећи да су они заузели те пунктове, јер пунктова више нема на саобраћајницама. Постоји саобраћајна полиција на појединим местима, али пунктова на главним правцима нема, ни наших, ни њихових. Међутим, на територије су се вратили и чуди ме како говоре, и како су нам говорили, да су терористи ликвидирани, уништени, разбијени, да су остале неке групе, а те групе околико зло још увек чине и наше власти, било политичке, било безбедносне, само када се нешто деси, огласе се и кажу да ће наћи и казнити починиоце. Тако се терористи неће никада уништити, нити ће икада безбедност на Косову и Метохији заживети за оне који тамо живе, без обзира да ли су Албанци, Срби, Турци, Роми или било ко. Данас тамо нико није безбедан.

НЕКА НАМ БОГ ПОМОГНЕ

Својевремено је Адем Демаћи био у затвору 27 година због нечег баналног, а због активности које тренутно обавља, а које су драстичне, нико га није позвао на одговорност. Како се то може објаснити?

Заиста никако, то би морали они сами да објасне. Они који су га затварали због вербалног деликта, а који га сада имају за саговорника као представника ОВК и, вероватно

НАША ТЕМА: КАКО БИ ТРЕБАЛО ДА ИЗГЛЕДА САВРЕМЕНА ВОЈСКА

Нема више бајонета

"Војска Југославије једина није стварала јединице од паравојника, и задржала је професионално школован кадар. Према томе, лакше је већ постојећој војсци да се реформише, него оној која се тек изирађује", каже генерал бивше ЈНА Милан Аксентијевић. Реформу војске требало би да потпомоћу сви, од скупштине и војној врха, политичке странке са својим тимовима војних, економских и других стручњака... Ако почну сутра, реформе ће трајати пет до десет година.

Милица ЂОРЂЕВИЋ

Ако се примени логика коју је србијанска влада више пута исказала кроз тезу "ко плаћа, тај управља", тешко је одговорити чија је Војска Југославије. Дејтонским споразумом ограничени су јој потенцијали, а споразумом Милошевић-Холбрук утврђено је где и колико војника може да остане на Косову. Потом су околности у којима је смењен начелник генералштаба Момчило Перишић навестиле и да процес деполитизације ВЈ напредује слабо. Крупне невоље у вези са организацијом војске постале су очигледне када су војне власти већ други пут позвале да се сами пријаве сви они који су избегавали да служе војску још од 1991. С обзиром на укупне околности, или упркос њима, савезна скупштина је више од две трећине планираног буџета за наредну годину наменила управо одбрани. У међувремену, потпредседник србијанске владе Војислав Шешељ најавио је да ће наручити 10.000 бејзбол палица као допунски реквизит за чл. 133 савезног устава који каже да је улога Војске Југославије да брани "сувереност, територију, независност и уставни поредак", што је дефинитивно показало да је време да се одговори чему служи војска и каква је војска Југославији потребна.

Оружане снаге реформишу се према утврђеном редоследу, објашњава генерал бивше ЈНА Милан Аксентијевић. Прва је реформа спољне политике, из које произлази војна стратегија. Стратегија одређује како ће војска бити употребљена, а тек на крају долази формација војске. Да би се стратегија променила, неопходно је да се проуче европски интеграциони процеси, и да

се припреми укључивање у њих. "На несрећу, наш народ спада у оне који врло споро схватају, да идеологије било које врсте више нема, и да је остао голи интерес. Потврђено је оно што је још Наполеон рекао, да географија пише историју. У два рата изгубили смо око 4 милиона људи у најбољим годинама, и било би нас 40 милиона да Југославија није мост између Европе и Блиског истока. Није пут, јер пут може да се заобиде. Нисмо на месту Норвешке или Албаније које могу својим географским положајем да остану ван политичких токова".

ТИХА РАЗМЕНА ШАМАРА

А актуелни политички токови, према анализама "тима за Европу" Нове демократије, коме припада и саговорник "Српске речи", противречни су: на једној страни је процес уједињавања Европе, "која би према узору на САД требало да оствари концепт Сједињених европских држава, будући да има снагу од 600 милиона људи, што је скоро три пута више од САД. Међутим, Европа је "цин без зуба", јер нема своју војску".

На другој страни су "стратeгијски интереси САД, која се труди да успори процесе европске интеграције, како би што више одложила време када ће ипак доћи до биполаризма у односима светских сила". Према истраживањима стручног тима, 14 земаља је ушло у амерички тим ЈЦТП (заједнички програм тимског повезивања), чије је седиште у Штутгарту. Програм кошта око 20 милиона УСД, "што је јефтине од једног Ф-16 авиона. Те европске земље добијају инструкторе, који подучавају реформацију војске, и примају одређени број официра на школовање у САД. Већ сада је у Европи

100.000 војника под њиховом командом, мимо ингеренција НАТО пакта и контроле Конгреса. "То је нови начин обезбеђивања америчког присуства у Европи, и прихватања америчке стратегије. Стратегија условљава начин организације војске, што даље условљава амерички начин поседа наоружања и опреме. Тиме се долази до главног интереса: велике корпорације војне индустрије поново су нашле начин да обезбеде своју производњу и за следећи век, како се њихова војна индустрија не би упропастила, као што се догодило са конкурентном, руском".

Процењује се да ће најмање 15 до 20 година трајати процес који ће радити на успореном повезивању Европе, али и ослобађању од америчких интереса. "Мањи отпор стратегији НАТО показало је недавно министарство спољних послова Немачке, ставом да стратегија нуклеарног одговора није потребна Европи, а ни Америци. Одмах су стигли дипломатски шамари од Хавијера Солане, што је потврда тихог сукоба између Европе и САД. Бојим се да не будемо у првој линији тог сукоба, и зато би требало размислити како се поставити".

РАТОВАЊЕ ИЗ ФОТЕЉЕ

Прво "крајње време" за Југославију да реформише оружане снаге било је још 1991, када су геополитичке карте Европе штампане из почетка. Еволуција оружаных снага у земљама-чланицама пропалог Варшавског уговора кренула је општом редукцијом: величине војске, расхода, сувишних војних објеката. Неко милом, због промене политичке климе, и економичније прерасподеле буџета, а неко... "Војни анекс Дејтонског уговора наложио је да војни потенцијали морају да се смање не само код нас, него у целом региону Балкана, који је неуралтична тачка европске безбедности", каже Милан Аксентијевић.

За разлику од већине земаља бившег политичког Истока, Војска Југославије наследила је, и углавном сачувала концепт какав је имала СФРЈ. "Концепт општенодрне одбране и друштвене самозаштите је одговарао тадашњој политичкој напетости, и систему масовних војски. Цео народ покренут у рату моћно је оружје, и био је једини одговор на потенцијалну ванску агресију, што је СФРЈ унапред чинило сувице великим залагајем". Таква концепција и стратегија која иде уз њу, није била еволутивна, створена је као да је дата за сва времена. Када се испоставило да се земља може разбити изнутра, да је оружје и то што су национална осећања јача од државних, нарочито када се поткреле економским интересом, моћна концепција и доктрина пала су на испиту. "Да се ЈНА 1991. године делила као што се делила држава, рата не би било", сматра Аксентијевић, и додаје да је превентива крвавог разлаза могла да буде у формирању националних војски.

Пошто је укидањем Варшавског уговора и рушењем Берлинског зида отклоњена опасност да избије велики рат на тлу Европе, измењен је начин савременог ратовања, који показује да је са "масом" завршено - последњи пример је гранатирање Багдада. "Ратови се перманентно воде свуда у свету. Али, још од Другог светског рата, рат више

није судар бајонета на Кајмакчалану. Данас се почиње пропагандним нападом, који прво одређује добре и лоше момке. Нови вид ратовања је и економско исцрпљивање народа, што није схватио Варшавски уговор, и зато се распао - без иједне испалеене пушке. Наш пример је спољни зид санкција, преко кога смо у рату са САД. Са друге стране, оружане снаге еволуирају у правцу специјалних, специјализованих и - високо технолошких развијених система, као што су ракетни, космички, авијација... Делују тако да судара живе силе више нема нигде". Циљ модерне војске је да прође са што мање жртава, тако да земља може да се "гуче" са безбедне раздаљине од 800 км.

ПОРОДИЧНИ КИШОБРАН

"Да би се спречиле револуције унутар држава и ратови око граница, Европа је прихватила концепт колективне безбедности. Из истих разлога проглашено је брисање државних граница, и стварање регионалних територија. Пример је Паданија, која обухвата део Словеније, Италије и Швајцарске. То су чисто економска повезивања, јер је регија мања територијална јединица, која може да да шансу сваком елементу да дође до изражаја. Проширило се и дијапазон употребе војске, која се чак укључује у борбу против све јаче нарко - мафије".

Све европске војске се реформишу, нарочито у земљама бившег Варшавског уговора. Поред смањивања обима и специјализације оружаних снага, највише се ради на регионалном повезивању. "Тако су настале мађарско-словеначко-италијанске јединице, или мешовити корпуси земаља које су Атлантском савезу, као што су немачко-француске јединице итд. Тренутно је у фази процесирања бугарско-македонско-грчка војна јединица. На нашој граници ствара се и албанска јединица, у чији састав би требало да уђу и југословенске јединице, како би се избегли сукоби".

Међутим, уместо прихватања европске концепције регионалног повезивања војске, у Југославији је посејана идеја о повезивању са Русијом и Белорусијом. "У овом тренутку најужи интерес је заштита граница. Ми смо од Русије удаљени толико да нас не могу заштитити својим системом ПВО. Осим тога, и Русија је у Партнерству за мир. Не схватам зашто морамо да станемо на браник тзв. светском поретку, који ионако ради мимо нас. Наиме, према програму Партнерства за мир, уколико постоје међудржавни сукоби, државе обавесте НАТО, који је дужан да помогне својим чланицама. Све земље у комшилуку су у Партнерству за мир, и зато имају предност у односу на нас". А Југославија није једина која има невоље са суседима. "Рецимо, познато је да су односи Грчке и Турске до краја затегнути. Међутим, управо зато што су у колективном систему безбедности (чланови су НАТО пакта) сукоби нису избили. Да смо и ми постали чланови Партнерства за мир, добили бисмо зелено светло као што је добила Турска, када је решавала проблем са Курдима, при чему аналогiju проналазим само у вези са екстремима, побуњеницима. Имали бисмо југословенску територију под нашим надзором. Овако, остао нам је суверенитет

земље, али не и неба".

Друга битна предност безбедносног кишобрана је заједничко коришћење скупе ратне и одбрамбене технике, као што су системи за противваздушну и ракетну одбрану. "ПВО систем је исплатив једино ако је организован на великим површинама, јер обезбеђује благовремену припрему и деловање пре него што се авиони са бојевим главама појаве изнад државне територије. Улажење у такав систем одбране, трошкови се деле, а држава је уштедела издатак да купује сопствену одбрану, рецимо најмодернији систем "Патриот" са дометом од 600 км.

МОДЕРНИ КРСТАШИ

Реформа Војске Југославије према подацима које има Милан Аксентијевић, јесте отпочела, "али су ВЈ руке сапете", из различитих разлога. Осим тога трансформација оружаних снага је дуготрајан процес, у току кога је нужно да се војска ослободи политичке контроле. У тзв. демократским земљама деполитизација оружаних снага регулисана је законом. "Војска мора да буде под контролом Скупштине, и парламентарне комисије за контролу рада министарства одбране и генералштаба. Требало би да се избрише део из Устава који говори о одбрани уставног поретка, и да остане да је основни задатак војске да штити територију и народе који на њој живе". Затим, неопходна је и економска рационализација, која може да почне тако што ће се реорганизовати најгломазније службе, као што су санитарска, грађевинска, и да се користе услуге одговарајућих цивилних установа.

Када се говори о организацији, императив модерне војске је да формира мање, брзе ударне јединице, првенствено за превентиву сукоба. Оне су високообучене, и уско специјализоване. Техничка опремљеност, нарочито у системима за ликвидацију данас је таква да једно одељење од 10 људи може да замени некадашњу чету, тј. 120 људи. "Профе-

сионализацију војске у ери технолошког напретка прати и парадокс: враћамо се у време крсташких ратова, најамних војски, пошто рат више није тотални, него се води у сегментима".

У прелазном периоду требало би да се задржи концепт регрутне попуне јединица, са мањим бројем војника, чија би сврха била да омасове професионалне јединице. Број професионалних војника требало би да се креће између 60-80.000, проценује **Аксентијевић**. У свету је уведена и могућност цивилног служења војске. То је не само начин да се грађани изједначе у војној обавези, него би се ти обвезници распоређивали на места на којима би било штета постављати високообученог војника: кухиње, санитарска одељења, и др.

ПОЧЕТНА ПРЕДНОСТ

У односу на оружане снаге бивших република СФРЈ, сматра наш саговорник, ВЈ има значајну предност, иако се не налази ни у једном од новформираних војних савеза. Наиме, из добровољачке војске, које су учествовале у ратовима у Босни и Хрватској развиле су се паравојне формације. "Ко је год интегрисао такву војску у склоп својих оружаних снага, имао је касније великих проблема: војник је увек добродошао у рату, али не и у миру. Тим пре је неопходна професионална војска, да би се ратник "запослио" и у миру. У Хрватској имамо пример две војне службе који се међусобно убијају - велике политичке главе падају зато што нису рашчистиле ствари на почетку, јер су онда, када је било "густо", сви били добродошли. Војсци у Републици Српској допуштено да донекле задржи професионални старешински кадар. Међутим, у Муслиманско-хрватској федерацији на површину су прво излетеле паравојске, па тек онда активне старешине". Словенија је ушла у Партнерство за мир, и словеначка штампа пише да се убрзано ради на реформи оружаних снага. Међутим, то је војска која је формирана од Територијалне одбране. Њихов старешина је, рецимо, у штрајку, што се сматра незамисливим у васпитању официра који је прошао професионалну школу, и где се поштује утврђени принцип субординације. У генералштабу Словеније постоји шест врста официра: хероји из последњег рата, затим официри школовани у ЈНА, којима у напредовању смета не само идеолошки печат који не одговара новој држави, него се посматрају и као ратни губитници. Постоји и свеж кадар школован у европским и америчким војним школама, али и пример генерала који је завршио школу у привреди и курс за резервног официра.

"Војска Југославије једина није стварала јединице од паравојника, и задржала је професионално школован кадар. Према томе, лакше је већ постојећој војсци да се реформише, него оној која се тек изграђује", закључује **Милан Аксентијевић**. Реформу војске требало би да потпомогну сви, од скупштине и војног врха, политичке странке са својим тимовима војних, економских и других стручњака... Ако почну сутра, реформе ће трајати пет до десет година.

Квар на рингишпилу

У раздрајаној атмосфери која је (и посебно према извештајима државне ТВ мреже) захватила Војску, у атмосфери на ираници еуфорије која је владала у ешелонима овдашњих "иатриотских снага", звучало би више него светојрдно иоставити, на пример, иштање: да ли су оних двадесетак на Косову иоинуних војника и старешина уистину иоложили своје младе животе на "олгар отарбине" или на жртвеник једне иоубне иолитике? Да ли су они жртве или хероји? Али, иостављати таква иштања данас и овде чиста је јерес, ако не и илуиост.

Стипе СИКАВИЦА

Аналитичари који буду сумирали догађања на домаћој војно-политичкој сцени у 1998. години лако ће закључити да је ова година, и по "квантуму" и по "квалитету" догађања, "богатија" од неколико претходних, ако не и више од тога. Из те васцеле војно-политичке активности већ се на први поглед издвајају две најкрупније "ставке": ангажман Војске Југославије у борбеним дејствима на Косову и недавна смена на врху Генералштаба. О томе бисмо понешто да проговоримо.

Инволвирање Војске Југославије у борбена дејства на Косову (и по обиму и по начину употребе војних ефектива) нуди обиље "материјала" истраживачу, а оном нешто страственијем чак и праве посланице. Цео тај војни ангажман, то се одмах мора рећи, у потпуном је сагласју са политичком стратегијом актуелног председника СРЈ: све одлуке на стратешком нивоу у свим областима државног и друштвеног живота (дакле и у војној сфери) доносио је (и доноси) он, али иза сцене, не остављајући иза себе никакав видљив траг о томе; док се на отвореној позорници појављују играчи нижег ранга и значаја (неретко са оловком у руци) који извршавају (и потписују) оно што Господар одлучи и заповеди!

Па ипак, колико год да Слободан Милошевић слови за мајстора те бескрупулозне и хазардне игре - у којој истрајава и добија већ пуних десет година - он је далеко од савршенства. Штавише, у његовом систему има (у последње време све више) пукотина које демаскирају његове стварне намере и мотиве. Озбиљне напраслине појавиле су се и

у односу на употребу Војске Југославије у распетљавању замршеног косовског чвора, о чему је понешто већ речено и у овој рубрици.

КО ЈЕ ПОБЕДНИК

Тек после неуспеле пролетње офанзиве претежно полицијских снага на Дреницу, Милошевићевим планерима оперативнотактичких борбених дејстава на Космету, а и њему лично, извесно је морало бити јасно да се без обимнијег и снажнијег ангажмана Војске Југославије у "борби против шиптарских терористичких банди" једноставно не може постићи жељени циљ: "потпуни пораз терориста". Поучен тим сазнањем и другим искуствима из те офанзиве (понајпре грешкама) - а, посредством Генералштаба, попунивши Приштински корпус до "пуне ратне формације" и уз респективна појачања у виду неких оклопних и механизованих састава, те специјалних јединица - врховни командант оружане силе СРЈ Слободан Милошевић кренуо је средином јула у нову офанзиву на Косову, у медијима познату као "битка за комуникације".

При том, овај његов "тајминг" није био нимало случајан: рачунао је са "фактором-изненађење", јер су се терористи (тј. тзв. Ослободилачка војска Косова) били опустили пошто су до тада имали неку тобоже иницијативу на свим "тачкама додира"; с друге стране, искористио је забуну и неодлучност релевантних субјеката међународне заједнице који нису били начисто како и чиме да гасе пожар на Косову.

Исход смо видели. Без обзира на то да су чак и неки веома уважени војни експерти у свету били склони тврдњи како у том

оружаном судару "није било победника" - јер да "ни једна страна у сукобу није стекла одлучујућу предност", или да ако су "Милошевићеве снаге добиле битку нису добиле рат" - ми бисмо рекли (као што смо већ раније и у овом гласилу констатовали) да је из те битке - у којој је тзв. ОВК заиста до ногу потучена - као једини победник изашао председник Слободан Милошевић. Ова тврдња је, међутим, смислена само утолико колико се као искључив критериј вредновања узме очување његове персоналне власти, чији би шавови (ево парадокса!) могли да попуцају баш на косовској кризи.

Да је којим случајем исход "битке за комуникације" на Космету био у корист тзв. ОВК, па чак да су војно-полицијске снаге постигле само половичан успех - претпоставља се да би се она апатична аморфна маса, на демагошком коду ишчитавана као "наш народ", емотивно загрејала до опасне температуре на којој би испарио чувени референдум о "страном немешању у решавање косметске кризе", а ни сам Врховни Мајстор свег тог замешатељства и његова дворска свита извесно не би прошли без тежих опекотина.

"ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ГРАНИЦЕ"

Овако, он не само да се из косовске ратне каљуге извукао без личних губитака, него се по познатој босанској рецептури а уз неизбежну "логистичку подршку" звану "холбруковање", опет претметнуо у миротворца и развлачи, ево, овај злосрећни "наш народ" од Холбрука и Хиља до контактне скупине, од резолуција Савета безбедности УН и претњи НАТО-бомбардера до молећивог погледа ка Кремљу, од једног до другог оваквог или онаквог плана за Косово и Метохију до једног Великог Ништа. И на томе ће остати све док Слободан Милошевић буде "одлучујући фактор" у решавању косовске кризе, јер, објективно, од тога Ништа он даље не може ни маца. Свима је то јасно: и Милошевићевој полтронерији, и његовим стварним и тобожњим политичким опонентима, али сви се праве невини и немушти, па се игранка наставља, а још не свиће.

Да није било Војске Југославије, односно да није било генерала са све дојучерашњим начелником Генералштаба Момчилом Перишићем на челу, Председник не би ни у бунилу могао да досегне свој лични косовс-

ки тријумф. Нарочито не зато јер је за онакав и онолики ангажман Војске Југославије на Косову одлуку имао да донесе Врховни савет одбране, што би било по Уставу и закону. Знамо, међутим, да није било тако.

Уместо да су генерали са Перишићем на челу захтевали да дејства ВЈ на Космету буду "покривена" легитимитетом и легалитетом одлука Врховне команде, они су васцели војни ангажман пресадумили кроз "обезбеђење границе" и кроз "редовне активности". Алал вера, мајстори!

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ТЕРМИНОЛОГИЈЕ

Мора се, међутим, рећи да је и Господар био на "висини ситуације", те се испружио мимо свог обичаја и нарочито мимо очекивања: као прво, команданта Приштинског корпуса Небојшу Павковића ванредно је унапредио у чин генерал-потпуковника, а начелник Штаба Корпуса, пуковник Владимир Лазаревић, такође у ванредном поступку, закићено се храстовим границима; друго, похвалио је све војне саставе који су учествовали у борбеним дејствима на Косову; треће, шеф државе и председник Врховног савета одбране ове је године граничарима ВЈ честитао Дан граничних јединица, 13. новембар, чиме је учинио преседан јер се до сада није оглашавао ни поводом празника видова и родова, а камоли да силази на ниже спратове војне организације; и, најзад, изгледа да још функционише оно "тело" при Савезној влади (неког незграпног назива) са Зораном Лилићем на челу, које има да се брине о притицању средстава у војни буџет.

А да би сва та парада уопште могла да функционише, ваљало је брзо, и то мађионичарским триковима, преиначити скоро целу званичну терминологију и методолошку апаратуру у односу на крвава косовска догађања: тако су, рецимо, "банде шиптарских терориста" преко ноћи "преименоване" у "диверзантско-терористичке групе" (на пример, по генералу Спасоју Смиљанићу, високом генералштабном чиновнику; уосталом, и сам С. Милошевић у недавном интервјуу "Вашингтон посту" говори о њима као о "војном фактору!"); уместо "ситне терористичке тактике", сада је у оптицају синтагма "отворена агресија", итд.

Према томе, Војска Југославије је на Косову добила каквог-таквог "достојног противника", хоћемо рећи - непријатеља. Јер да она наспрам себе није имала "респективног ратног такмаца", тј. непријатеља - не би се ни у стварности, а нарочито не у меди-

иста", у коју је категорију спадала, дакако, и tzv. ОБК.

ШТА ЛИ ЈЕ САД НЕЗАКОНИТО?

У тако раздраганој атмосфери која је (посебно према извештајима државне ТВ мреже) захватила Војску, у атмосфери на граници еуфорије која је владала у ешелонима овдашњих "патриотских снага", звучало би више него светогрдно поставити, на пример, питање: да ли су оних двадесетак на Косову погинулих војника и старешина уистину положили своје младе животе на "олтар отаџбине" или на жртвеник једне погубне политике? Односно, да ли су они жртве или хероји? Али, рекосмо, постављати таква питања данас и овде чиста је јерес, ако не и глупост.

Све у свему, могло би се рећи да Војска Југославије након "косовске битке 1998", живи у хармонији са својим актуелним врховним командантом. Тако би можда и било да ишла ипак није понешто помућена недавном (крајем новембра) сменом на врху Генералштаба Војске Југославије: Указом председника СРЈ Слободана Милошевића, генерал-пуковник Момчило Перишић, досадашњи начелник Генералштаба, "прекомандован" је у Савезну владу, за војног саветника премијеру Момиру Булатовићу (што је генерал одбацио са индигнацијом), а за новог начелника Генералштаба усталичен је генерал-пуковник Драгољуб Ојданић, досадашњи Перишићев заменик, и један од бар трице претезднатих на ту кључну позицију у ВЈ.

У званичној верзији, међутим, "случај Перишић" протумачен је не као смена, него другачије: портпарол СПС Ивица Дачић и потпредседник Владе Србије Војислав Шешељ изјавили су да је то нешто као редовно померање на кадровском рингишпилу у Војсци. Најпосле, и председник Милошевић је у поменутом интервјуу "Вашингтон посту" рекао да је то "редовна промена", спочитнувши америчкој новинарки како је за ових пет година, колико је Перишић био овдашњи челни генерал, Америка променила тројицу високих официра на месту начелника Здруженог генералштаба својих оружаних снага: Пауел, Шаликашвили и (актуелни) Шелтон.

Момчило Перишић, опет, у својој изјави за јавност, пуној горчине, осим осталог каже: "Са дужности начелника Генералштаба Војске Југославије смењен сам без консултација, на непримерен и незаконит начин"! Може да буде и "непримерено", може и "без консултација", али зашто "на незаконит начин"? Зашто незаконито, кад у члану 136. Устава СРЈ стоји да "председник Републике поставља, унапређује и разрешава официре Војске Југославије одређене савезним законом...", а савезни закон, тј. члан 16 Закона о Војсци Југославије, сем осталог, каже да "генерале и старешине на дужности за које је формацијом утврђен чин генерала распоређује председник Републике"?

Друга је, пак, ствар то да је ту реч не о било којој дужности него о дужности главнокомандујућег генерала, и да би стога било пожељно, штавише и неопходно да се избор официра за тако деликатан положај ништо не препушта једном човеку, него да се "прочешља" не само на седницама Врховног

савета одбране, него да на прикладан начин прође и неку процедуру у Савезној скупштини. Али Врховни савет одбране, откако је Слободан Милошевић постао његов председник, готово да уопште и не функционише! Момчило Перишић је о томе ћутао. Зашто? Кажу: он је "дисциплинован војник"! Индикативно! Једно је дисциплина, а савсим нешто друго слепа послушност!

Утолико изазива и негативне реакције и реченица из његовог "пост фактум" обраћања јавности: "Актуелној власти не одговарају руководиоци високог интегритета који мисле својом главом"! Зар је Момчилу Перишићу требало пуних пет година да би открио ту ноторну чињеницу! Као да је генерал до сада живео у некој правно уређеној и демократској држави, и као да иједној ауторитарној власти одговарају "руководиоци високог интегритета који мисле својом главом". И да ли нам се то екс начелник Генералштаба директно парадигматски нуди као "умна глава високог интегритета"! Може ли то да се доведе у везу са последњом реченицом његове патетичне изјаве: "Остајем на располагању војсци, народу и држави"!

ПИТАЊЕ БЕСМРТНОСТИ

С обзиром на то да је (чини се) у великом делу наше јавности генерал Перишић издигнут скоро па на постамент народног јунака (који је, ето, имао петљу да се "супротстави Слободану Милошевићу"!), није популарно постављати му и нека неугоднија питања. Упркос томе, било би занимљиво знати да ли је генерал другачије мислио о актуелној власти када је пре неку годину, у елитном каравану владајуће (СПС) партије у Србији, дошао на "инструктивни рапорт" у кабинет Слободана Милошевића, иако је овај тада (бар формално) био само председник једне федералне јединице, а Војска Југославије је пар екселанс институција савезног ранга и значаја.

Или, још бољи пример: не може бити сумње у то да је и Момчило Перишић био сведок Милошевићевог прошлогодишњег "на јуриш" ускакања у фотељу председника савезне државе. Али, без обзира на то, генерал је похитао да се нађе међу првим честитарима "власнику" тако освојеног "трона". И да је само то, него су у честитки поентирани "врлине" новог председника, међу којима су врхуниле оне које овај ваљда никада није имао: мудрост и храброст!

Не бисмо сада и овде да набрајамо све оно што му домаћи недржавни "тисак" приписује у "заслуге за народ". Тек, Момчило Перишић одлази са војно-политичке сцене не само као "жртва режима", него, рекосмо већ, у неку руку и као национални херој. А поврх свега, неке опозиционе политичке странке социјалдемократске провенијенције отвориле су му врата не би ли им својим "светлим ликом и делом" поправио слабашни рејтинг.

Колумниста једног престижног престојничког недељника написао је поводом "случаја Перишић" и следеће: "... Нису га сменили раније, јер је уживао приметну популарност у Војсци; штитила га је и богата и чиста ратна биографија..." Па да је само то, било би довољно за "бесмртност"!

јској интерпретацији, могла исказати он-аквим и оноликим "јунаштвом" и "ратном вештином"! То нипошто не би могла да се уздуж и попреко Косова и Метохије прегањала само са "бандама шиптарских терор-

**ДР РАДОСЛАВ Ђ. ГАЋИНОВИЋ,
ЕКСПЕРТ ЗА МЕЂУНАРОДНИ ТЕРОРИЗАМ**

Када бисмо ми напали запуштену зону...

За нашеј сајеворника, доктора њравних наука Радослава Ђ. Гаџиновића, њосебно је интересантна чињеница да је његов њрадга био Владимир Гаџиновић, идејни вођа "Младе Босне", чиме се како каже, он њосебно њноси. Имајући на уму колико је у овом часу њоново актуелно драматично историјско искуство српској народа у борби за слободу и очување територије на којој живи вековима, наш разјовор са њосјодином Гаџиновићем зајочинемо овим неизбежним њићањем.

Александар ЦВЕТКОВИЋ

Колико су као узроци настанка појаве тероризма на Космету били пресудни историјски фактори?

Насиље у јужној српској покрајини датира још од друге половине 19. вијека. Од 1876. до 1912. тадашњи косовски вилајет под притиском је напустило око 150.000 Срба; касније, до почетка Другог свјетског рата протјерано је још преко 100.000 Срба, да би током рата на Космету било ликвидирано преко 10.000 највиђенијих Срба и Црногораца. (У то вријеме формиране су злогласне Скендербег јединице, одговорне за ликвидацију између двије и три хиљаде српске и јеврејске дјеце у Приштини, на Чақору и другим мјестима). По завршетку рата, као што је познато, доношена су разна правна акта уперена против српских националних интереса на Космету, као што је Закон о забрани повратка Срба на Косово и Метохију. Доноси се Устав из 1974. године, који би се такође са српског становишта може сматрати злочиначким, јер је албанској националној мањини "дао крила" да се организује у свим сферама и припреми за оно што се масовно спроводи ових дана. Колико је то све амбициозно и темељно припремано довољно говори податак да је на Приштинском универзитету у периоду од 1975. до 1980. године предавало чак 237 професора из Албаније! Преко двадесет посто укупне универзитетске литературе увезено је из Албаније. Већ тада је било јасно да су ти људи тамо боравили са задатком да политички индоктринирају омладину, која је цивили сваке нације. У таквој друштвеној клими

не треба да нас чуди што је од седамдесетих година до данас више стотина хиљада Срба и Црногораца под притиском исељено, па данас на Косову и Метохији постоји више од 700 етничких чистих (шиптарских) села. Нажалост, то се све догађало на простору где се налази око 1.800 православних цркава и манастира и других историјских споменика који сведоче о настанку српске државе.

СВЕ ВРСТЕ НЕГАТИВНЕ

Како се у свету и код нас дефинишу терористичке организације?

У свијету је до сада дато преко 120 дефиниција тероризма. Ниједна, међутим, није општеприхваћена у међународном праву, па и ја дајем једну дефиницију која резултат мог дуготрајног научног рада у тој области. Ја бих рекао да тероризам представља организовано примјену насиља од стране појединца или група интрисечно или екстрисечно мотивисаних а који су одређени и одлучни да намећу своју вољу државним органима власти и грађанима изазивајући тако код њих страх, зебњу, дефетизам и панику. Да објасним оно што сам назвао интрисечним (унутрашњим) мотивима. То су мотиви који су комплементарни са мотивима блиских политичких организација. Они су најјачи и трају док се њихове идеје не остваре.

А знате који су то политички циљеви албанског сепаратистичког покрета: у првој фази добијање статуса републике, како би се искористило оно право на самоопредељење до отцепљења, упоредо атакујући на територију суседне Македоније, Црне Горе и сјевне Грчке, и на крају стварање Велике

Албаније. Због чега се они не би зауставили на захтеву за републиком? По међународном праву народ који има једну националну државу не може их имати још. Због тога Косово, ако би се доследно примењивао тај принцип не може постати република, и да таква и остане, јер република има све елементе државности.

Мислим да је на основу свега изнетог лако претпоставити да су управо албанске политичке вође на Космету основале терористичке организације и да они њима руководе јер је јасно да су им циљеви исти.

А они екстрисечни (вањски) мотиви указују на то да су терористи подложни брзим променама својих ставова (ту бих убројао и присуство плаћеника и авантуриста који су из разних разлога укључили у те терористичке операције).

На Космету су поред унутрашњег тренутно на сцени и транснационални тероризам (када терористи без знања својих држава или влада долазе на одређену територију да се боре, сматрајући да им је непријатељ исти, што су у случају Космета терористи из исламских земаља) али и међудржавни тероризам - јер, као што знате, држава Албанија организује, опрема и убацује терористичке групе и појединце на нашу територију са циљем да се дестабилизује наша држава, изазову немири и на крају грађански рат у Југославији. Четврта врста се у науци назива екстрисечним извршиоцима, то су већ спомињани плаћеници, који су дошли у састав тзв. ОВК за новац.

СА РУРАЛНОГ НА УРБАНИ

Такозвана ОВК међутим покушава пред светом себе да представи као нуклеус оружаних снага будуће државе Косово. Због чега се они ипак не могу сматрати герилском војском, како их називају у неким западним средствима информисања већ, како Ви тврдите, класичном терористичком организацијом?

Ја сам још пре две године, приликом промоције своје претпоследње књиге прогнозирао да ће се тероризам на Косову одвијати у три фазе. У првој фази која је већ добрим делом завршена сепаратистичко-терористички покрет је настајао да светској јавности медијски представи своју оружану формацију, тзв. "Ослободилачку војску Косова", и то у акцијама у којима би било људских жртава и међу цивилима и међу органима државне заштите. Ово последње је било веома важно да би се изазвала држава да насумице испољи терор над шиптарским становништвом, како би се пред светским јавним мњењем добило оправдање и њихове терористичке операције представиле као одбрамбене. Друго, према Србима и Црногорцима, да би их натерали да што пре напусте територију, како би се за кратко време постигао онај нацистички принцип "крви и тла". И треће, према свом народу, да би их застрашили и у датом моменту читаву албанску популацију превели на своју страну.

У другој фази, која је у току, они настоје да прерасту у једну респективну војну организацију, дакле, да од терористичких формирају герилске групе, тако што ће се уз помоћ са стране савремено опремили и обучили. Поред већ постојеће подршке Албани-

је и Хрватске они у првом реду очекују ту помоћ од САД и Немачке - да Србија, како су они испланирали, мирним путем учини политичке уступке које њихове вође траже. У противном, у трећој фази, сачекали би погодан моменат за подизање масовног устанка.

Иначе, по свим теоријама у изучавању савременог тероризма - "ОВК" јесте терористичка организација. Не постоји једна личност која има потпуну контролу (како у војном тако и у политичком смислу) над целом терористичком организацијом, што значи да не постоји онај степен субординације који одликује војне формације. Пред тога, ко су вође знају само најближи сарадници, а не знају једни за друге, и ту се користе искуствима исламских терористичких група. (Њихови стварни лидери нису показивали у јавности већ су то били "глумци" који су се облачили у униформе и сликали за потребе Си-ен-ена). Карактеристично је, такође да им је основни метод деловања борба са полицијом а не са војском.

Требало би поменути да је то врло опасна дезинформација коју су преносила и домаћа средства информисања да је "ОВК" имала своју територију. Слободна територија подразумева заокружену целину унутар које би се јединице једне стране у сукобу несметано кретале, и где би био онемогућен приступ војсци и полицији друге стране. А такву ситуацију нигде на Косову и Метохији у протеклој години нисмо имали. Иако су они дејствовали по брдима и селима то се не би могло назвати герилом (што је виши облик организовања) већ само руралним тероризмом.

На жалост, од пре неколико дана, нападом на кафић у Пећи, "ОВК" је прешла и на урбани тероризам са којим наше јединице полиције немају много искуства. Додуше у досадашњем периоду стратегија оружане борбе и стратегија одбране и заштите, нису толико пажње посвећивали терористичким акцијама у урбаним срединама: То је нови вид насиља са којим се сусрећу наше полицијске јединице, које ће сада морати додатно да се припреме за обрачун са тим opakим злом.

ШТА БИ БИЛО КАД БИСМО МИ

Колико наши државни органи располажу поузданим подацима о регрутним и центрима за обуку терориста изван граница наше земље?

Прво би требало подсетити јавност на то колико је албански лоби у свијету јак. Агенција "РУДЕР ФИН" је њихово национално питање врло гласно лансирала у свијету, агресивно лобирајући за њих код западне влада.

На Космету је само током ове године одузето преко 26.000 комада разних врста наоружања. До 15. новембра државни органи су регистровали 1.600 терористичких акција, у којима су настрадала 264 лица, киднаповано је 295 грађана са територије Космета, међу којима је више од тридесет њих након мучења у тортуре ликвидирани. Подсјетио бих да тортура заробљеника по међународном праву представља ратни злочин и злочин против човјечности. Требало би, одмах на почетку, направити разлику између терора и тероризма. С друге стране терор представља систематско насиље државе и њених институција, што није случај у СРЈ. Напротив, на Космету је присутан искључиво тероризам. Посебно бих истакао да постоје убједљиви докази о томе да хрватски генерал Рахим Адеми руководи обуком шиптарских терориста и њиховим убацивањем на територију СРЈ. Овај хрватски генерал је према бројним свједочењима руководио геноцидом над српским становништвом у медачком џелу и право је чудо како Међународни трибунал за ратне злочине на тлу бивше Југославије још није подигао оптужницу против овог човека.

Претпоставља се да се у терористичку "касу" на Космету слије између 150-400 милиона долара. Највећи дио иде агенцијама које за њих лобирају. Други дио иде на војну обуку, опремање и политичку индоктринацију терориста и локалног становништва. Трећи, најмањи дио одлази на пропаганду путем медија.

Није никаква тајна да је главни прихватни центар Шиптара који долазе са Запада а пребацију се преко Јадрана, из Италије - у Тирани. У овом тренутку процене стручњака говоре да се у војним камповима у пограничним деловима Албаније обучава између 7 и 8 хиљада терориста. Ти логори за обуку се налазе у сјеверним албанским градовима Кукусу, Тропоји,

Пешкопеји, итд. Сјеверна Албанија (па и читава Албанија) је у криминалном смислу најзапуштенији регион на свијету и највећа полигон за обуку терориста на свијету. У наредних неколико година то ће сигурно бити једно од најопаснијих подручја: поред трговаца оружјем ту је и велика концентрација нарко-дилера. (Ту бисмо морали посебно опрезни да будемо, пошто методе сепаратистичког покрета укључују и растурање наркотика међу српском омладином, што поред огромног профита за њих подрива војну способност и угрожава биолошки опстанак српске нације).

У свету је врло развијена међународна сарадња специјализованих служби за антитерористичка дејства. Можемо ли, с обзиром да је реч о глобалном феномену, али и нашем доста лошем имиџу у свету, очекивати помоћ у сузбијању ОВК, барем када су у питању њене субверзивне активности у другим државама, уперене против наше државе. О томе уосталом говор и неке међународно прихваћене конвенције.

Албанска агенција "Отаџбина зове" у 12 земаља у свијету има отворене рачуне на које се уплаћују средства за финансирање тзв. ОВК. Поред свих апела наше земље да се ти рачуни угасе, јер служе за финансирање терористичке организације, то је учињено тек у неколико усамљених случајева. Тешко је утицати на поједине државе да промјене своје одлуке зато што је код њих профит битнији од прокламованих правних и хуманистичких принципа.

А када сте поменули конвенције тачно је да оне постоје и због тога би наша дипломатија морала много агресивније да иступа у међународним форумима. Тако, рецимо, Генерална скупштина УН 21. децембра 1965. године је донела и резолуцију 2131, у којој се између осталог каже: "Ниједна држава неће организовати, помагати, подстицати и финансирати, подрекивати или толерисати субверзивне терористичке или оружане активности усмерене на насилно свргавање режими друге државе или

мешање у грађански рат у другој држави". Према Декларацији о начинима међународног права и пријатељским односима сарадних држава, донета 24. октобра 1970. године говори о дужности државе: "Да се уздржи да организује и подстиче акте грађанског рата или терористичке акте на територији других држава, да их помаже или учествује у њима, или да толерише активности организоване на њеној територији у циљу вршења таквих аката". (Резолуција 2625/25)

Исти рјечник користи и Декларација о јачању међународне безбједности од 16.12.1970. године (резолуција 2734/25).

Конкретно, резолуција 1160 коју је недавно донио Савјет безбједности позива Албанију да хитно обустави убацивање терориста и слање опреме и оружја у Југославију. Ова за то не чује. Шта би се, међутим, десило да су наши војни авиони напали Пешкопеј, Бајрам Џури, Тропоју и Кукс, да би уништили логоре за обуку терориста?

СЕПАРАТИСТА ТУШТА И ТМА

С друге стране, већ се дуго у јавности и међу стручњацима говори о примени душних стандарда у уређивању међународних односа. То ће сигурно отежавати у будућности обрачуна са тероризмом?

И поред докумената које сам навео међународни терор је веома изражен у савременом свијету и чини моћно оружје агресивних држава. Према досадашњим чињеницама такво понашање неких држава измиче контроли УН. С друге стране, нако је колективно кажњавање напуштено још у средњем вијеку, ипак Повеља УН предвиђа санкције као облик кажњавања и меру одмазде због аката агесије и угрожавања мира у свијету.

Зашто нама не би било дозвољено да се боримо против тероризма као што то раде Енглези против ИРА, Шпањолци против ЕТА, итд? Само тако и никако другачије. Ми знамо да су и те двије наведене организације сепаратистичке и терористичке. ИРА жели да заобиђе вољу протестантске већине и да уз помоћ католичке мањине припоји сјевер Ирске остатку острва, тј. Републици

ГРАНИЦЕ ЦРТАЛЕ ВЕЛИКЕ СИЛЕ

Никада у историји елемената албанске државности на овим просторима није било. Не смемо сметнути с ума ни чињеницу да границе између Србије и Албаније није цртала Србија, већ је то учињено на основу резултата Балканских ратова и турских дефтера, када је међународна заједница односно Париска конференција 1913. године одредила нашу јужну границу према Албанији. Ревизија је након тога извршена 1926. године и тада су српске границе потврђене. То што су тадашње највеће светске силе признале као право Србије на њену суверену територију ми ни под којим условима не смемо дозволити да буде промењено.

Ирској. И то траје дуги низ година. Можете ли, међутим, замислити да Блеру неко нареди да повуче своје снаге безбједности из Сјеверне Ирске? Баскијска ЕТА такође деценијама врши насиље - о чему свједочи податак да је за последњих тридесет година она одговорна за смрт око 800 људи. (У сукобима са ИРА биланс је још црњи, тамо је досад погинуло преко 3.600 људи). То су они дупли стандарди, који се не смију примјењивати у циљу јачања међународног система безбједности и ми на то стално морамо да упозоравамо међународно јавно мњење.

Друго, санкције које сам малопре поменуо представљају једну врсту међународног терора према грађанима СРЈ. За четири године у којима смо били под санкцијама у Југославији је национални доходак по глави становника пао на 1.250 долара годишње, а 10% целокупног становништва остало без посла у истом периоду. Штета које су санкције проузроковале процењују се на око 80 милијарди долара. Све то доказује да санкције нису уперене против режима него против грађана те државе. То је један показатељ који се не може ничим побити. У том низу политичка криза изазива економску а ова моралну кризу и круг се ту затвара.

Пре десет дана у Њу Делхију је одржана међународна конференција о борби против тероризма у 21. веку на којој је прочитан и Ваш реферат. Будући да многе земље осећају непосредну опасност или се већ у пракси

носе са тим злом, надате ли се да ће на крају свет ипак ујединити против овог заједничког непријатеља савремене цивилизације?

Надам се, заиста, да ће у свијету разум преовладати, да ће сви схватити да је тероризам на Космету велики проблем који може захватити свијет у наредном периоду. А ако је познато да се у свијету произведе годишње

око 500 тона плутонијума 239 (за једну атомску бомбу која може уништити град средње величине довољно је 10 килограма овог материјала) и пошто је профит у многим од тих земаља значајнији и од националне безбједности, постоји велика вероватноћа да та бомба доспије у руке терориста. Ако терористичка група дужи низ година не може да постигне неки значајнији успјех, након свега тога терориста може да дигне руке од тероризма, али досадашња искуства говоре да су многи од њих спремни да посегну за средствима која до тада нису употребљавали - то управо може да буде атомско оружје, што представља огромну опасност за читаво човјечанство. С друге стране, терористичке активности су све израженије и све се више њихова тактика примјењује у разним земљама свијета - поготово што у свијету има негде око 3.500 разних сепаратистичких покрета који дјелују у око 180 земаља. Због тога научници страхују да ће 21. вијек бити вијек у коме ће терористичка активност бити веома присутна. И мислим да ће многе државе свијета морати своје јединице за противтерористичка дејства још више да осавремене, обуче и опреме. С друге стране и јавно мњење у свијету мораће схватити да му велика опасност прети од терористичких организација.

Како би се, ипак, сада већ прихваћено и физичко присуство међународне заједнице на Космету могло позитивно искористити, са становишта унапређења интереса српске државе?

За време присуства верификатора на Космету требало би свакако извршити попис албанског становништва на Космету, да би се видело стварно бројно стање ове националне мањине у нашој држави. Стварни подаци би, увјерен сам, добрим дијелом разувјерили Албанце да постоји шанса за остварење сепаратистичке политике њихових вођа. Они се морају одрећи терориста и насилних метода јер у супротном тзв. ОВК и њихови ментори могу довести у питање демократске процесе у земљи, безбједности сопствене националне мањине али и цијелог региона. Међутим, с друге стране уколико је само српско друштво демократско, те економски, етички и организационо јача, утолико се смањује могућност појаве терористичких активности.

Док је кризе нема визе

“Одлука Европске уније уопште ме не интересује, јер ми српски радикали у те земље нисмо намеравали ни да иђујемо све док су у њима такве јовнарске владе, рекао је потпредседник Владе Србије Војислав Шешељ на питање Данаса како коментарише одлуку ЕУ да се деветнаесторици политичара из Србије ускрате визе”.

▲Александар ТАСИЋ

Мечка мења врата пред којима ће да за игра, па је, тако, од понедељка, 14. децембра 1998. године заиграла пред вратима - мечкара. Реч је о одлуци савета Европске уније да забрани издавање улазних виза неколицини српских политичара који су учествовали састављању, доношењу и спровођењу републичког Закона о јавном информисању. А што се тиче поређења с изреком о мечкиној игри, умесним га чини податак да је полиција у децембру (за претходни период нема информација) ускраћивала издавање пасоша СРЈ грађанима који нису измирили своје пореске обавезе према извештајима Републичке управе јавних прихода Србије.

Ето тако је круг затворен. Домаћа власт ограничава и условава кретање својим грађанима плаћањем пореза, а Европска унија кажњава њене политичаре - чланове владајуће коалиције СПС, СРС и ЈУЛ - забраном изласка у Европу због актуелног Закона о јавном информисању, који је, опет и уз остало, прилично строг према свему што представља критику а која би могла да буде протумачена као нарушавање угледа политичара, позив на рушење поретка и ко зна шта све још.

ПОРЕЗИ ЗА ПАСОШЕ

Истог дана када је објављено коме је и зашто ЕУ ускратила визе публиковано је и изјава Милица Јовановића, шефа одељења за издавање путних исправа у Градском СУП у Београду, да су одбијани захтеви грађана за издавање пасоша уколико на основу извештаја Републичке управе јавних прихода Србије нису исплатили порез. Покриће за овакав поступак је члан 46. Закона о путним исправама, а када је о броју људи који су осетили дејство овог параграфа реч, употребљен је израз "на хиљаде". Уз напомену да се "онима којима је одузет, пасош враћа кад измире дуг према држави".

Да би слика била јаснија ваља подсетити на Устав СРЈ; досадашњу праксу у раду органа управе и рад Републичке управе јавних прихода Србије. Члан 30. Устава СРЈ јамчи слободу кретања и настањивања као и право грађани-

ма да могу да напусте СРЈ и врате се у њу. "Слобода кретања и настањивања и право да се напусти СРЈ може се ограничити савезним законом, ако је то неопходно за вођење кривичног поступка, спречавање ширења заразних болести или за одбрану СРЈ", закључено је у том члану број 30. Српским прописима о финансијској дисциплини донетим почетком ове године многе административне операције условљене су потврдом о исплаћеном порезу. Немогуће је, рецимо, регистровати аутомобил без те потврде. Поједине београдске општине су, на пример, овде флексибилније - под условом

да власник аутомобила живи на територији општине у којој региструје ауто, где је и порески обвезник - па уместо потврде прихватају и изјаве обвезника да је све платио. Та изјава иде даље општинској подручној јединици РУЈП па уколико се покаже да није тачна следи позив обвезнику под претњом санкције и уз обавезну дневну камату за закашњење.

О ажурности и евиденцији РУЈП, иначе, говори довољно чињеница да су обвезници крајем јануара и почетком фебруара били засути опоменама о неплаћеном порезу. Показало се да су у највећем броју случајева немарношћу Управе прихода обвезници (јер нису појединачно обавештавани) новац исплаћивали на погрешне, односно неважеће рачуне, због чега су улазили у доцњу и долазили под удар затезне камате. Па су, тако, обвезници морали да презентирају уплатнице од 1995. до 1998. године! Виспреношћу ове државне наплатне службе, уплаћени порез није покривао претходну камату због дуга, уколико је постојала, него је уплата књижена као уплата редовног задужења, камата се - укамаћивала, а да грађани-обвезни-

ци о томе нису имали појма јер их РУЈП није на време обавештавао. Због тога су у фебруару ове године откривали да због закашњења у плаћању, рецимо, 100 динара за трећи квартал 1995. године, до почетка ове године набили камату вишеструко већу од главнице коју су закаснили да плате! О томе нису обавештени ни те 95, ни 96, нити 97. него 1998. Морали су, наравно, дуг да исплате, иначе нису могли ништа друго да заврше јер је власт у Србији све везала за потврде о плаћеном порезу. Најважније је било инкасирати паре. По принципу: није важно да ли је држава погрешила или није, да ли обвезник има или нема.

ВИЗЕ ЗА ИНФОРМИСАЊЕ

Онда је донет Закон о јавном информисању у Србији, "најбољи на свету", "најдемократскији", "по угледу на законска решења развијених западних земаља"... како су тврдили и тврде његови творци. Одредбе закона су се нашле и пред Савезним уставним судом. Покренут је и поступак за оцену уставности, али то не одлаже извршење, јер, како је Суд закључио - његово спровођење неће изазвати неотклоњиве штетне последице.

Због таквог Закона и свега што је његова примена проузроковала у Србији Савет Европске уније донео је одлуку о забрани издавања виза за 19 политичара СПС, СРС и ЈУЛ. Основ је, како је истакнуто у саопштењу, још "политички споразум од 7. децембра када је званично одобрен заједнички став о забрани виза југословенским и српским политичарима одговорним за репресију према независним медијима".

На листи непожељних у земљама ЕУ су, на пример, Војислав Шешељ, Александар Вучић, Миљкан Карличић, Душанка Ђого Антоновић, Миодраг Поповић, Драгољуб Јанковић, Горица Гајевић, Живота Цветковић, Ивица Дачић, Славиша Веселинов, Стево Драгишић, Тома Николић, Наташа Јовановић, Милован Бојић, Живорад Ђорђевић Иван Марковић, Милорад Марковић, Милорад Радевић, Братислава Морина.

По речима портпарола Савета ЕУ Андре Жилијена забрана издавања виза политичарима са ове листе важиће док се "репресија према медијима не обустави и док се у Србији у сфери информисања не успоставе демократски критеријуми". Ако се и када то догоди забрана ће одмах бити укинута, као што је и листа отворена за нова имена уколико се у Србији ништа не промени.

Уместо закључка о томе шта нас је снашло, шта нам се догађа и спрема изнутра кад је пореска политика у питању, какав је однос према спољној политици, да ли је и Србија део Европе и да ли у њу намерава, на крају и о профилу транспарентног политичара у врху власти данашње Србије као илустрације просека те власти, ево цитата из дневног листа "Данас" број 42/533 од среде 16. децембра, из текста објављеног на првој страни под насловом "Деветнаест непожељних". "Одлука Европске уније уопште ме не интересује, јер ми српски радикали у те земље нисмо намеравали ни да путујемо све док су у њима такве говнарске владе, рекао је потпредседник Владе Србије Војислав Шешељ на питање Данаса како коментарише одлуку ЕУ да се деветнаесторици политичара из Србије ускрате визе".

Клинтон - велики жонглер

Рон Фурије, Вашингтон (АП)

У среду, 16. децембра, Бил Клинтон се суочио са два најтежа проблема које један председник може да има: импичмент и рат.

У јеку састанака на највишем државном нивоу, Клинтон је издао наредбу да се нападне Ирак. Истовремено је улагао последње напоре да би избегао саслушање пред америчким Сенатом у вези љубавне афере "Левински". Две критичне тачке спојиле су се у једну на драматичан начин. У среду вече, у Овалном кабинету, председник је саопштио своју одлуку о нападу на Ирак, као и мотиве за такву одлуку.

"Садам Хусеин, као и други непријатељи мира, помислили су да ће озбиљна дебата у Председничком дому одвратити Америку од напада на Ирак и ослабити нашу одлуку да им се најоштрије супротставимо. Погрешили су", рекао је Клинтон.

Представници опозиционе Републиканске партије нису чекали да бомбе падну на Багдад. Оптужили су Клинтона да "прави галаму" како би скренуо пажњу са унутрашње политичке сцене где га чека саслушање у Сенату. Прекршили су традиционални обичај да буду на страни председника и одмах осудили америчку војну акцију на Ирак.

Клинтон је својом одлуком ризиковао да Републиканци ојачају у случају да се прошири мишљење да је војна интервенција имала политичке мотиве.

"Изабрао је веома сумњив тренутак за напад на Ирак", рекао је републиканац Тили Фуллер. "Мислим да председник не бира средства у настојању да задржи свој положај у Кабинету."

"То што је сада урадио заслужује већу осуду него оно због чега је оптужен у Конгресу", рекао је водећи активиста конзервативаца Пол Вајрих.

Не обазирјући се на оптужбе, Клинтон је објаснио како је изабрао прави тренутак за

напад. Требало је изненадити Садама Хусеина и избећи војну акцију у време муслиманског празника Рамазана. Два пута је нагласио да је његов тим из Националне безбедности подржао такву одлуку. Секретар одбране Вилијам Коен је изјавио да је спреман да стави на коцку 30 година своје политичке каријере да би одбранио разлоге овог напада.

Чланови Клинтонове Демократске партије су запањени због сумње републиканаца у Клинтонове мотиве. Демократа и Сенатор Роберт Торичели сматра да је осуда војног напада на Ирак "до сада највећа издаја интереса САД-а у америчком Конгресу." Таква став опозиционе партије је по њему не-

простив и веома штетан за Америку.

Још се зна се како ће реаговати америчка јавност.

Американци су изразили сумњу у оправданост напада на такозване терористичке базе у Авганистану и Судану, у августу ове године, само неколико дана после Клинтоновог сведочења пред Великом поротом поводом афере са Моником Левински. Трећина Американаца посумњала је да би ти напади могли бити диверзиона тактика.

Независни аналитичар јавног мњења, Ендрју Кохат, тврди да америчка јавност није променила однос према афери "Левински" после августовских догађања, што може навести на закључак да војна акција против Ирака неће утицати на покретање поступка импичмента. "Мислим да људи у својим главама могу раздвојити импичмент од напада на Ирак," рекао је Кохат.

Републикански аналитичар Нил Њухауз сматра да ће "јавност бити скептична у вези војне акције на Ирак, али такав цинизам је тешко схватити и Клинтон би због тога могао добити на времену."

У Белој кући се данима расправљало о томе како ће импичмент и суђење у Сенату утицати на стање у земљи. Алекс Кастељанос, републикански стратег, каже да је обрачуна са Ираком део стратегије: Клинтон жели да докаже како је Америци потребан председник чврсте руке.

"Он повећава ризик за нас уколико га не штитимо," каже Кастељанос. "Он је сада врхунски уцењивач."

У сваком случају, Клинтон је изгубио на кредибилитету. Да ли је лагао под заклетвом? Да ли је лагао о неопходности хитног обрачуна са Садамом?

"Време напада као и политички потези

Садам Хусеин - Моника Левински

21. јануар. Избија на видело "случај Левински"
31. јануар. САД дају Ираку рок од две недеље да избегне претећи напад
2. фебруар. САД повлаче претњу нападом
3. фебруар. "Њујорк тајмс" објављује да је Моника Левински 37 пута посетила Белу кућу
5. фебруар. САД појачавају своје војне снаге у Персијском заливу
17. август. Клинтон се суочава са тужиоцем Кенетом Старом и Великом поротом и признаје да је имао неприкладне односе са Моником Левински
18. август. Клинтон јавно признаје да је имао неприкладне односе са Моником Левински
20. август. САД бомбардују терористичке базе у Авганистану и Судану
31. октобар. Три дана пред парламентарне изборе Клинтон поново упућује претњу Ираку
14. новембар. Војна акција САД задржава се као могућност одговора на одбијање Ирака да сарађује са УН
19. новембар. Тужилац Кенет Стар објављује тачке оптужнице против Клинтона за злоупотребу власти
20. новембар. Ирак одбија да преда документа о ракетама и системима за биолошко и хемијско оружје
9. децембар. Спремно доношење одлуке о "случају Левински"
16. децембар. Републиканска већина у Конгресу одлаже седницу о импичменту за следећи дан
16. децембар. Почине бомбардовање Ирака

(Ел Паис)

"После више месеци лажног сведочења пред судом, председник Клинтон је милионима људи широм света дао разлог за сумњу у исправност одлуке да пошаље Американце у рат," рекао је Дик Армеј. У овом тренутку, уклонити Клинтона из Кабинета важније је него уклонити Садама Хусеина са власти.

(Вашингтон Пост)

"Можда америчка војна интервенција на Ирак и није била очајнички потез једног човека, али то је управо тако изгледало. Од 365 дана у години, председник Клинтон је изабрао баш онај уочи покретања поступка импичмента, да би се обрачунао са ирачким диктатором Садамом Хусеином, и то после годину дана оклевања."

(Вашингтон Тајмс)

"Америчке бомбе су пале на Багдад, али представници највећих нафтних компаније су дан после првог напада на Ирак изјавили да очекују да ће САД и даље куповати ирачку нафту наредних месеци.

САД су претходне године биле највећи купац ирачке нафте, укључујући и 40 одсто извоза за пројекат "нафта за храну" под покровитељством УН. Према подацима УН, Ирак је пета земља у свету по количини нафте извезене у Америку у октобру месецу ове године, а то је 8 одсто од укупне количине нафте коју је Америка увезла. Упркос тренутном непријатељству између ове две државе, америчке рафинерије ће од Ирачана и даље куповати нафту из веома једноставног разлога: ирачка нафта је јефтина.

"Наше петпоставке су да ће Ирак и даље извозити нафту и поред краткотрајног застоја. Тренутно стање неће утицати на извоз нафте у Америку, до фебруара наредне године," рекао је власник једне од три највеће нафтне компанија у Америци, а он је само пренео мишљење већине својих колега.

Највеће америчке компаније, као што су Мобил Корпорација, Ексон Корпорација, Шеврон Корпорација и Валеро Енерџи Корпорација, су велики купци ирачке нафте. Америка је у октобру ове године увозила рекордних 650.000 барела ирачке нафте дневно, што је двоструко више него летос, и много више него претходне године.

(Ројтерс)

Права цена ове кризе је то што је појачан осветнички дух који влада у Вашингтону већ читаву деценију. Најважније је победити противника кога мрзите. Ако желите да знате докле смо дошли, запамтите следеће: чак ни Садам Хусеин више не може да нас уједини!

(Вашингтон Пост).

председника подлежу сумњи," каже Трент Лот који се противи војном удару чак и после разговора у коме је Клинтон тврдио да нема повезаности између два горућа проблема са којима је требало да се суочи истог дана, а то су импичмент и напад на Ирак.

(Рон Фурије прати рад и каријеру Била Клинтона више од десет година)

Приредила Соња Јовићевић - Јов

Михаило Радојичић

Зомати зајамак

Нека лажу

Неке новине су објавиле како ми је забрањена нова представа ШОК СЕ ВРАЋА у неким мјестима у Србији. Не, није забрањена већ је заустављена прије него је виђена. Са моје тачке гледишта то је потпуно оправдано и да сам на вашем мјесту никада не бих позвао некога ко изиграва шока. Шта ће вам изигравање кад имате ориџинал. Ја сам ипак фалсификат... Оригиналима не можете ништа а фалсификат не може вама ништа. Истовремено правим грешке типичне за фалсификат прозивајући сву

Србију колективно а знам да такве ствари око заустављања или допуштања нечега у нашој братовштини завршава свега неколико људи... Према томе колективу се извињавам за почињену грешку... а појединцима грешку приписујем. Биће много горих ствари ако шокони све ово преживе јер у мојој представи шок умире што се донекле може тумачити и као утјеха за присутне. Шокови иначе умиру за нешто а Срби умиру по обичају.

Кад бих ја имао икакву моћ и снагу и ја бих забрањивао. Забрањивао бих одма ону Ракићеву пјесму о косовским јунацима. Забрањивао бих је на прескоке. Нешто бих допуштио а нешто бих забрањивао да се изговара а одмах бих је избацио из ђачких читанки. Ђеца стварно сада не знају из те пјесме ко је јунак а ко жртва:

"Косовски јунаци заслуга је ваша што последњи бесте у крвавој страви када труло царство оружја се маша сваки леш је свесна жртва јунак прави..."

Ову пјесму сад сваки Албанац може да рецитије и да на њу диже морал своме народу јер они су "свесне" жртве... док је господин Ракић мислио обрнуто... И од његовог времена много се тога обрнуло.

И од мога времена се много обрнуло и преврнуло. Испревртана је читава једна земља. Пољопривредним рјечником речено једна узорна земља је узорана и разорана. На моју представу је једнога дана, у она времена првог шока, стигао данашњи наш први шок ове државе. Није ме забрањивао иако сам га забрињавао што дирам у Титову државу.

Ту је контактано мјесто са садашњошћу. Мој шок сада умире да би што прије приспио код шоку Тита да му каже како су му наследици сву земљу ђаволу предали...

Тито за то неће да чује али... ко њега чује. Тусе у ту причу сви упасују, он их све окупља око себе и он им, према заслугама, одређује мјеста код себе а неким и резервише улазнице да имају доћ.

Ето та прича није могла проћ на земљи у којој све пролази па и "непролазни". И кад они проћу шокови ће остати на опште незадовољство присутних.

Сад опет треба забранити М. Ракића

јер он за баксуз опет каже:

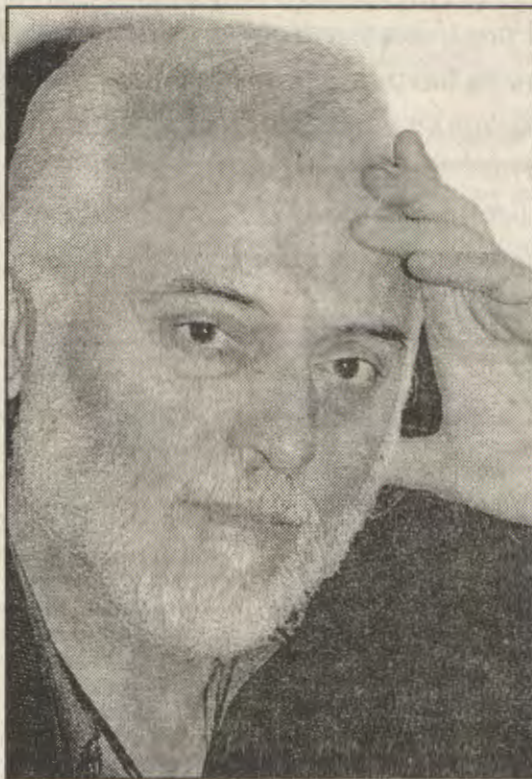
"Косово постаде непрегледна јама костурница страшна и поразом славно..."

По мојој процедури од покојног Ракића ништа не би остало осим неколико стиха "деци овога века".

"...Да смо недостојни историје наше да нас је захватила западњачка река и да нам се душе опасности плаше..."

Не бих пуштио ни оно Ракићево препирање "лажу, добра земљо моја, лажу..." итд.

П.С. НЕКА ЛАЖУ И ДАЉЕ. ДОЉЕ РАКИЋ... КАД ЗА СТВАРНЕ КРИВЦЕ ТО НЕ ВАЖИ.

Сукоб желе и Булатовић и Ђукановић

Да грађане Црне Горе, ири помисли на новојодушње и остале "свечаности" с разлојом хвата мука, иоказују одвећ иознате чињенице: контролисани хаос добро би дошао и једнима и друиима, а они који су задужени да га ироизведу, иодинама су тренирани да на смрт мрзе све што им не ирииада. Све је, изи леда, било бенино док је Црна Гора "лежала". Сада, када је Ђукановић "усиравио", иитање је хоће ли се хаос ииак отринути контроли.

Небојша РЕЦИЋ

Делегација из Црне Горе, која је крајем прошле седмице посетила Вашингтон, била је пред америчким домаћинима једнодушна у ојени да њихова република живи под "директном ратном пријетњом режима Слободана Милошевића". Та је порука, наводе црногорски државни и остали Ђукановићев медији, у Вашингтону примљена "веома озбиљно". Није изостала ни подршка САД иницијативи покренутој у Подгорици да се на територији Црне Горе стационира посматрачка мисија ОЕБС-а.

- Наша је иницијатива да то, ако никако другачије, буде у некој форми саставног дијела верификаторске мисије ОЕБС-а која се поставља на Косову - рекао је потпредседник црногорске владе Драгиша Бурзан на трибини Америчког института за мир у Вашингтону. Он је констатовао да, у противном, постоји реална опасност од реализације "још једног сценарија балканског кошмара који Црној Гори припрема Милошевићев режим".

Неутралним учесницима збивања на политичкој сцени Црне Горе читава ствар око наводног Милошевићевог "удара" који се припрема, изгледа одвише исфорсирано и нерешно, управо онако као када двије, за зло спремне групације, жарко желе да до сукоба заиста дође. Тај "предстојећи" сукоб, заправо, за сада једино живи у пројекцијама на смрт завађених експоната партија Мила Ђукановића и Момира Булатовића, поготово у њиховим страначким саопштењима

која врве од ратничке реторике. Наиме, владајућа ДПС упорно жели представити ситуацију драматичном, настојећи да убије ди јавност како СНП, под фирмом прославе православне Нове Године, жели изазвати грађански рат у Црној Гори.

СЛУЧАЈ СРПСКЕ НОВЕ ГОДИНЕ

Све је почело чланком "из поузданих извора" који је објавила државна "Побједа". Тај дневник, близак председнику Ђукановићу, извјестио је да се СНП спрема да "рад-но обилежи годишњицу 14. јануара". Иако је из Булатовићевог табора демантован такав наговјештај, ипак је наглашено како је њиховој партији "част и задовољство да славе српску Нову Годину" и да "нико нема право да се мијеша у то гдје ће и на који начин дочек бити организован". Остављајући противнику да нагађа гдје и на који начин ће са својим присталицама славити, СНП-овци су устврдили да немају намјеру да руше уставни поредак и оптужили власт да "своју несигурност и нечисту савјест покушава опрати преношењем сопственог страха на грађана Црне Горе". Наиме, потпредседник СНП Предраг Булатовић загонетно је најавио да прослава може бити организована у Подгорици, али и у осталим градовима Црне Горе, доводећи до очаја "ђукановићевце" тврдио да његова партија неће бити организатор дочека, већ ће само своје чланство позвати да се придружи.

Серија саопштења и међусобних оптужби која је потом услједила, указала је на праву природу два режима: једног који скупа са

Слободаном Милошевићем господари на савезном нивоу и Црну Гору посматра као округ без права на сопствено мишљење, и другог, који са "малим Милошевићем" на челу, Црну Гору види као сопствени феуд у коме је приоритетни задатак власти да заштити крупни капитал Букановићевих монополиста стечен сумњивим пословима.

- СНП, под скутима режима у Београду, најављује шовинистичко-фундаменталистичку револуцију... Црну Гору очекује још један рушилачки јуриш на њену државу, али СНП, као политички паразит на демократском ткиву Црне Горе, као екстремистичка и ментална политичко-интересна група, заборава да нико у демократском свијету не дозвољава, па неће дозволити ни демократска Црна Гора, да се позив на политичко и свеколико насиље реализује" - објаснио је грађанству ДПС.

Већ наредног дана узвратила је СНП: "Понашање актуелне власти може се описати оном народном - у страху су велике очи. Равно је бољој казни дане проводити ишчекујући праведни гнијев свог народа, који неминовно мора да услједи због свега што су учинили Црној Гори и Југославији".

ПЕРИШИЋ ИПАК БИО МИЉЕНИК

На страни ДПС-а у овим опасним ратним играма су, као што је и ред, његови коалициони партнери - Народна странка и Социјал-демократска партија. За вербалне вратоломије увијек спремни професор др Новак Килибарда понекад зна отићи и корак даље од својих коалиционих партнера: "Милошевићеве снаге се спремају да опет по трговима пеку кртоле и допингују се алкохолем и гулама". СДП-овци, као декларисани мегафон власти, опет, имају задатак да јавности ситуацију прикажу драматичнијом него што јесте, па њихова реторика врви од термина као што су "тенкови", "рат", "крв", "ванредно стање" и сл.

Изван сукоба који је на вербалном терену прерастао у истински рат, остао је једино Либерални савез. "Промашеност политике ДПС-а и СНП-а и катастрофални резултати њихове државне политике једино се може замаглити стварањем непријатеља" - тврди ЛСЦГ и наводи да те двије групације измишљају сукобе чији је једини циљ хомогенизација њихових бирачких тијела. Да је та тврдња најближа истини, потврдио је и скупштинско засиједање које је у току. Наиме, позивајући СНП да одустане од уличне прославе, а ДПС да престане са застрашивањем јавности ратном реториком, либерали су затражили да се сједница Скупштине затвори за јавност и посланицима изнесу сви показатељи о томе да се за 14. јануар, наводно, спрема "крвави Милошевићев пир". Иако такву могућност нису одбили, представници владајуће коалиције нису је ни прихватили, доказујући тако да им бука и те како одговара.

Ипак, ни варијанта разматрања евентуалног новог сукоба присталица двије доминантне политике у Црној Гори, није без показатеља који Ђукановићев страх чине оправданим. Наиме, тек је недавно постало јасно да генерал Момчило Перишић није

случајно био на списку Ђукановићевих миљеника. Његова изненадна смјена и сузе које су због тога просули црногорски челници, показала је да црногорски председник вјероватно говори истину када тврди да прошлог 14. јануара војска није изашла на подгоричке улице у помоћ Булатовићевим присталицама, искључиво захваљујући Перишићу. Још један скривени Ђукановићев адут био је, испоставило се, и Јовица Станишић у кога су, такође, полагане велике наде у случају новог одмјеравања снага на релацији савезна власт - руководство "усправне" Црне Горе.

БУМЕРАНЗИ

Овако, без кључних адута у рукаву, све анализе могућег новог напретка на уставни поредак Црне Горе указују да се нови начелник Генералштаба неће поводити за Перишићевим примјером. Штавише, многи тврде да је на то мјесто и доведен управо ради дисциплиновања Црне Горе у, за то погодном моменту. Такође, Ђукановићеву тезу да је на овим просторима "посебну снагу имала и има слобода од страха", поткрепљује и сазнање да је својевремено, у вријеме док су Ђукановићев и Булатовићев "парче" владајуће партије били уједињено, многим грађанима Црне Горе подијелено оружје. Критеријум за подјелу била је, наравно, припадност владајућој партији чија је позиција у то вријеме (1992. и 1993. година) била доминантно "промилошевићевска". Пуцаљке, наравно, нису враћене власнику који у одговору на недавно посланичко питање одрешито тврди да "МУП Црне Горе никада и никоме није дијелио оружје". Ипак, незванично, остављена је могућност да су у праву они који упозоравају на ту опасност, али се потенцира да је први човек МУП-а тада био Никола Пејаковић који је, у међувремену, постао амбасадор СРЈ у Бјелорусији и човек који је задужен за сектор безбједности уштабу Момира Булатовића!

Ђукановићу се, дакле, попут бумеранга враћају потези из времена када је, скупа са својим саборцем Светозаром Маровићем "ослобађао Дубровник" и слагодобитно поручивао из Конавала да "једном за сва времена треба раскрстити са Хрватима". Сада је председник Црне Горе у центар своје спољно-политичке активности ставио успостављање сарадње са сусједима, али, упркос тој намери, позив да посјети Сарајево и Загреб никако да стигне. Да је Ђукановићева актуелна реторика више производ онога што Запад од њега тражи, неголи његових измијењених демократских надзора, потврдио је његов недавни став да "Хрватска има територијалне претензије све до Бара". Када су сазнали како о њима размишља председник који је планиран да постане миљеник Запада, Хрвати су одустали од директних преговора са Црном Гором у вези са отварањем јединог граничног прелаза између Црне Горе и Хрватске.

ЛЕТ ИЗНАД ЈЕДНЕ ПОЛОВИНЕ

Ипак, то што Ђукановић повремено омашком покаже своје право лице, не значи да западне дипломате и даље не полажу све наде управо у његове "демократске искора-

ке". Тако је прије неколико дана помоћник америчког државног секретара Харолд Кое донио писмо госпође Мадлен Олбрајт која је Ђукановићу поручила да је његова политика "примјер за цијели регион". Очекујући од њега да и "СРЈ поведе у демократски свијет", Олбрајтова је изразила наду да ће за примјером Црне Горе поћи и Србија.

Иако овакве и сличне поруке и ставови Запада за Ђукановићеве политичке противнике дјелују готово нестварно, чињеница

је да је председник Црне Горе задобио повјерење међународне заједнице. Наравно, искључиви разлог што је тако ваља тражити у чињеници да се Црној Гори као репер узима Србија, послје чега слика о Ђукановићевом политици неминовно изгледа као "примјер за углед". То што у Црној Гори нема ни "д" од демократизације, што је њена приватизација постала синоним за плачку, што је поштовање људских права на веома ниском нивоу, што су медији под контролом власти, а тајна полиција и тајни фондови господаре сваком грађанином понаособ, Запад као да не занима. Испада да је Ђукановићева сладуњава реторика оно на што међународни чимбеници нису навикли када је у питању Балкан, па је за њихове симпатије довољно да се на улазу у кућу постави табла са натписом "демократија". Па макар се излаз из тог бездана не назирало.

Свој прилог вербалном сукобљавању Ђукановићеве и Булатовићеве групације недавно је дала управо госпођа Олбрајт која је упозорила Слободана Милошевића "да не врши покрете војске у правцу Црне Горе". Иако је чак и Ђукановић на скорашњој конференцији за новинаре рекао да о томе не

зна ништа, остао је утисак да и кроз такве активности, САД желе одиграти улогу некога ко дјелује превентивно и тако помажу демократију у региону. Све то, наравно, има везе и са вапајима званичне Подгорнице да јој у походе дођу верификатори ОЕБС-а. Иако нико експлицитно не наводи чега се то боји Црна Гора, посебно када се зна да се њени челници заклињу у пројекат Слободана Милошевића назван Југославија, савјетник председника Републике Миодраг Вуковић недавно је изрекао сљедећу идеју: "Ако већ имамо договор наших војних фактора са НАТО и ако њихови авиони лете изнад половине Југославије, да ли би био антидржавни потез и издаја ако се замоли НАТО да мало сврати и изнад Црне Горе!"

ДОК ЈЕ ЦРНА ГОРА "ЛЕЖАЛА"

У међувремену, под насловом "Нема мјеста страху - Црна Гора је озбиљна држава", ДПС је одаслала још једно саопштење за јавност. Обећали су, наиме, да ће "све учинити да се у Црној Гори не заигра крваво Милошевићеве коло", као и да "нема мјеста страху и паници, што је у овом тренутку циљ СНП". Јавност је уредно информисана и да Булатовићев епископ дијеле брашно, уље и шећер из савезних робних резерви својим истомишљеницима. Познато је да Момир Булатовић има стабилно и, уочи избора, уредно пописано бирачко тијело. Челници-

ма ДПС-а, који су у протеклих десет година све успјехе своје "државне политике" постигали захваљујући управо тим људима, овога пута је савршено јасно с ким имају посла. Није, стога, нимало случајно што је шеф црногорске полиције Вукашин Мараш своје снаге означио као "оружану силу". Није тајна да посао у црногорском МУП-у ових дана може потражити свако ко се декларише као "миловац", као и да је, баш као и лани, МУП и ове године био међу водећим црногорским увозницима. Све, наравно, у циљу спречавања дестабилизације Црне Горе и рушења њеног уставног поретка.

Да грађане Црне Горе, при помисли на новогодишње и остале "свечаности" с разлогом хвата мука, показују одвећ познате чињенице: контролисани хаос добро би дошао и једнима и другима, а они који су задужени да га произведу, годинама су тренирани да на смрт мрзе све што им не припада. Све је, изгледа, било бенигно док је Црна Гора "лежала". Сада, када је Ђукановић "усправио", питање је хоће ли се хаос ипак отргнути контроли.

ЕТО И ТО

Од ове године у хрватским школама се неће учити Дарвинова теорија еволуције, пише загребачки "Вечерњи лист".

Мајкл Даблдеј, представник за штампу Пентагона, поводом проблема армије да привуче млади свет да се посвети војничкој професији (иначе плаћено занимање у САД), изјавио је: "Наша истраживања и искуство показују да не постоји ништа у животу тако забавно као што је служити у војсци".

Према огласу, којим Тимочка телевизија из Зајечара тражи два новинара-сарадника на одређено време, поред неопходних докумената и доказа о стручној спреми, потребно је донети и "сагласност Удружења новинара".

Целу ноћ је за Јаворку Божић (70), у њеном стану у Опленачкој улици 48 у Београду, горела свећа и кандило. Запазли јој за покој душе синови Александар и Милан. Телеграм о њеној смрти стигао је из болнице за васкуларна обољења "Свети Сава", где се лечила од шлога, а смрт је потврђена када су назвали болницу телефоном да провере тачност телеграма. Убрзане припреме за сахрану су биле у току, а када су браћа отишла у болницу по извештај о смрти мајке, мајка је била жива и лежала је на истом одељењу. Војислав Ристовски, директор пословне јединице Телеграф "Београд" предузећа "Телеком Србија", послао је телеграм извињења породици Божић, окривљујући искључиво једног радника који је у телеграму уместо "примљена" откуцао "преминула". Епилוג овог, најблаже речено, немара завршиће у суду.

УКотору је за кафетерију "Сан Ђовани" од 100 квадратних метара у центру старог града излицитирана месечна закупнина од 220.000 динара.

Н.М, студенткиња треће године права из Књажевца, са просеком оцена 10, ухапшена је потпуно гола у олтару

Књажевачке цркве, где је у несвакидашњем дивљању све поразбијала и разбацала црквене књиге. Приведена је изјавила како јој је једна врачара рекла да тако мора да уради.

Увулканизерској радњи "Фрањо" у Јагодини возачима тежим од 100 килограма не наплаћују вулканизирање.

Ловац Мирољуб Сарић је на подручју села Кратине убио две вучице - једним метком и однео их у просторије Ловачког друштва "Бакић" где му је обећана симболична награда.

Против Драгана Пауновића (44) из Ужица подигнута је оптужница због тога што је током 1997. и 1998. године, као стално запослен у предузећу "Фасау" у Ужиду, из магацина износио производе чија је вредност процењена на 25.180 динара. Пауновића ни су открили ни портири, ни полиција већ извесни Мина Шамшал из Црне Горе. Пошто га је полиција ухапсила због неколико крађа у Пожеги, Шамшал је "услугу" признао и да је неколико пута обијао подрум зграде у којој станује Пауновић и односио неке од претходно покрадених предмета.

Румунски град Крајова, који нема ни реке ни потока, одлучио је да градску касу допуну увођењем пореза на бродове. Градски посланици су усвојили одлуку по којој "власници јахти и бродова" морају да плаћају годишњу таксу од 1.471.000 леја (147 долара). "Запањен сам. Не постоји ни један једини брод у Крајови", изјавио је градоначелник Константин Булучеа. Посланици градске скупштине у Крајови недавно су изазвали опште незадовољство својих суграђана када су изгласали порез на бицикле у висини од 147.000 леја (14,7 долара).

Пушачи и пијанице католичке вере требало би, према налогу папе Јована Павла Другог, да се уздрже од својих порока током 2000 године - да би убрзали свој пут у рај. Опрости грехова - који су постали озлоглашени током 16. века, када су пре откупљивани него заслуживани - поново су у центру пажње, пошто је Ватикан објавио последњу папинску булу којом се 2000 година проглашава специјалном "светом годином". Један од начина за добијање опроста греха је одустајање од пушења и пића - најмање један дан.

Кина од ове године укида "државне аутомобиле" и своје функционере упућује да се сналазе сами како знају и умеју за превоз. Убудуће, чак и за службене потребе, функцио-

нери ће морати да плаћају превоз из свог џепа.

Секс пре брака није зло ако води успешном браку, рекао је недавно свештеник Грчке православне цркве Христотомос и, да би привукао младе у цркву, своја размишљања је објавио у еротском магазину "Пентхаус", медију који Православна црква апсолутно не прихвата. Христотомос је завршио на суђењу због јереси и непоштовања канонских права, а у саопштењу Светог синода Грчке цркве наводи се да је он прекршио правила цркве "јавно изражавајући ставове који иду у корист телесним односима пре брака".

Три земље - Кенија, Намибија и Непал - поклонице су за парк скулптуру Уједињених нација бронзани кип мужјака слона у природној величини, вредан пола милиона долара. Када је циновска статуа откривена примећено је да је урађена анатомски веома верно и да се сваки део тела лепо види, као и позамашно мушко одличе. И неки званичници УН били су тиме увређени. Одржан је хитан састанак на коме је пронађено дипломатско решење да слон остане такав какав је, а да се посади зеленило на стратешки одабраним местима да се не види баш све.

Медицински техничар Брајан Стјуарт из Сент Чарлса, Монтана, проглашен је кривим јер је намерно заразио свој једанаестомесечни сина вирусом сиде, убризгавајући му заражену крв да не би морао да плаћа алиментацију. Тужиоци ће за њега захтевати најстрожу казну, која носи најмање 15 година затвора.

Сељак Малколм Пирс (50) из Ист Харптрија у Великој Британији купио је 200 расних крава на сточарском сајму у Паризу. Међутим, када их је код куће на енглеском позвао са испаше у шталу, оне се нису ни осврнуле. Тако је сељак био принуђен да запосли француски брачни пар, иначе пољопривреднике, као преводиоце за своју стоку.

Побеснели Камерунац натерао је криминалца, којег је затекао како му пљачка стан у Јуанди, да поједе читаво пиле са све перјем и костима. Пљачкаш Хенри је потом успео да стигне до полицијске станице и исприча своју причу, али одмах после тога је колабирао и умро.

Према истраживању у Великој Британији мушкарци током куповине у продавницама доживљавају прави стрес и то раван ономе који у кризним ситуацијама пролазе ратни пилоти и полицијци. Резултати истраживања се темеље на мерењу крвног притиска и броја откуцаја срца. За разлику од њих жене приликом куповине немају никакву нервозу.

Британац Николас Борн (28) је испунио свој сан - претрчао је афрички континент, од Кејптауна до Каира. Путова-

ње дуго 10.000 километара окончао је код Великих пирамида у Гази. Овај бивши манекен је за нешто више од 10 месеци, под покровитељством хуманитарних организација, претрчао Јужну Африку, Боцвану, Замбију, Танзанију, Кенију, Етиопију, Судан и Египат.

Уводоводним инсталацијама у резиденцији британске краљице Елизабете Друге, у Бакинџемској палати је откривена бактерија тзв. легионарске болести. Ова болест може бити смртоносна поготово за старије људе и годишње у Енглеској и Велсу од ње умре до 40 људи. Поред краљевске породице у опасности од могуће инфекције је и 335 запослених у Бакинџемској палати. Екипа стручњака активно ради на уништењу бактерија у водоводном систему, а у међувремену је свих 78 купатила затворено за употребу.

Холандски и фламански лексикографи довршили су најдужи речник на свету који се састоји од 40 томова, 45.000 страница са неколико милиона речи. У њему су сакупљене речи које потичу још из 1500. године, а за његово састављање било је потребно 147 година. Холандска краљица Беатрис и белгијски краљ Алберт присуствовали су свечаној церемонији одржаној у цркви Питерскерк у холандском граду Лајдену којом је обележен довршетак Речника холандског језика. Његови аутори су притом изјавили да овај речник треба да послужи као модел за све савремене холандске речнике. Речник, ипак, има један недостатак. У њему се налазе речи прикупљене до 1976. године, тако да је он већ застарео јер не садржи појмове као што су "интернет" или "јам" и у припреми је његова допуна.

Немачки модни произвођачи понудили су будућим невестама јефтин свадбени комплет који садржи венчану, ципеле и торбу од папира који може да се пере и пегла. Конфекционари су тако реаговали на учестале брачне разводе у Немачкој. У прошлој години се готово сваки други брачни пар развео, али велики број њих је поново упловило у нове брачне воде.

Андела Мартинез (70), висока само 1,52 метра је ухапшена приликом покушаја да опљачка "Колорадо банку" у Форт Луптону носећи на себи кесу за смеће са отворима за руке и очи. Иначе, ова бака је осумњичена и за пљачку банке у граду Брајтон, извршену прошлог месеца када је на себи носила исту кесу.

На улазу у немачку шуму Парашвајс у Јужној Баварској налази се необичан знак упозорења. У троугластом знаку жуте боје са црвеним оквиром уцртана је вештица која јаше на метли, а испод стоји натпис: "Вештице у лету током зимских падавина". Крајем сваке зиме у овој се шуми организује карневал на коме се мештани опраштају од хладних дана и зимских вештица и фантома.

Бивши робијаш Кени Дјукс добио је на лутрији америчке државе Џорџија главну премију у износу од 31 милион америчких долара. Упркос милионима долара, Дјукс ће морати да настави да ради, јер је из затвора, у којем је провео највише времена од 1970. године, пуштен условно. Недела због

којих је четири пута боравио у затвору су: напад, крађа, покушај преваре, возња у пијаном стању, туча и напад на полицију. Један од услова под којима он може остати на слободи је да до 2001. године има стално запослење.

Американац Рик Џурмен, запослен у НАСА, направио је лутку новорођенче под именом "Беба". Дуга је 53 сантиметра, тешка три килограма и вршти, урла и труди се да буде у центру пажње. Једини начин да урлање престане је да јој се убаци кључ у кичму и да се држи у наручју између 10 и 30 минута. Власница може и да је остави да вршти, али треба да има на уму да њен електронски мозак све региструје. Лутка кошта 250 долара и намењена је адолесценткињама које желе пре времена да постану маме. До сада је продато преко 42.000 примерака.

Јужна Кореја је земља чији житељи морају да се стисну на веома малом простору, чак и на гробљима. Будући да Јужнокорејанци не могу да се помире са идејом кремације, сматрајући да тако заувек губе своје ближње, један синародник дошао је на идеју да посмртне остатке рођака претвори у нешто налик стакленим перлама. У зависности од начина живота који је покојник водио перле могу бити плавичасте, зеленкасте, сиве или мрке боје. Куглице се производе тако што се пепео загрева на 2.000 степени и обликује, а уместо урни користи се украсна кристална кутија.

Жена полицајац (23) у Минхену, позвана да спречи самоубиство, једним метком је убила два брата. На конференцији за штампу је саопштено да је полицајка пуцала у самоодбрани на самоубицу који је ножем насруо на њу. Један једини испалени метак је прошао кроз тело нападача и погодио у главу његовог брата, који је неколико минута раније звао, за спас болесног брата, у помоћ полицију. Тужилац Манфред Вик је изјавио да нема разлога за подизање оптужнице против ове жене која је послата на одмор.

Менаџер на Британској железници Бари Дели, алијас "дебели контролор", осуђен је на 27 месеци затвора зато што је украо 30 вагона, четири локомotive, шест путничких кола и три покарена возила.

Јапанска корпорација "Сеико" изабацила је на тржиште први ручни сат са термалним погоном који ће покретати топлота људског тела. Први "Сеико" "Термик" појавио се у продавницама 15. децембра по цени од 2.500 долара. Током прва четири месеца очекује се продаја 500 комада овог сата који ради на основу електрицитета који се ствара услед разлике температуре тела и околног ваздуха.

Против брачног пара из Француске подигнута је недавно оптужница, јер су седмогодишњег сина водили у школу - на узици. Родитељи су на тај начин желели да обрчују дете, због његових слабијих резултата у школи. Полицији их је пријавио дечаков учитељ.

Московска фирма за обезбеђење, регистрована под препознатљивим именом - КГБ, своје услуге рекламира

фигурама, које су својевремено симболизовале страх и трепет за Русију, Лаврентија Берије и Николаја Јежова, чувених егзекутора Стаљинове тајне полиције. Имена која су послала у смрт десетине хиљада људи искористили су за слоган који гласи: "Њима нико није крао кола".

Један 36-годишњи Рус препешачио је 50 километара дугачак тунел испод Ла Манша из Енглеске у Француску, успешно избегаваши опасност од возова, који ту пролазе брзином и до 150 километара на час и испуштају гасове опасне по живот. Француска полиција привела је неименованог човека у месту Кокел, недалеко од луке Кале и предала га властима у Великој Британији. Према изјавама полиције и званичника компаније Еуротунел, која брине о тунелу, право је чудо да је овај човек преживео путештвије.

Уиндијској држави Мадхја Прадеш два села сваке године одржавају "фестивал камења". Тада становници гађају једни друге - камењем. Бити погођен - сматра се за "добар знак". Ове године је 800 лица добило повреде, од којих се њих 25 налази у критичном стању, а прогноза лекара за њихово излечење веома лоша.

Британски компјутерски стручњаци створили су скенер назван виртуелна кабина који "снима" 300.000 тачака тела, прецизно одређује све његове облине и чини испробање одеће при куповини непотребним.

УЈемени су три човека изгубила живот у покушају да из бунара извуку угинулу мачку која је загадила воду. Радник који је позван да извуче леш животиње из бунара угушио се одмах од гасова, а исту сулбину доживела су и остала двојица, иначе рођена браћа, који су покушали да га спасу.

Научница Избел Кастро коју су позвали да установи узроке високе смртности међу припадницима ретке новозеландске птичице хихи, којој прети истребљење, установила је да овој птици опстанак угрожава претеран секс. Због константног најављивања мужјака да се паре, женке су под сталним стресом. Отуда лако оболевају од разних инфекција, а и мужјаков имунолошки систем је ослабљен због превеликог лучења тестостерона.

Мартин Герул, затвореник осуђен на смрт у затвору Елис у Остину у источној Тексасу, побегао је из ћелије смрти са још шесторицом осуђењика, тако што су у своје постеље ставили лутке, затамнили одећу црним фломастерима и побегли преко крова. Откривши варку стражари су осули паљбу и ухватили шест бегунаца унутар затвора. Међутим, од убице Герула није било ни трага. Потера је данима уз помоћ паса, хеликоптера и најмодерније опреме прочишћавала шуме, али без резултата, да би десетак дана касније двојица затворских чувара, ван дужности, приликом пецања на реци Тринити пронашла удављено Герулово тело на месту удаљеном свега километар од затвора Елис.

У НОВОМ САДУ НОВИ
"СЛУЧАЈ РАДИКАЛИ"

Код Воје само они који се боје

На Никољдан, 19. децембра, одржана је оснивачка скујштина Новосадских радикала. Новосадска њолитичка сцена је њостала бојатија за још једну странку која је настала отцепљењем ојромној броја чланова новосадској СРС-а незадовољних како њолитиком врха странке тако и отуђењем јрадској руководства странке које се ујлавном сместило у министарске фотеље Владе "наводној јединства". То је био њовод за разјоворе са лидерима новоформиране странке Новосадски радикали, њпредседником Будимиром Марковићем и њрвим њотјредседником Симом Чабаркајом.

Мирела ПЕТРОВИЋ

Како је зачета идеја о отцепљењу од СРС и оснивању нове странке?
Будимир Марковић: Незадовољство је почело оног тренутка када су Војислав Шешељ и Централна отацбинска управа донели, по нама, врло лошу од-

луку - да се уђе у Владу националног јединства. Челни људи странке су почели да забрављају на програмске циљеве и чланове странке. Успели су да забораве и донету Декларацију која каже да СРС може да улази у коалициону владу са свим странкама осим са СПС. То је оно што је највише изирити-

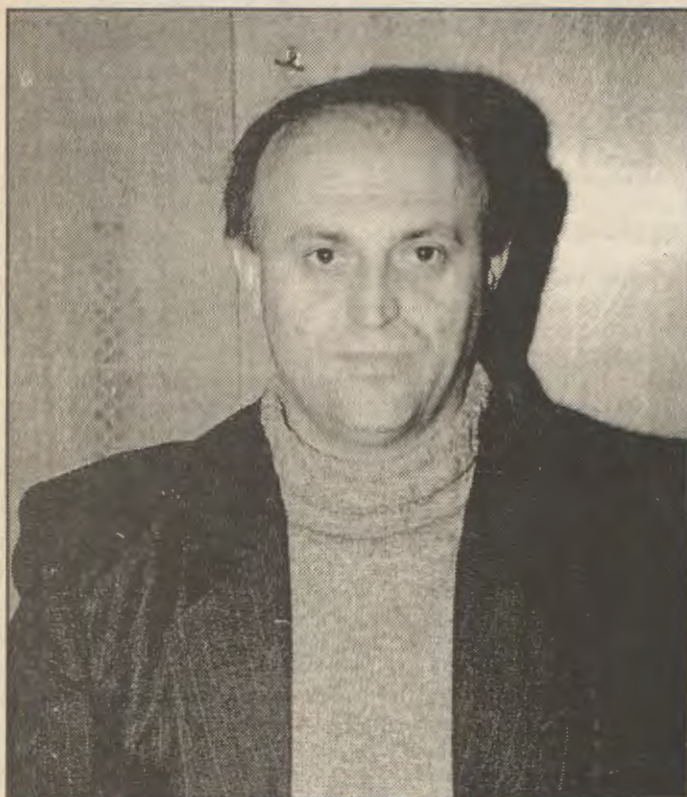
рало чланство које се осетило изневереним.

Симо Чабаркапа: Осино понашање руководства СРС од када су ушли у владу посебно је допринело нашем изласку из странке. Посебно осино понашање руководства странке у Новом Саду који воде накарадну кадровску политику где су елиминисали честите људе а фаворизовали новочлањене. То су људи који су зарад личних интереса претрчавали из других странака у СРС. Тако смо добили ситуацију да се они који немају моралне квалитете, као ни стручне, нађу у управним одборима јавних предузећа, универзитета и других јавних институција. Из тог нерасположења покренута је иницијатива за преиспитивање рада новосадског градског одбора, посебно челника странке. Тражила се ванредна скупштина. Новосадско руководство је реаговало арогантно и почео је одстрел поједињаца. Стварно стање у ГО Новог Сада је такво да ми немамо више квалитетних људи и није се могло олако прећи преко тога. Свако указивање на то дочекивано је са ниподаштавањем уз велику дозу увреда. То је резултирало да пре пар недеља десетак председника Месних одбора организовано оде за Београд, у централу, са једином жељом да председнику Шешељу каже шта се догађа у Новом Саду. Уместо да нас саслушају, Централа је вероватно по инструкцијама Војислава Шешеља наложила Игору Мировићу, председнику Градског одбора у Новом Саду, да сазове хитну седницу ГО и на њој искључи све оне који су ишли у Београд. Тиме се хтело угушити наше незадовољство.

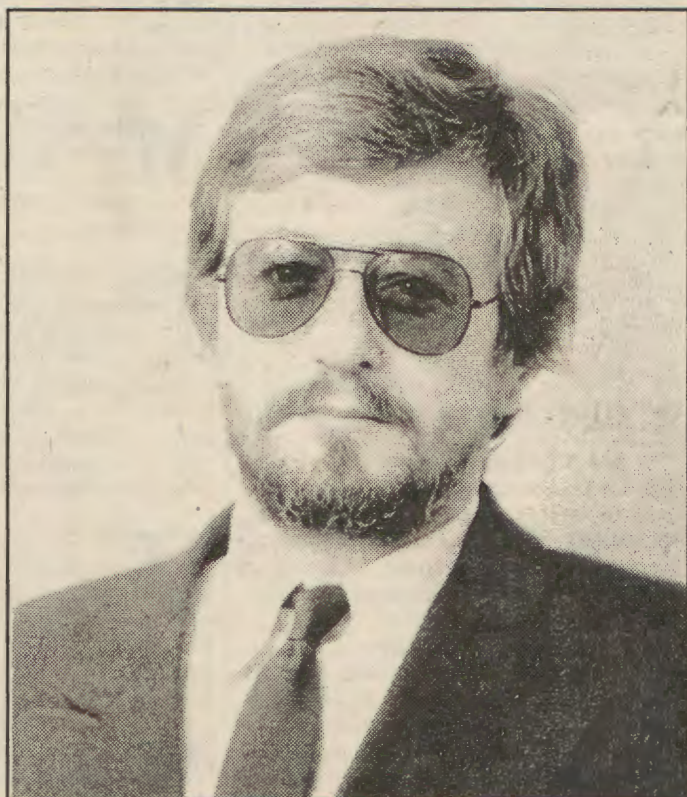
ХОЋЕ ЛИ БИТИ БАТИНА

При доласку у Београд ко вас је примио у Централној отацбинској управи?

Будимир Марковић: Нико нас није званично примио. Војислав Шешељ је избе-

БУДИМИР МАРКОВИЋ

СИМО ЧАБАРКАПА

гао сусрет са нама, али смо успели да разговарамо са Стевом Драгишићем, потпредседником странке, који је рекао да нема никакве надлежности за нас. И поред тога ми смо му успут, док је журно ишао према свом црном мерcedesу, пренели што се догађа у Новом Саду. Упозорили смо га да ће доћи до расула у ГО, што се и догодило.

Симо Чабаркапа: После тога сам ја на своју руку ишао код др Шешеља. У ходнику док сам чекао угледала ме је Маја Гојковић која је одмах отрчала до Војислава Шешеља и извела га из његовог кабинета, он ми је пришао и на арогантан начин ми се унео у лице. После питања "Шта хоћеш" и да ли сам долазио за Београд и учествовао на Студију Б још ми је рекао да ми немамо шта да разговарамо, да би ме потом ухватио за раме и дивљачки дрмусео уз питање хоћу ли батина. На то сам му ја рекао "Изволи". Тучу у ходнику Централне отаџбинске управе је спречио Мајин глас као и моје сазнање да је он болестан човек.

Да ли је на вашу одлуку утицало и потписивање споразума Милошевић-Холбрук ако се зна шта је претходило споразуму и обећање Војислава Шешеља да ће он, ако до тога дође, изаћи из Владе националног јединства?

Будимир Марковић: Обећање и образложење Војислава Шешеља да је ушао у Владу да би сачувао јединствену Србију пало је у воду после потписивања споразума Милошевић-Холбрук. Званично сам захтевао да СРС иступи из Владе уз образложење да се споразум морао прихватити јер је ратна претња била непосредна и врло вероватна. Поред споразума чланство у Новом Саду је реаговало и на закон о бенефицијама функционера, на закон о информисању као и универзитету. СРС се у предизборној кампањи залагала да у оваквој економској кризи распон плата не буде већи од 1:3. Очигледно је да је реч о олијености влашћу и да се зато повлаче овакви потези.

Симо Чабаркапа: Ми немамо ништа против тога што је споразум потписан, јер погрешном политиком која се води он је морао да буде потписан, али Војислав Шешељ је тада из моралних разлога морао да изађе из Владе. Да је то учињено СРС би на предстојећим изборима добила још 50% гласача. Према последњим истраживањима која су правиле разноврне агенције примећује се стравичан пад популарности СРС. Сви ти закони који су донети у последње време су права катастрофа.

ТАМО ИМ ОДЗВОНИЛО

Будући да је Српска радикална странка имала једно од најјачих упоришта баш у Новом Саду, према вашој процени, колико је вашим изласком из ње сада ослабљена?

Симо Чабаркапа: Сматрамо да СРС више никада неће представљати озбиљну политичку странку у Новом Саду а и шире. Иза нас, а ту мислим на 15 председника најјачих месних одбора, стоји више од половине чланства које ових дана масовно напустила Воју Шешеља и приступила Новосадским радикалима.

Будимир Марковић: Већина чланова нове странке су бивши чланови СРС, неки од њих су чак веома стари и угледни чланови. То је јасан показатељ да је СРС у Новом Саду

одзвонило. Новосадски радикали са тим људима и својим политичким програмом имају снагу да привуку велики број симпатизера, чланова и гласача СРС. У то нас уверава и велика посећеност оснивачке скупштине.

Која су програмска начела Новосадских радикала?

Будимир Марковић: Многим лидерима радикала, вођеним властитим интересима, догађало се да су заборављали праве циљеве радикала. То је утицало да изгубе подршку грађана и чланства. Новосадски радикали изникли су из једне идеје радикализма с почетком 19. века кад је радикализам као покрет код нас био најјачи. То је пре свега партија која ће радити на остваривању интереса српског народа. Странка ће се залагати за равноправност српског народа са другим европским народима, без искључивог национализма. Српске националне вредности, традиција и културно наслеђе врло су значајне за опстанак нације. То је у овом тренутку значајно као и демократизација Србије, јер без ње не може бити јаке Србије. А само јака Србија може да заштити српски народ ма где он у овом тренутку био.

Симо Чабаркапа: Новосадски радикали ће се такође борити свим демократским средствима да се у Србију врати парламентарна монархија као надстраначки кишобран парламентарне демократије.

Залагаћемо се да се свим члановима династије Карађорђевић и Петровић врати држављанство и имовина и омогући повратак у отаџбину.

НИШТА НАС НЕ МОЖЕ ЗАУСТАВИТИ

Изнетим програмским начелима ваше странке не може а да се не примети велика сличност са програмом СПО. У Новом Саду последњих дана се спомиње ваша интензивна сарадња са том странком?

Буда Марковић: Наш програм има доста додирних тачака са програмом СПО као и са програмом Народне радикалне странке, јер се сви ми залажемо за парламентарну монархију, мада смо самостална политичка партија у граду и тако ћемо наступити на предстојећим изборима. Нормално је да се после избора у случају потребе формирања

коалиције приклонимо оним партијама које имају програм сличан нашем.

У јавности се последњих недеља доста говорило о иступању Раде Трајковић из странке др Војислава Шешеља што је допринело нестајању те партије на тлу Косова и Метохије. Постоје ли контакти са вашим саборцима, разочараним радикалима, са тих простора и очекујете ли ближу сарадњу и подршку бивше министарке у Влади Србије Раде Трајковић?

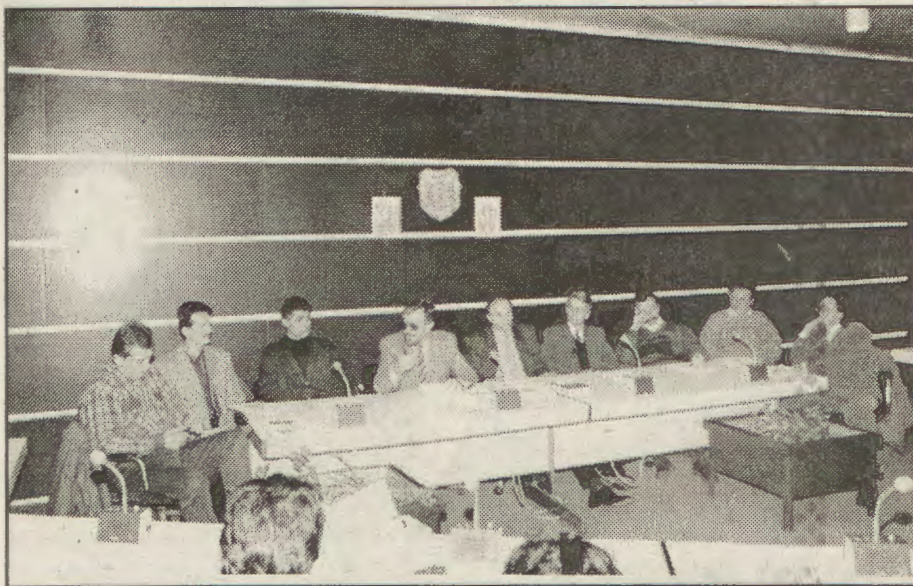
Буда Марковић: Контакти између Новосадских радикала и радикала са Косова и Метохије који су незадовољни политиком Воје Шешеља и групе његових истомишљеника постоји већ неко време. За сада смо успели да се договоримо да нам програмски циљ буде истоветан. У то улази и рушење демократским путем Војислава Шешеља и СРС јер сматрамо да су они својим непримереним поступцима, лошим проценама (за које сумњамо да су намерне), неуверљивим политичким аргументима када је у питању Косово и Метохија нанели велику штету српском народу.

Симо Чабаркапа: Обавештени смо из Призрена да ће ових дана бити основани и Призренски радикали чији ће први председник бити Рада Трајковић. За сада је најважније да је успостављена веза Нови Сад-Приштина-Призрен. С наше стране идеја о уједињавању постоји а највероватније и са њихове судећи по броју честитки и изненађујуће много телеграма подршке са Косова поводом наше оснивачке скупштине.

После свега што сте изнели на рачун Српске радикалне странке и њеног вође плашите ли се могуће одмазде ваших дојучерашњих пријатеља и сабораца?

Симо Чабаркапа: Сматрамо да је опасност реална и могућа, али пошто се не ради о појединцу него великом броју чланова, ликвидација или напад на нас и наше породице не би имала ефекта. Знају то и они јер је идеја о новој странци правих радикала узела маха и њу ништа не може зауставити.

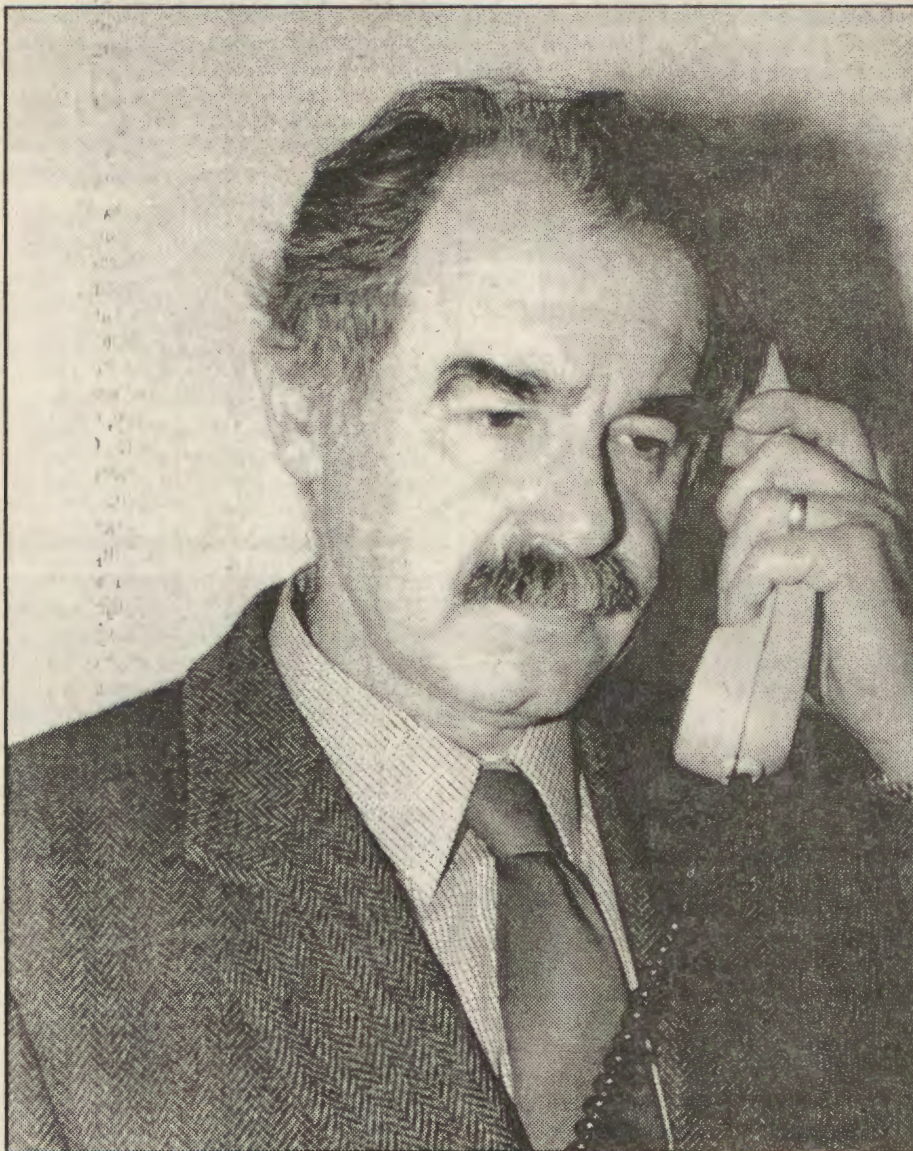
Буда Марковић: У СРС смо ушли добровољно, а тако смо је и напустили. Ништа нисмо узели нити добили. Изнели смо истину и нема разлога да нам се прети или да нас неко уцењује.

**БОЖИДАР РАИЧЕВИЋ,
САВЕТНИК ИНСТИТУТА ЗА
ЕКОНОМСКА ИСТРАЖИВАЊА**

Социјално пиво и избегличка ВМА

У историји јавних финансија нема враћања када се нешто уведе. Држави увек треба њара. Када навикнете обвезнике да нешто њлаћају, која ће држава то да врати? Постоје само неки сиорадични примери. Рецимо, када се уведе неки јавни њриход ња се испостави да је њред лоѝ био бесмислен... Код нас је то био њорез на финансијске трансакције...

Милица ЂОРЂЕВИЋ

При крају седме године примене пореског система јавних прихода и расхода, ове године на простору Србије, донекле и Црне Горе, догодио се вероватно један од највећих обима промене, и квалитетом и квантитетом. Прво је Српска скупштина два пута имала на дневном реду оно што се популарно каже, промене пореских прописа. Заједно са две-три промене на савезном нивоу, скоро близу двадесет пореских прописа је промењено.

Јесенас се догодило још нешто што је неубичајено за нашу праксу јавних финансија: наиме, закон о основама пореског система разматрале су обе републичке скупштине, и тај закон, који је пар пута измењен и допуњен, усвајала је и Савезна скупштина. Међутим, двојица републичких министара за финансије су потписала протокол о сарадњи у конципирању пореске политике утврђивањем пореских стопа. Неубичајено је да, ако постоји закон који је изгласала Савезна скупштина, ако су се пре тога усугласиле две владе, тај закон дезавуишу двојица републичких министара за финансије. За дивно чудо, колико сам обавештен, оба министарства су протокол испоштовала, па и обе скупштине.

Иначе, реч је о закону који сматрам непотребним још од 1988. године када се први пут појавила идеја да се направи закон о основама пореског система. Десет година, колико траје, потврђује да сам био у праву".

АЛБАНЦИ ИСПРЕД НАС

Шта је непосредна последица промена пореских закона које су изгласале у Скупштини Србије у новембру, пре усвајања републичког буџета?

Позитивно је што је променама знатно проширена основица опорезивања, што је у духу концепције коју смо усвојили 1991. Друга позитивна промена је да су многе пореске стопе смањене. Трећа промена, која се на неки начин може оквалификовати као позитивна, јесте да је кроз неке облике јавних прихода учињен покушај да се захвати мало шири економска снага, тј. они који имају изнад просека.

Негативне моменте су донеле три промене (укључујући и ону јунску). Прво, да је протокол двојице министара старији од савезног закона о основама пореског система, који регулише управо усаглашавање инструмената пореске политике. Затим, негативно је и то да на крају седме године изостају два кључна пореска облика без кога нам нема уласка у међународне економске токове, чак и да нам овог момента скину санкције. То су одредбе ГАТТ-а (општи споразум о трговини и царинама) и споразуми о светској трговинској организацији (СТО) који налажу одговарајућу композицију пореског система. Ми ћемо остати једини после БиХ која неће имати ГАТТ. Имају га чак и Албанци, и Словенци су преломили, морају да би ушли у Европу. Уместо тога имамо недефинисан облик опорезивања промета производа и услуга.

Двема променама које су се догодиле у последња два месеца треба додати и радикалне промене учињене у Србији средином

године, и то у оном базичном пореском облику који је сада само маргинално коригован. То је порез на доходак грађана. Напуштен је синтетички порез на доходак, који је шест година постојао на папиру, а у пракси ни један дан. Летос је елиминисан, а убачен је ретроградни, свуда у свету напуштени, антиекономски и антипопулациони порез на укупни приход грађана. Већ од првог јануара закачиће све оне који су легално пословали, тј. све оне који су приходе остваривали искључиво преко текућег или жиро рачуна, и зарадили преко 72.000 (због инфлације ће тај износ вероватно бити коригован на око 86.000). На првих 60.000 ће преко тога порез бити 10%, на следећих 60.000 - 15%, итд. Неко ће рећи: пристобна је зарада од 1000 ДМ месечно. Међутим, питање је ко ће бити обухваћени? Измаћи ће цео сегмент сиве економије који не послује преко рачуна.

Учињене су и промене које су контрапродуктивне. Имали смо до пре годину дана систем опорезивања промета роба и услуга у крајњој потрошњи. Уместо да тај систем пореза на промет у малопродаји заменим оним што тражи ГАТТ и СТО, ми смо направили систем опорезивања промета роба и услуга који је комбинација свих постојећих режима у историји финансија: мало опорезивања у крајњој потрошњи, у осталом друштву још увек доминантног, опорезивање у производњи, па у велепродаји, па опорезивање у две фазе, производње, не и у следећој, итд. Покушавао сам да проникнем, да видим шта је шта, и могу да кажем да ми је јако тешко да се снајдем.

СВИ НА ИЗБОРЕ СА ПОРЕЗИМА

Због чега савезни буџет највећи приход очекује управо од пореза на промет роба и услуга, и како ће се промене које су у том сегменту извршене одразити на крајњи износ који порески обвезници треба да плате?

Додатни разлог је што на описани систем опорезивања промета роба и услуга имамо због ове наше укупне политичке ситуације, нешто што представља додатно опорезивање промета роба и услуга са наменским значењем. Још смо пре око осам година увели посебан порез за железницу, који је прво трајао једну, па другу годину, па је речено да ће трајати до краја 2000 године. Онда смо увели посебну таксу на дуван, алкохол, прерађевине, итд. Сада је уведена и посебна такса намењена подмиривању пензија, што су све порези на промет. Па је град Београд увео таксу од 3%. На први поглед, релативно је скромна стопа прописана је законом пореза на промет роба и услуга. Нижа стопа је 9%, а више је 20%, а сада (додавањем свега наведеног, и 3% за војску која ће важити још неко време) стопе расту на преко 30%, тј. на преко 18%. То су веће стопе које су међу врхунским у свету када је реч о производњи и промету.

Смањена је нижа стопа са 10% на 9%. Да ли ће се цене производа битне за стандард грађана, на које се та стопа односи, такође смањити, и да ли се пад цена може очекивати када буде од следеће године укинута војна порез?

Догодиле су се још две неповољне ствари,

које су мени, као стручњаку, тешко разумљиве. Јавно се говори да ћемо врло брзо увести порез на додатну вредност. Основни је став свих који се у то разумеју, а потврђује нам и пракса земаља које су имале исте муке када су га уводиле као и ми, да тај порез мора да буде уведен са једном стопом, плус нуло ослобођење. И уместо да наш законодавац постојеће две стопе, 10 и 20, приближава тако да сутра прелаз на једну стопу која ће бити између ове две, сада шири распон (ма колико да је ширење мало, смањено је са 10% на 9) и таквим пољезом, који је резултат протокола, јер је Црна Гора имала 7%, чини још нешто што је економски нецелисходно. Не може се појмити какву масу трошкова ће имати обвезници који ће морати да изврше попис залиха, на дан 31.12, у Србији, да би за артикле на које је била стопа 10%, а сада је 9%. Привреди која је обогалена намеће се расход који се зове пописивање залиха, само да би се променила пореска стопа.

Војни порез није укинута, него је орочен, а видећемо да ли ће то утицати на цене. У историји јавних финансија, када се нешто уведе, нема враћања. Када навикнете обвезнике да нешто плаћају, која је то држава, а држави увек недостаје пара, да нешто враћа? Постоје само неки спорадични примери. Рецимо, када се уведе неки јавни приход па се испостави да је предлог био бесмислен... Код нас је то био порез на финансијске трансакције. Или у Немачкој, када је премијер Шредер у изборној кампањи обећавао пореске олакшице, а када је дошао на власт, то није учинио. Свим политичким странкама у предизборним говорима је смањивање пореза. Нико то не испоштује. Маргарет Тачер је због тога пала.

ЧИК, РЕЦИ!

Како изгледа креирање буџета у земљама где је привреда активна, а банкарски систем жив, и шта се дешава са приходима од пореза? Оправдање Владе за доношење пореског пакета и такси било је и то да ће добар део прихода отићи на републички социјални програм, с тим да је највећи део буџетског прихода планиран за полицију и просвету.

Код нас је оптерећење плате 1: 1, а у било којој западној земљи 1 : 2, које у Немачкој бруто плата 10.000 ДМ, а порез се добија око 2.500, остало узима држава као порез на доходак, таксе, накнаде. Једно би рекао: на сваку марку дао бих три цент, да имам немачку плату. Међутим, наше додатне муке су то што смо до јуче живели у систему у коме нико није знао шта је порез, и што нам је тада доходак био 3000 УСД по глави становника. За кратко време доспели смо у ситуацију када је доходак преполовљен, а да при томе ни за јоту нисмо смањили јавну потрошњу. У време пре 1989. године није било шансе да се на Економски или Правни факултет упише још 700 људи. Сада се уписује 3-4.000. Волео да видим који би представник Владе рекао - мени није потребно више од 300 правника, и толико уписујем. Ко је данас у стању да каже да нам не треба оволика полиција (иада се слажемо да је претерано), хоћете ли онда да прихватите одговорност да вам се Косово узме? Ко је тај који може да каже да нам не треба 3, 4 или 6% за Во-

јску, када нам прете да нас бомбардују. Желео бих да видим и владу која ће успети да помери обим јавне потрошње и њену структуру коју смо наследили из 90. године. У разним периодима, када смо имали прилив "са стране", преко оних 3000 долара, имали смо јавну потрошњу, која је, за разлику од прилива, остала. Такву јавну потрошњу оптеретили смо са још четири ставке, до јуче непостојеће - избеглице су потпуно на нашем терету, почев од здравствене заштите. Ви као Београђанка не можете да се лечите на ВМА, али избеглица може, и то на било којој клиници, потпуно бесплатно. Таквих људи који користе здравствену заштиту, говорим као стручњак, не као шовињиста, на тлу Југославије има према последњим прорачунима до 250.000. Затим, има око 100.000 инвалида. Сви наши, који су у "оној" држави уплаћивали пензиону осигурање, без динара доприношења оптерећују наше фондове. Четврто је плаћање за оне који не раде. Све то ће тешко моћи да изађе из буџета.

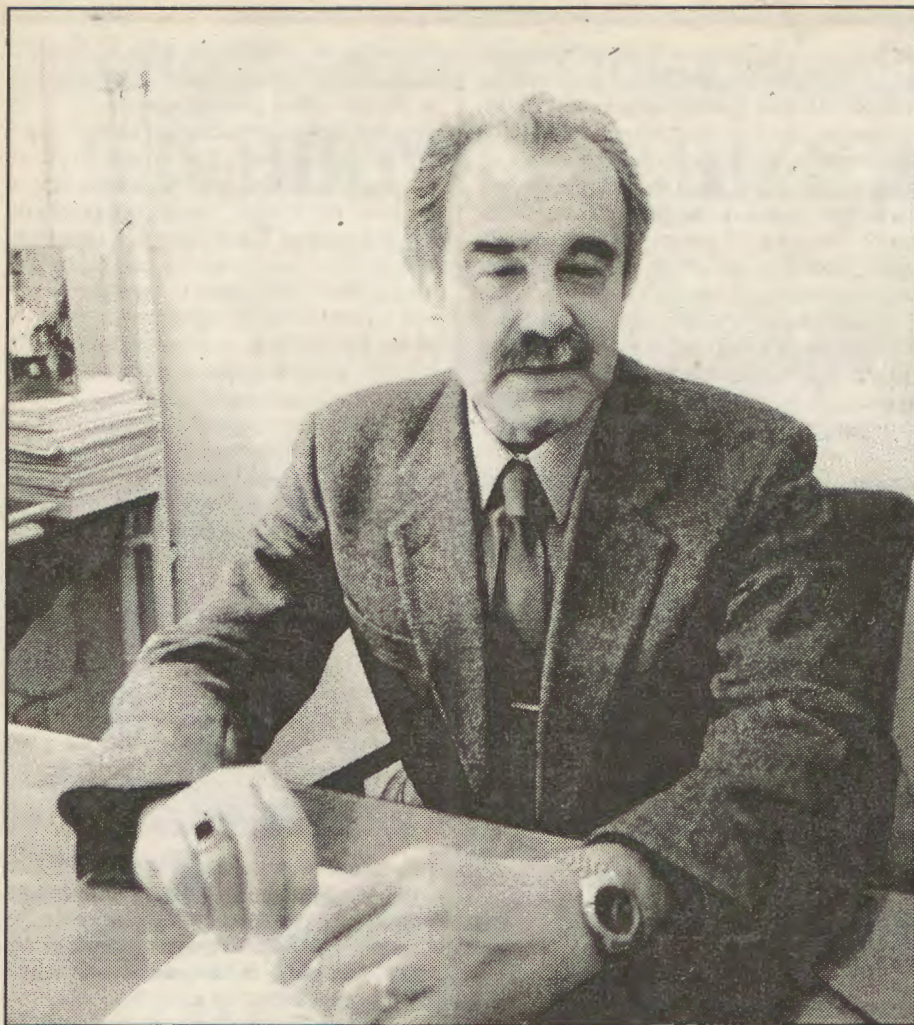
Да не говоримо о пауперизацији људи, и о повећаном обиму социјалне заштите, да не говорим о народним кухињама. У реду испред казана срео сам, најжалост, и неке своје професоре из гимназије.

ПОРЕЗ И НА ПОРЕЗ

Процењено је да ће такса моћи да се скупи око 5 милијарди динара. Колико су таксе које су уведене домаћи специјалитет, а колико су сагласне са страним пореским системима на које су се, наводно, угледали они који су их увели?

Такса је јавни приход који се наплаћује ако обвезник хоће да му држава учини неку услугу и најстарији је јавни приход. Свуда у свету такса је маргинална, и "углављује" се у услугу, па и код нас, и зато се разликује од пореза. Међутим, овим променама ми смо увели таксе које фактички - нису таксе. Рецимо, уведена је такса на аутомобиле, сагласна кубикажи. Када региструјем кола, без обзира да ли је мој ауто мање или веће кубикаже, држава ми чини исту услугу, па би зато би такса требало да буде иста. Ово код нас је прикривени порез на имовину, односно на економску снагу појединца, која се огледа у имовини на четири точка - имам већу економску снагу ако возим "чироки" од пет хиљада кубика него ви са фићом од 900. Сматрам да није у реду што се није водило рачуна о старости возила: онај ко је пре 15 година могао да купи возило, које се данас једва котрља, не би имало смисла да плаћа исту таксу (тј. порез на имовину) једнако као онај ко је сада купио исто возило, али ново, ко зна на који начин. Порез на мобилни телефон је такође порез на имовину.

Уведена је и такса на ватрено оружје (од 200-1000 динара), за држање и за ношење до 1500 динара. Држава ми чини услугу, јер оружје легализује. Ипак, овде је требало водити рачуна о стварима личне природе: зашто опорезовати трофејно оружје, или оружје неком првоборцу, народном хероју. Или, да ли би у исти кош требало ставити "тетејац" за који знамо ко и како користи, и ловачки карабин. У сваком случају, и поседовање оружја је израз економске снаге, да не кажем неке друге.

Остале таксе, на таксе на дуван, прерађевине, такође је требало назвати правим именом, као и ону за железницу - посебним порезом на промет артикала.

Не знам зашто бежимо од термина "прирез", порез одређеног пореза, додатка на порез. Проблем који, додуше није од јуче, сличан је и са накнадама, само што се фамилија накнада проширила.

Интересантно је да је без довољно уплива јавности остала промена којом је код материјално највећег јавног прихода направљен "курцшлус" - то је корекција код доприноса за обавезно социјално осигурање, што иначе није у надлежности Скупштине: неким минималним таксама, као што је допринос за пиво, расправља се о огромном намету.

У службеном гласнику не каже се који је износ социјалног програма, али се наводи Закон о обезбеђењу средстава за социјални програм. Нове су посебне накнаде за сирову нафту и деривате, за цигарете, алкохолна пића, таксе за регистрацију, оружје, мобилне телефоне. Ту иде још и 50% прихода од акциза и посебног пореза за цигарете.

ТРАДИЦИЈА ЈАВНОГ ЗАДУЖИВАЊА

Осим такси, пореза и накнада, одакле се још може напунити ставка у буџету која се зове "јавни приход"?

Поред тих, фискалних јавних прихода, ту су и нефискални, који такође могу да буду бројни. Један од њих, који се користи у свету, јесте и јавни зајам: садашња генерација троши да би будућа платила. Реч је о

здравом јавном приходу, поготово ако се паметно искористи. Код нас има стидљивих покушаја у виду обезница, будући да се наш народ више пута опекао са разноразним зајмовима. Рецимо, да сам на месту градоначелника Београда, предложио бих, упркос негативним конотацијама, да се за оно што ће остати будућим генерацијама, на рачун тих генерација задужим, и да, не само преко концесија, и градске таксе уђем у финансирање метроа, градског превоза, два-три моста, који треба да повезују делове града у јединствени део. Мислим да се не би смеле поновити грешке код свих јавних радова, од зеленог плана до привреде.

Ова земља има традицију јавног задуживања, још га је Краљевина Југославија користила. То је најздравији јавни приход, јер нема никаквих дилема у погледу извора враћања тог зајма. Краљевина Југославије је такве зајмове враћала из два најздравија јавна прихода: монопол на цигарете и алкохол.

На другом месту су приходи од имовине са којом располажу државни органи - да се имовина којом располажу општина, град, или република даје на употребу на основу јавног конкурса. И то не у четири ока, него онемо да најбољу понуду, на одређено време. Мали број људи зна да је још Краљевина Југославија изнајмила садашњу зграду амбасаде САД на 99 година. Може се издати стамбени и пословни простор, постоји велики број касарни које се не употребљавају. На другој страни, постоје приходи по основу функционисања и привредног понашања и рада државних установа и предузећа, који, наравно, морају да послују на економској ос-

нови. У Француској је железница државно предузеће, сви приходи се остварују у државном сектору и иду у државни буџет. "Рено" је државно предузеће, и све што оствари опет иде у буџет Француске. Ако се појави мањак, покрива га држава.

Четврти јавни приход који није фискалног карактера је фискални монопол. Реч је о производима чија је потрошња релативно штетна, али потрошачи не могу да је се ослободе, као што је потрошња дувана. Држава држи у својим рукама производњу и дистрибуцију.

МАЛО ВИШЕ РАДА

Да ли ће сви јавни приходи који су наведени моћи да обезбеде довољно средстава да се јавна потрошња програма редовније подмирује?

Ових дана, колико сам информисан, требало би да се учине и промене које не бих могао да прихватим - да ми неко наплаћује допринос на плату коју би требало да примим према колективном уговору од раније, а на плату коју стварно тек треба да примим. Социјални програм не односи се на пензије, него на народне кухиње, незапослене и др. Пензије ће бити исплаћиване из Фонда пензијско-инвалидског осигурања, на основу прихода који ће тамо постојати. Дакле, један од нових буџетских прихода је фамозни допринос на плате запослених. До сада се тај допринос, као и допринос за здравство или за тржиште рада плаћао на основицу плате која је исплаћена. Сада је предлог да се допринос плаћа на плату која је за одговарајући стручни степен добијена колективним уговором. У колективном уговору пише да је за факултетски образованог човека нето плата више од 2.000 динара. Основица за допринос ће бити плата која је утврђена колективним уговором, и која не мора да одговара исплаћеној плати. Наравно, ако је исплаћено више, виша је основица.

Јавна потрошња није остала на очекиваном нивоу од око 47,9%, на шта сам и указивао још прошле године у ово време, предвиђајући 63%. Многи су ме негирали, док пре петнаестак дана није званично објављено да је јавна потрошња ове године 62,5%. За идућу годину, под претпоставком да се ништа озбиљније не догоди на политичкој сцени, не верујем да ће се тај проценат смањити. Осим тога, не верујем ни да ће се идуће године остварити велики привредни раст, нити видим иједан озбиљнији помак који ће обезбедити да стопа раста буде већа од досадашње од 4%, а камоли да буде онолика колико је пројектована, која би могла да пружи реалну подршку. Да ли ће сви јавни приходи који су наведени обезбедити довољно средстава да се јавна потрошња редовније подмирује? Пошто не очекујем повећање економске снаге, ако се запуше неке рупе у сивој економији, можда се појави неки помак.

Осим тога, често се помиње улазак у реформе. Нисам од оних који у реформе иде грлом у јагоде. Реформе нису прекидач као за светло, и тешко је урадити било шта за кратко време. Требало би да се сви ујединимо око економског програма и циља, и да почнемо мало више да радимо.

Најновије у издању СРПСКЕ РЕЧИ
Капитално дело из затамњене
српске прошлости

Први пут на једном месту

РАТ И МИР ЂЕНЕРАЛА

команданџа
Југословенске војске
у Ошџаџбини и
Равногорској
покрећџа
армијској ђенерала
Драгољуба Драже
Михаиловића
у два пома
обухваћџа
документи писане
ђенераловом руком:
пресек војне
организације,
равногорски
антишосовински
фронџи, однос према
сџиранама у
грађанском рату,
савезницима, будућџи
полиџиички концепџи
федеративне
Краљевине
Југославије, планове
за сџиварање
Балканске уније,
разноврсне наредбе и
прогласе, ошџише
војне шелеграме.
Ексклузивно:
комџилеџиан запис
саслушања ђенерала
пред иследницима
УДБ-е 1946, део
завршне ђенералове
речи на суђењу према
шонском снимку.

Цена
500,00 динара -
шврди повед
400,00 динара -
броширани
повед
Посебна
погодност за
чишџаоце
СРПСКЕ
РЕЧИ:

Специјални попуст
од 50% за ово
издање важи до
краја 1998. године за
све поруџбине
директно на
редакцију СРПСКЕ
РЕЧИ, Вука
Караџића 8, Београд,
ТЕЛЕФОНИ:
011/ 620-891,
628-242, 620-968

ИЗАБРАНИ РАТНИ СПИСИ

Ово је, ипак, Србија

"Штампана је потпуно слободна али, одговарате ако објавите лаж (...) Људи морају бити заштићени од лажних. Право на истину је један од принципа слободе. Штитајући грађане од лажних и насиља, штитимо најбитније интересе грађана. Зато је наша земља слободна" - рекао је према дневном листу "Политика", председник СРЈ Слободан Милошевић у интервјуу који је недавно дао новинарки Лели Вејмут за чувени "Вашингтон пост".

Милена ПОПОВИЋ

Образлажући Лели Вејмут неопходност постојања једног таквог демократског закона, каквим владајућа коалиција сматра Закон о информисању, Милошевић ће као парадигму навести следеће:

"На пример, ја сам новинар који каже да сте Ви јуче украли милион долара из банке. Ако кажете пред судом да то није тачно, а ја за то немам доказа, морам да платим казну". Убрзо након објављивања поменутог интервјуа у "Политици" и "Вашингтон посту" (13. 12.1998. године) избила је у први план и америчка варијанта заштите грађана од лажних, такође, узима у обзир чињеницу да је "право на истину један од принципа слободе".

Поменута америчка варијанта одбране од лажних јавила се у виду саопштења "Вашингтон поста" у коме се наводи да се "Политикина" верзија интервјуа који је Слободан Милошевић дао "Вашингтон посту" "потпуно разликује од првог разговора" која је Л. Вејмут водила са Милошевићем. У Београду је објављен лажни стенограм интервјуа, тврди Л. Вејмут, прецизирајући да је објављен "лажни стенограм" нама ("Вашингтон посту" - прим. М. П.) иза леђа.

"Политика" је објавила поменути интервју под насловом **"Моја дужност је да штитим интересе свога народа и своје земље"**. Тако се већ од наслова читаоцима у СРЈ сугерише огромна председникова брига за виталне интересе свога народа. Не улазећи у анализу доказа који би потврдили или оповргли истинитост наводи "Вашингтон поста" о лажном стенограму који је објавила "Политика" и ослањајући се на многоструко доказано правило по коме се за припаднике и симпатизере владајуће партије у политици ништа значајно није десило уколико то "Политика" није објавила, ми ћемо, за почетак, задржати пажњу на поменутом "Политикином" наслову Милошевићевог интервјуа датог "Вашингтон посту". Ако је та заштита за некога проблем, "онда Вам кажем да могу да се осећам само поносним на своју улогу у заштити и одбрани интереса своје земље и свога народа", каже, према "Политици", С. Милошевић новинарки Л. Вејмут. Нажалост, упркос строгим одредбама Закона о информисању,

овде се одмах мора напоменути да је поменута заштита интереса народа и земље проблем и за многе садашње и бивше најближе Милошевићеве сараднике - челнике владајуће партије, коалиционе партнере и нестраначке личности наклоњене идејама левог блока.

"ОКТОБАРСКА КАПИТУЛАЦИЈА У БЕЛОМ ДВОРУ"

Најистакнутији политички сарадник садашњег председника СРЈ био је Добрица Ђосић, бивши председник СРЈ. Познат као најзначајнији промотор Милошевићевих политичких идеја у фази успона вође српских социјалиста, Ђосић данас овако оцењује резултате Милошевићеве заштите народних и државних интереса (научни скуп "Српски духовни простор", Дворови код Бијељине): "Државно-политичком и националном капитулацијом пред ултиматумом НАТО, потписаном 13. октобра ове године, слама се херојска ослободилачка историја српског народа (...) Октобарску капитулацију у Белом двору прати домаћи цинизам: ултимативна капитулација слави се као политичка победа, а државничко слепо као државничка мудрост. Тако се национална трагедија преводи у националну гротеску и политички скеч. Српски народ који су до костију понизиле сопствена власт и светске силе, као кривац и немоћник ступа у радобље које бих назвао окупација у патикама, са бомбама над главом у које нишане шиптарски снајперисти".

Ако се ове Ђосићеве речи (које имају и несумњиву поетску вредност) могу тумачити као знак лоше воље бившег председника СРЈ кога су социјалисти сменили уз помоћ Шешеља, то се не може односити на следеће Шешељеве речи (Шешељ је и данас најважнији Милошевићев коалициони партнер) којима се, такође, описује заштита интереса српског народа ("Велика Србија", бр. 448, 1997. године): "Дејтон је једна врста капитулације, не баш потпуне капитулације (Шешељ се слаже са Ђосићем - прим. М. П.) пред Американцима. Југословенске власти су показале потпуно непознавање америчке политике, њених стратешких циљева, њених интереса и метода деловања".

Још оштрији суд Шешељевог о Дејтонском споразуму, који владајућа партија слави као

велику Милошевићеву политичку победу, изречен је у познатом недељнику "Време" (бр. 276, 1996. године): "Американци су били запрепашћени на шта је све Милошевић пристао у Дејтону. Зашто америчке дипломате причају о "коридору вискија" (коридор Сарајево-Горажде - прим. М. П.)? Невероватно је на шта је све он пристао у Дејтону".

Заштита народних и државних интереса не исцрпљује се само на заштити територија (Косово, Република Српска, Република Српска Крајина). Како владајућа партија у Србији штити националну економију (Милошевић је био на врху владајуће пирамиде у Србији до недавно; данас Србијом влада и партија чији је он председник) према мишљењу најзначајнијег коалиционог партнера те партије? Одговор на ово питање даје Шешељ ("Сведок", 30.12.1997. године - Шешељ одговара на питање новинара у чијој организацији се у Србији шверцује): "То је сукоб олигархијских моћника који владају Србијом и Црном Гором. Шверц је огроман извор прихода за државне структуре које су у то умешане, за функционере који су непосредно на томе ангажовани, за центре моћи. И сукоб олигархија у Србији и Црној Гори води се и око тога - ко ће дириговати главним шверцерским каналима". Шешељ употребљује слику о одговорности владајуће партије (и њеног председника С. Милошевића) за гажење по интересима народа и државе следећим речима ("Сведок", 30.12.1997. године): "Наш је највећи проблем што је социјалистичка власт на Косову и Метохији до краја корумпирана. Главна мафија на Косову и Метохији је социјалистичка мафија".

О заштити народних и државних интереса, од стране владајуће партије, говори и Милорад Вучелић, дугогодишњи челник те партије и најближи сарадник С. Милошевића. Вучелић концентрише пажњу на развој демократије у Србији ("Књижевне новине", јул 1989. године): "На чему онда почива политика руководства Србије и ко уопште подржава политику која по нашој Нини Андрејевној (комуниста из Санкт Петербурга која је била у опозицији Горбачову, Вучелић користи Н. Андрејевну као метафору за левицаре који у свему демократском и прогресивном виде прсте непријатеља социјализма - прим. М. П.) има толико непријатеља у самој Србији. Сви који су на било који начин радом и делом, угледом и стваралаштвом, резултатима и знањем успели да се индивидуализују, да стекну име и презиме, да постану распознаљиви субјекти или су сумњиви или, пак, непријатељи (...) И тако, пошто је све подложно сумњи - на кога се може ослонити власт и на кога се може ослонити званична политика у Србији? Наравно, на нашу Нину Андрејевну, на наше Нине Андрејевне (...) По Нини Андрејевној, смисао политике није да решава основна животна питања народа већ да стално и изнова пропитује своју сагласност и верност искомментарисаном праидеалу".

НУ ДИМО ИМ ВИШЕ НЕГО УСТАВ ИЗ 1974. ГОДИНЕ

Како и Ђосић примећује, споразум Милошевић-Холбрук у Србији се слави као Милошевићева политичка победа. Американци иду даље - данас се Србима и Албанцима нуди споразум о Косову на темељу споразума Милошевић-Холбрук. Амерички преговарач Кристофер Хил је у Единбургу (извор -

"Република", бр. 201, 1998. године), на јесењој скупштини НАТО пакта, рекао да је амерички предлог Албанцима понудио много више него што им је било дато Уставом из 1974. године. За онога ко штити српске националне интересе таква изјава требало би да буде довољна да се одбије сваки разговор са дипломатама попут Хила. Очекујемо од онога који је укинуо Устав из 1974. године и учинио да "Србија из три дела поново буде цела", да положи снажан протест Кристоферу Хилу због његове изјаве дате на јесењем заседању НАТО пакта. Не би било добро да падне снег на ту изјаву!

Какав је утицај Милошевићеве политике на решавање албанског националног питања на Косову и Метохији говори Адем Демаћи, политички представник такозване ОВК ("Сведок", 9.12.1997. године): "Ја сам још у затвору у Градишци рекао да Милошевић ради за нас, и да ће растурилити Југославију. Сви су се смејали, шта ја то причам. То је било у пролеће 1990. године, а он и даље ради за нас. Ако би још и Шешел дошао, онда ће радити обојица". Шешел је дошао. Данас је, усуђујемо се да кажемо, упорос Закон о информисању, Слободан Милошевић одговоран за понашање В. Шешела, свога коалиционог партнера. Шта каже Демаћи? О Шешелу каже ово ("Сведок", 9.12.1997. године): "Тек био он (Шешел - прим. М. П.) радио за нас, јер не уме да ради ништа добро. Он уме само да руши, да производи непријатељство и беду, а то би водило неподношљивом угњетавању Албанаца и одговарајућим унутрашњим и спољ-

изјава је означила почетак краја аутономије универзитета. Она је новим Законом о универзитету потпуно укинута у форми коју познају сви савремени европски универзитети. Питање универзитета у Србији покренула је и новинарка Лели Вејмут у већ поменутом интервјуу који је Милошевић дао за "Вашингтон пост". У чему је ту проблем, питала је новинарка. Милошевић је одговорио: "Промене Закона о универзитету састојале су се у укидању самоуправљања на универзитету, које смо својевремено имали као систем. Нема више самоуправљања у друштву па не може бити ни на универзитету". Све декларације о слободним универзитетима, неке су потписали и српски универзитети, међутим, тврде да на слободним универзитетима мора да се обезбеди такав степен самоуправе који ће гарантовати да већина запослених на универзитету може да изабере руководство које ће управљати универзитетом (ректоре, декане итд.). Ова самоуправа постоји свуда у Европи осим у Србији где је намерно или грешком повезана са Кардељевином моделом самоуправљања и протерана из Закона о универзитету. Парадоксално је то што се самоуправљање негира када се бирају ректори и декани до те мере да се тврди да га не може бити на универзитету, како то чини Милошевић. Доследни борци против самоуправљања Кардељевог типа морали би да се заложу и за научно обезвређивање огромног броја "научних радова" везаних за самоуправљање, насталих на универзитету. Ако самоуправљања на универзитетима "не може бити", како каже Милошевић, онда га ане може бити, у афирмативном смислу, ни у научним радовима, укључујући и докторске дисертације. Милошевић, међутим, о овоме последњем ништа не говори. Зашто? Можда због чињенице да би неке докторске дисертације морале бити поништене јер самоуправљања "више нема"? На пример, докторска дисертација вође ЈУЛ-а Мирјане Марковић чији наслов гласи: "Социолошки аспекти образовања за самоуправљање" (одбрањена 1979. године у Нишу, ментор - проф. Владимир Милановић). Самоуправљање у поменутој дисертацији Милошевићу не смета иако је на основу те дисертације Мирјана Марковић стекла право да буде бирана у наставничка звања на универзитету са кога је самоуправљање уклоњено, како рече Милошевић! Закон о универзитету, о коме С. Милошевић говори афирмативно новинарки "Вашингтон поста", каже дословно (члан 151, став 2 Закона о универзитету): "Факултет односно универзитет, оглашава ништавном диплому о стеченом научном степену доктора наука, ако се утврди да докторска дисертација не представља оригинални научни резултат у одређеној области". Може ли самоуправљање у дисертацији Мирјане Марковић бити основ за оригинални научни резултат, ако је оно укинута на универзитету и у читавом друштву? Може ли заблуда бити основ за оригинални научни резултат? Тек када ова и сличне дисертације буду поништене вероваће се у уклањање Кардељевог самоуправљања на српским

универзитетима. Када ће доћи до тога? То не знамо јер Милошевић за "Вашингтон пост" каже и следеће: "Она (Мирјана Марковић - прим. М. П.) је универзитетски професор и аутор више књига (...) Она је веома активна у јавном животу, али никада није покушавала да утиче на мене из сенке око мојих државних послова". Закључимо: да М. Марковић није доктор наука не би могла бити универзитетски професор. Њен докторат се бави, међутим, самоуправљањем које је, према речима С. Милошевића уклоњено са универзитета у Србији. Нажалост, остало је у поменутој дисертацији.

Наведимо за крај овог текста неколико података који доводе у сумњу поменути Милошевићеву оцену о немешању М. Марковић у његове државничке послове. О преми Осме седнице ЦК СКС (која је одредила многе догађаје у последњих 11 година) и учешћу тзв. "универзитетске групе" Мирјане Марковић у тој припреми говори сама М. Марковић у сведочанству објављеном у "Дуги" (18.3.1994. године, текст "Мира моћна и немоћна..."): "За њу, и по њу, све је почело на универзитету. У универзитетском комитету заиста. Ту је до савршенства развила свој заиста рекав дар - да окупи људе и веже их за себе (...) Њен концепт је био јасан: реформа у читавом друштву од економије до културе и образовања (...) Око те идеје био је окупиљен круг људи. Дакле, није се задовољила само теоријом, већ је формирала и кадровско језгро које ће остварити идеје реформе. Лепо је рекао Зоран Тодоровић: Били су заиста Париска комуна.

Данас све то помало изгледа као завера. И мада нису спремали преврат, већ се јавно залагали за своје идеје и у складу са њима деловали у политичком животу, негде дубоко су знали, да ће се све завршити једном преломном седницом (Осма седница ЦК СКС - прим. М. П.), персонализацијом сукоба и пребројавањем гласова. Слободан је у свему учествовао, на начин својствен својој природи. Договарао се кратко и оперативно, без дугих седења и бескрајних разговора (...) Осму седницу су чекали као неизвесност. Несигурни у исход (...) Док је седница трајала Мира није гледала ТВ пренос. Ни слушала радио. Читаву ноћ у којој се гласало провела је у својој кући. Са њом је био Зоран Тодоровић, Небојша Маљковић и Миодраг Зечевић из Париза. Причали су. Често се јављао Митевић и обавештавао их о току седнице и дискусијама. Кад је саопштио исход гласања, исход који је значио њихову победу, стајала је укочено, без речи, не схватајући не верујући". Овако је изгледало ангажовање М. Марковић око организовања Осме седнице ЦК СКС, жене која никад није покушала да утиче на Милошевића из сенке, како рече сам Милошевић. Међутим, М. Марковић рече о Осмој седници и ово ("Дуга", 18.3.1994. године): "И једном када победници буду претресали успомене не спомињући га (С. Милошевића - прим. М. П.), он ће питати: А где сам ту ја? Кад вас човек слуша, изгледа да сте све завршили, и само ме обавестили кад ће бити Осма седница".

Овако изгледа ангажовање супруге која не делује на председника из сенке. Нека то знају и читаоци "Вашингтон поста". Ипак, ово је Србија, како рече Мирјана Марковић у своме сведочењу о Осмој седници.

њим ефектима који би из овога морали да произађу". Нема шта да се каже осим да Демаћи радикално преиспитује улогу вође српских радикала у решавању албанског питања на Косову и Метохији.

Председник државе који "штити интересе свога народа и своје земље", између осталог, дужан је да штити интересе државних универзитета на начин који неће нарушавати ни њихову аутономију нити њихову слободу у изношењу оцена о свим научним проблемима, укључујући оцене о деловању актуелних владајућих структура. Ово последње укључено је у све важеће, међународно признате, декларације о слободним универзитетима. Ево шта, међутим, каже С. Милошевић делегацији професора и студената Универзитета у Београду која је 17. јуна 1992. године тражила да поднесе оставку на место председника Србије: "Ви као професори универзитета за мене сте потпуно једнаки у политичкој вољи као и сваки сељак широм Србије или сваки радник широм Србије". Та

димири Милановић). Самоуправљање у поменутој дисертацији Милошевићу не смета иако је на основу те дисертације Мирјана Марковић стекла право да буде бирана у наставничка звања на универзитету са кога је самоуправљање уклоњено, како рече Милошевић! Закон о универзитету, о коме С. Милошевић говори афирмативно новинарки "Вашингтон поста", каже дословно (члан 151, став 2 Закона о универзитету): "Факултет односно универзитет, оглашава ништавном диплому о стеченом научном степену доктора наука, ако се утврди да докторска дисертација не представља оригинални научни резултат у одређеној области". Може ли самоуправљање у дисертацији Мирјане Марковић бити основ за оригинални научни резултат, ако је оно укинута на универзитету и у читавом друштву? Може ли заблуда бити основ за оригинални научни резултат? Тек када ова и сличне дисертације буду поништене вероваће се у уклањање Кардељевог самоуправљања на српским

ДРВАР, ИЗМЕЂУ ДЕЛТОНА И МАДРИДА

Поглед на патке из кадилака

Иако њод њатронатом и маџнарне међународне заједнице, њромојасно најављивана тзв. њодина њовратка окончаваете као тотално неусијела. Пројекат "сви на своје" неславно је њрославио свој њрви рођендан. Мадридска декларација од 16. децембра 1998. њодине неће ту мнојо њо моћи. Дрвар је најбољи њримјер.

Миладин МИХАЈЛОВИЋ

Дипломатска репрезентација Републике Српске, Федерације БиХ и БиХ је у Мадриду бар према изјавама учесника углавном гледала готова посла. Мада је делегација РС отпутовала у престоницу Шпаније у различитим авионима и тако се и вратила, ставови су јој овај пут били доста подударни, а и РС је имала равноправан статус са другим ентитетом. Вестендорпу је остао исти списак овлашћења. БХ и ЈУ политичари у Вестендорповој прапостојбини, сада је домаћин у БиХ, могли су само да уздишу и да сањају да се размахну и да добију овлашћења која у Шпанији и даље имају Мијатовић, Шукер и Кодро. Углавном, општа је оцјена да се послје Мадрида нема разлога ни за задовољство, а ни за ону другу емоцију. Сви наслови послје овог скупа могли би се сажети у констатацију "Мадрид потврдио Дејтон".

А по Дејтону је један од значајних анекса и онај који говори о повратку избјеглица, правичној надокнади и размјени имовине. Од тих солуција и могућности Дрварчани су изабрали ову прву.

За подсећање, Дрварчани су кренули још 9. априла у овећој групи од њих 150 у свој завицај. Неколико дана послје, на Тринића Бријегу убијено је двоје Тринића, Милева и Војин, да би послје, 24. априла те "прве ласте" доживјеле још озбиљнију пријетњу када је крдо од 500 разјарених "Новодрварчана" из Вареша и Какња, уз помоћ у тренерке преобучених припадника регуларне Хрватске Војске, кренуло у општи лов на повратнике.

Паљени су станови у центру града са циљем да се стане у крај том неплашираном и њод кога очекиваном атаку на "тисућљетни хрватски град Дрвар".

Припадници трупа СФОР-а и међународне полиције (ИПТФ-а), дакле и они са на-

јвећим ауторитетом, наоружани панцирима, гусјеницама, хеликоптерима, сателитима, комуникацијама и нимало безазленим оружјем, неспремно су дочекали тај атак разјареног пучанства и само су могли да посматрају како у пламену и бијесу тих новодрварских којота нестају контуре њихових "тојота", и понеког "мицубишија".

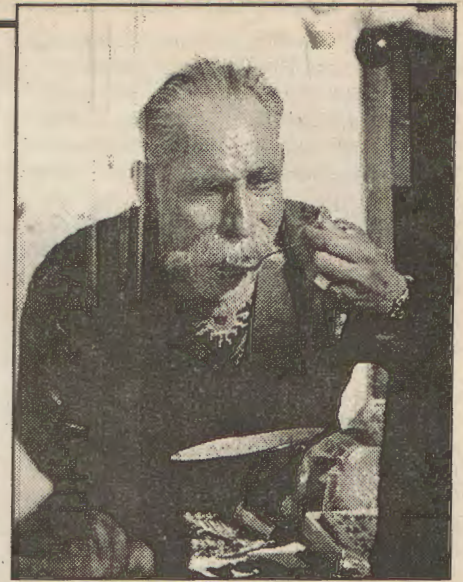
Тај дан је и објектив свевидећег "Ројтерса" и Си-ен-ена закаснио. Хрватски "ројтераш" задужен за то повратничко трусно бх подручје само је у свијет, случајно или намјерно, одаслао слике града у пламену и горштака који бјежи из свог и синовљевог Дрвара. Трећа-четврта слика је приказивала беспомоћне СФОР-аше како гледају пламен без имало туге што немају завршен ватрогасни курс и не могу ништа учинити да га спријече. Било па прошло, али остало у сјећању. Повратак је кренуо, али поново у обрнутом смјеру. Тај датум је и са ове дистанце био најавна неуспјеха громгласно најављиване године повратка.

ОД РАФАЛНОГ ДО ПОЈЕДИНАЧНОГ ПОВРАТКА

Послје тога услједила су појединачна враћања углавном оних бескућника, од родбине у Србији одбачених, а у Републици Српској неприхваћених. Од тог последњег пребијања повратничке кичме, па послје тога и пријема код Клинтонa и Блера и томе припадајуће награде од 20.000 УС долара мотиви првог повратника су полако почели да јењавају. У Дрвар је онда дошао само неколико пута и то само провирио из СФОР-овог транспортера. Кога су змије клале и гуштера се боји.

Сви покушаји да се у Дрвару конституише изборном вољом пројектована власт остали су без успјеха.

Али, народ није стао. Земља тврда, а небо високо. Гдје спапати и под кров се склонити него код своје куће. Била Турска 500 година, била Аустро-угарска, били

Нијемци и Талијани, био и Тито 50 година, али у Дрвару се остајало и опстајало. Па зар сад, и то, како кажу, први пут за српске власти да се остане без Дрвара, питају се Дрварчани. Е, немере! Преко 400 Дрварчана је током овог протеклог несретног рата погинуло за стварање Републике Српске. По броју становника и броју погинулих бораца мало гдје у Републици Српској тако висок омјер. Ипак, свугдје гдје дођу кажу им да нису добри Срби. Од око 3.000 колико их је у Бањалуци тек њих 500 не плаћа кирију, а и то су углавном чувари којекких учерица и назови стамбених објеката. А не дају им натраг. Куда? И сада, "у Дрвар се враћају кукавице, не Срби".

НЕКИ НЕПОЗНАТИ БОЖИЋ У ДРВАРУ

А у Дрвару ових дана по трећи, четврти пут од те 1995. године чека се 25. децембар. Ките се јелке прије првог јануара, прије 25. децембра. Ових дана електропривреда Ливањског кантона врши опсежне припреме поводом те пригоде. Нико не спори то право Варешака и Какањаца, па било гдје се они налазили диљем Широког Бријега и још ширег свијета. Али...

Љетос је у Дрвару душу испустила Драгиња Гајановић. Цијели живот мученички живјела. Болест, туга, дјецу и браћу цијели живот сахрањивала и никад од кад је знају са себе дрину није скидала. Мученички и душу испустила. Кажу, није дала проћи поред куће, а да не каже непознатом да су то укопи и земља Гојка Гајановића, а не Фрање Јосифа и овог новог Фрање коме се правила и да презиме не зна. А била писмена жена, из куће, пред рат најјаче у Дрвару.

Вид, Вицо Радић, није постао Вице Вуков, а није ни Јуре, како у шали воли да каже. Јуре га из Дрвара, најурило га натраг из Бачке Паланке. Сад га поново јуре натраг, а нема ће. Кад тако поступају са кнежевским потомком, како тек према другом мање вриједним. А сви знају да није Вицан Јуре, а није ни "де јуре", што би рекле судије, а богме није ни људски. Није Вица сиња кукавица. Више га нико не може најурити испод Руњевице.

"Причам ти ко да ти умирем. Дobar дан ти желим синовче, и молим те ко бога. Одаш по свијету, видиш свашта. Бога ти, оће ли се поклепати коса у Драгељевцу. Мислиш ли ти узимати коју приузу, јебем ти тетрапак!, прича-пита Љубо Медаревић, најпознатији и најпризнатији живи Ђуђић, старина са Пољане, некад први косац и просац, који се и сада не да и са млађим од себе у коштац вата.

Драган Вашалић, прецизни механичар, цијели вијек провео у "Зокелу", партијски никад ангажован, чиста нестраначка личност, перадар и пољопривредник по вокацији, вратио се љетос из далеке Сенте. Видио да тамо за њега није земља. Вели: Јебеш земљу ће се не крчи и не пали шуша! Одлучио, чизме нагулио. Дјеца га обукла, од хуманитарне гардеробе добио и "најке" и "адидас", а из Дрвара отишао у гуменим опанцима. У журби чизме заборавио. Тако, у избјеглиштву од њега направили олимпијца, а само за кравом, овцама и кокошима трчао.

КАРА БИЛТ, ИВ ГОДЕЛ И АНИЦА ВАШАЛИЋ

Вашалићи, Аница, Дуле, сада скоро сто-годишњи умировљеник са пензијом у кунама, иначе славе Ђурђевдан, једна су од ријетких породица која Дрвар никад није напуштала ни славу прекидала славити. Карл Билт и Ив Годел су скоро па били постали кућни пријатељи Вашалића. И након престанка мандата и даље се јављају Аници, која је већ давно престала да броји године, али не и да се богу моли. Иначе, када је у питању хуманитарна помоћ последња које је дијељена на овим новоосвојеним дрварским просторима је она коју су дијелили пред септембарске опште изборе у БиХ.

У последњих пола године повратнички кадар се нешто подмладио и доста је оних у многобројним међународним организацијама и акцијама на љетос започетој обнови 400 кућа у Дрвару. Поред тога они траже своју егзистенцију у донацијама Локалне мисије из Стразбура и хуманитарне организације "Чезви". Углавном су то донације од око 10.000 њемачких марака, које се употребљавају за какво-такво покретање приватног предузетништва. Има ту свакаких мини-програма од превозничке дјелатности, лимарских и кројачких радњи до узгоја стоке, перади, а најинтересантнији је захтјев за узгој патака у Мрђама. Наиме Макса, звани "Унпрофор" је тражио кредит за узгој патака. Иначе, како причају старији мјештани овог села надамо некадашњег општинског центра Прекаја, ваздушни простор Мрђа та тица није у овом вијеку повриједила, а нити их је ко држао у свом дворишту. Иначе, Милорад Максић, бивши Словенац, манекен и шта још не по занимању, цио је рат провео возајући се од ратишта до ратишта са "кадилаком" из неке од бројних Титових колекција. Не одустаје од те своје намјере да од "Мрђа" уз рјечину Љеско-

"НОВА ПОЛИЦИЈА"

ДЕМОКРАТСКА НОЋ У ПЛАВОМ

Потписима предсједника РС Николе Поплашена, премијера Милорада Додика и шефа МУП-а РС Средоја Новића Република Српска се 9. децембра у Бањалуци, између осталог, обавезала да ће свести број полицајаца у српском ентитету на 8.500.

По том Споразуму од укупног броја чувара редау РС око 2.000 одн. око 25 одсто треба да буду припадници несрпске националности, а тај проценат од 25 одсто биће подијељен у омјеру 21 одсто за Бошњаке и 4 одсто за Хрвате. Како би били задовољени демократски (!?) стандарди рада полиције РС се сложила да према том споразуму етнички састав полицијских снага одражава праведну заступљеност три конститутивна народа у БиХ и осталих. Како би се лакше стигло до тог циља у РС је већ у току поступак регрутовања 400 полицајаца из реда мањина, а све да би ти односи у полицији одражавали резултате општинских избора из 1997. године.

План регрутовања полицијских службеника биће финализиран крајем наредне и током 2000. године. Униформа одобрена од стране МУП-а РС, а уз консултације са ИППФ-ом, ће бити коришћена на територији РС, а лице које послје 1. јануара ове године буде откривено да носи неку другу униформу послје тог датума биће сматрано као нелегални полицијски службеник, те ће бити разоружано и притворено од стране власти РС.

Аминовање ИППФ-а ће бити услов за ново или стално запослење полицајаца у РС. Главна мјерила су квалификација и прошлост. Не значи да ће ИППФ тражити да ли је де-да био СДС-овац, радикал, Живков социјалиста или Додиков независни, та клаузула предвиђа прошлост лишена било каквих криминалних радњи или неких других "специјалних веза" са криминалом.

Као додаток на својим полицијским одличјима и обиљежјима полицајци РС ће према Споразуму на својој одори имати и идентификациону картицу ИППФ-а.

И прије овог Споразума и потписа на њему ИППФ-ову моћ је на себи осјетио бивши начелник Управе полиције РС Љубиша Савић Маузер.

У овом Споразуму се од власти РС тражи да полицију што даље држи од политике.

Притужбе грађана против полиције морају бити благовремено и енергично истражене. Даље, ту је одговорност јавности за свој рад, образовање полиције, мимо борилачких вјештина, информисање јавности о правима и обавезама полицајаца, обука, опрема. Да ли ће све ово и када бити имплементирано, да ли ће Република Српска добити своје "бо-бије" зи ријешити се неријетких, често и друмских, разбојништава када се са полицијем конверзација завршава само конвертибилно. Много да ли, али има наде. Иначе за сада полицајци у РС играју најбољи пикадо. Униформе су им доста модерне и скрећу погледе. Пonoћне каубоје је доста збунила ова фрка са таблицама. Раније се бар знало ко је из ФБиХ, а ко из РС. Сада не могу конвертибилно разговарати и по таблицама пројектирати возача за воланом.

вицу направи рај за патке. За сада има плац, воду, нешто склепане бараке, доста воље и бандеру на којој је некад била окачена велика рефлекторска лампа.

ШИПТАРИ У ГРАДОНАЧЕЛНИКОВОМ СТАНУ

У Дрвар Село се вратило шездесетак мјештана, углавном старијих. Близу су града, али иду само кад мука и куповина натјера, а пошто су им доста плитки депови то ријетко и чине. Старији су храбрији, не што су такви већ што је мања могућност да их неко провоцира. Досељеници у Дрвар су од случаја до случаја. Знају се између себе, а однос према повратницима углавном зависи од тренутног расположења. Како се прича, сваким даном их је све мање у Дрвару. Ријетко се враћају у своје раније постојбине и углавном је сада тренд њиховог све масовнијег иселавања у Канаду. Од оне априлске агресивности тек су остале само мрвице, не нареди ли свевишњи Хрват Фрањо нову акцију. Како сада ствари стоје тежиште одбранеетнички чисте Хрватске од Срба је сада из Дрвара пребачено на Мартин Брод, исто дио дио дрварске општине. Наиме, у селу Тишковац, у бли-

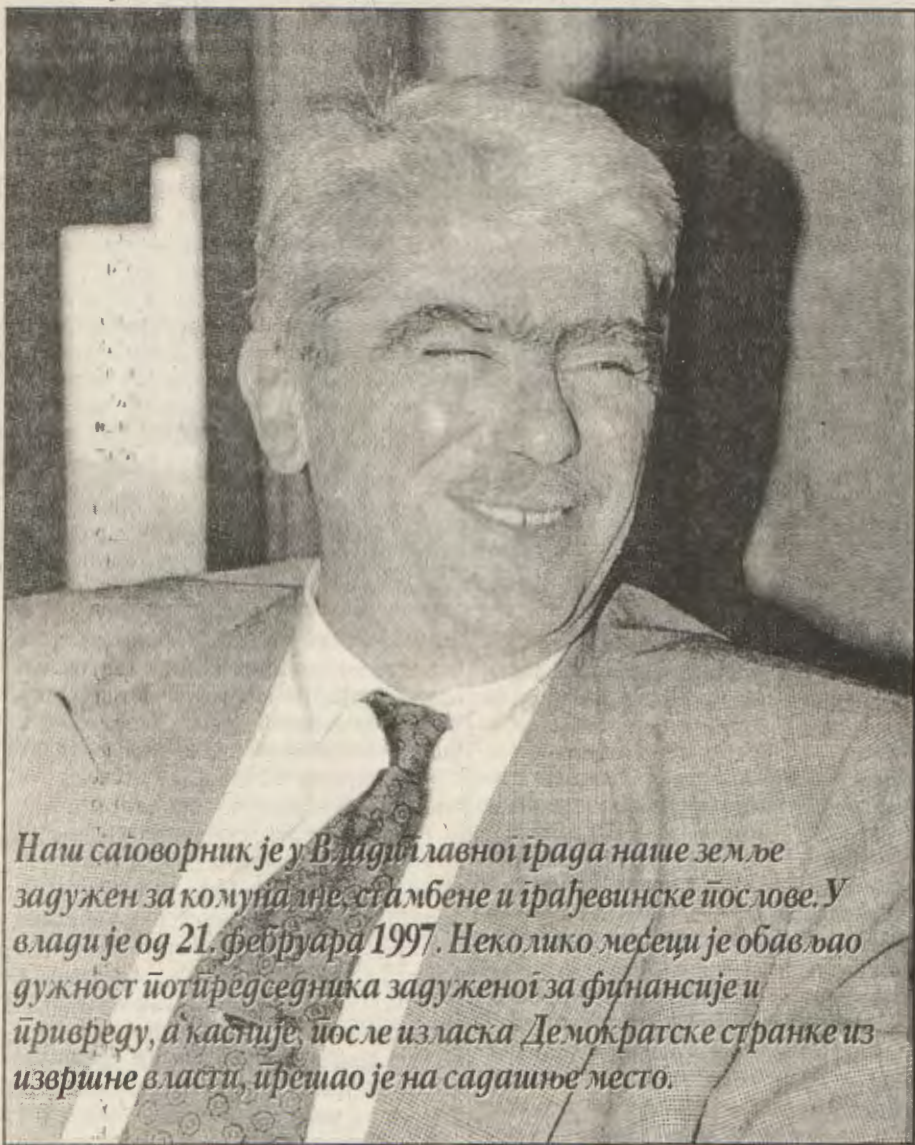
зини Мартин Брода, са ове босанске стране, инсцениран је непостојећи погранични сукоб двије државе, Бих и Хрватске, са циљем да се на тај начин смањи воља за повратак на просторе бивше Републике Српске Крајине. Колико ће у томе, успјети хрватско врховиштво остаје да се види.

Недавно је у етер отишала полуистина да је у Дрвар кренуло насељавање Шиптара. По тој информацији било је говора да се у Дрвар населило 26 породица Албанаца католичке вјероисповијести са Косова, који су након привременог задржавања у Босанском Петровцу кренули масовно за Дрвар. Међутим, права је истина да је у Дрвар дошло њих 42, тачније три породице. Углавном су уселили у станове Дрварчана у ужем центру града. Чак се и у стан, у Дрвар ријетко свраћајућег, дрварског градоначелника Миле Марчете уселио Шиптар.

Није далеко од истине ни тврдња да је ова сторија са Шиптарима можда и клица неке идеје о стварању нових шиптарских крајишника, бранилаца хрватске демократије. Постало је правило и истина да се више ништа, бар кад су ови простори у питању, не дешава случајно и без неког дугорочног плана.

**МР АЛЕКСАНДАР МИЛУТИНОВИЋ,
ПОТПРЕДСЕДНИК ИЗВРШНОГ ОДБОРА
СКУПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА**

Чекали су да сами побегнемо

Наш саговорник је у Влади Главног града наше земље задужен за комуналне, стамбене и грађевинске послове. У влади је од 21. фебруара 1997. Неколико месеци је обављао дужност потпредседника задуженог за финансије и привреду, а касније, после изласка Демократске странке из извршне власти, прешао је на садашње место.

Благимица КОСТИЋ

Да ли сте задовољни оним што је Градска влада постигла у 1998. години?

Резимирајући годину која истиче желео бих, првенствено у вези са радом јавних комуналних предузећа, да нагласим неколико ствари.

Кренуо бих од буџета:

Три буџета (1997, 1998. и 1999) које је донела Скупштина града, на жалост не пред-

стављају средства класичне буџетске потрошње. Буџет Града су средства намењена за рад органа управе и дотације у непрофитабилне делатности (друштвене делатности, културу, здравство, образовање, деџија и социјална заштита, спорт), али стварност је другачија, јер се највећи део буџетских средстава троши на дотације рада јавних комуналних предузећа.

Зашто је то тако?

У једном дужем временском периоду, последњих десетак година, долази до раста

инфлације и одржавања социјалног мира преко израбљивања комуналних система. Дакле, годинама се држи, са социјалног аспекта, повољна цена услуга једног предузећа, предузеће троши резерве да би остваривало своју функцију, а држава не дотира у то предузеће да би надокнадила ту разлику. Типичан пример је градски превозник који је доспео у тако хаотичну ситуацију пре свега из овог разлога.

Интересантан податак је и то да је за последњих десет година набављено мање аутобуса него што смо набавили ми ове године, а ми смо у саобраћај укључили око сто нових возила.

Социјални аспект је врло битан, то нико не пориче, али држава је дужна да за све категорије које имају повлашћену или бесплатну возњу сноси тај трошак, јер ГСБ, и друга комунална предузећа, не могу бити социјалне установе, када се зна да социјалну политику води и финансира држава.

Дакле, у 1998. годину зауставили смо пад свих јавних комуналних предузећа. Код неких то није само заустављање пада, већ и подизање на виши ниво стварањем нове инфраструктуре. Ту пре свих мислим на "Београдски водовод". Једна несрећна инвестиција, водоснабдевање преко система "Језеро", која је требало да буде завршена још 1995. године, ове године је приведена крају и Београд од летос има нових 1000 литара у секунди питке воде. Тренд пада је заустављен и у Градској чистоћи доласком новог директора који је као високообразован стручњак врло брзо многе проблеме решио у сарадњи са Градском владом. Што се тиче оних комуналних система који се не финансирају из дотација Града, "Паркинг-сервис" и "Градске пијаци, ту имамо позитиван развојни тренд.

ФАНТАСТИЧНА ЦИФРА

Има ли проблема које нисте решили у раду јавних комуналних предузећа?

Поједини комунални системи, ГСП, "Чистоћа", "Електране" и "Зеленило", не могу да опстану без дотација из буџета Града. Она су од стратешког интереса за Град и зато се не могу ни укинути, али се морају организовати на један квалитетнији начин. Практично, буџетски трошак на јавна комунална предузећа је негде око 85 одсто буџета и мислим да сам овом реченицом објаснио ситуацију свих других - култура, спорт, образовање, здравство... који на располагању имају преосталих 15 одсто.

У 98. години имали сте и штрајкове... Колико их је било и како сте успели да их санирате?

Била су два озбиљна штрајка, оба у ГСБ-у. Први је почео 12. јануара, трајао је шест дана и био је потпуно незаконит и нелегалан. Незаконит, јер и штрајк подразумева одређену форму и организацију и закон тачно прописује у којим случајевима се може штрајковати и како тај штрајк мора да изгледа. Тада је потпуно обустављен рад на свим пунктовима. Штрајк је био мотивисан искључиво политичким разлозима, као и штрајк који је уследио седам месеци касније, у јулу 98. Тек када је генерални директор

удаљио вође штрајка из предузећа, добили смо једну здравију ситуацију.

Не негирам да је у организованим штрајковима било и социјалних мотива, али Градска влада чини све да се и ти проблеми реше.

Како су утрошена средства од "таксе за Београд"?

Приходи од таксе деле се на четири позиције: саобраћајна инфраструктура (асфалтирано је неколико стотина хиљада квадратних метара путева, промене су трамвајске шине на Новом Београду, финансирани смо замену електро-уређаја за потребе трелејбуског саобраћаја...), комунална инфраструктура (инвестиције у водовод, изградња топлодалековода Обреновац-Београд и завршетак сјајног моста који ће грађанима Обреновца пружити могућност одласка у Срем директно, а не заобилазницом преко Београда), изградња београдског железничког чвора и четврта позиција је "остале намене" (изградња новог Југословенског драмског позоришта које је несрећним случајем изгорело). Исти принцип расподеле комуналне таксе важиће и у 1999. години.

Када саберемо тих 800 милиона из буџета и 600 милиона од таксе, добијемо фантастичну цифру од милијарду и 400 милиона која је до динара утрошена у инфраструктуру и капиталне системе Града Београда.

БЕОГРАДИ ВАПИ ЗА МОСТОВИМА

Колико је новца потребно да би се санирао стање у јавним предузећима?

Колапс и урушавање јавних комуналних предузећа, већ сам рекао, траје последњих 10-15 година. То је дуг период и много тога је пропуштено, чак ниједан мост за то време није изграђен, а Београд вапи за мостовима. Зато је један од најзначајнијих потеза ове Градске владе то што је пре неки дан потписан уговор о изградњи тзв двоаменског "Метро-моста", који ће ићи преко Саве. Горњи ниво ће бити за саобраћај возила, а доњи ниво је предвиђен за возове будућег београдског метроа.

Шта ће бити приоритети Градске владе у 1999. години?

Први задатак у Новој години биће даље подизање техничког и организационог нивоа јавних комуналних предузећа у Београду.

Планирали смо, и извешћемо у току првог полугођа 99. године организациону и власничку трансформацију ГСП. Ми од тог предузећа морамо начинити профитабилан систем који ће зарадити за своје зараде, гориво, резервне делове, а Град ће увек, као оснивач, бити спреман да ускоче када су у питању развој и инвестиције. Даље, већ у јануару имамо сусрет са представницима једне грчко-америчке корпорације која изражава озбиљну жељу да преузме концесију над Градском чистоћом. Желимо нове, модерне, технологије прераде отпада, какве у свету постоје. Ми овде имамо чисто физичко прикупљање, транспорт и одлагање смећа на депонијама, а желимо рециклажу и потпуне еколошког спаљивања и зато ћемо све ово максимално подржати и убрзати и верујемо да ће у току наредне године тај уговор о концесији бити потписан и да ће се Градска

чистоћа наћи у неупоредиво бољем положају.

Да ли је одобрени буџет за 99. довољан за те ваше планове?

Не, одобрени буџет није добар, јер буџет двомилионског града који износи испод милијарду долара не задовољава ни оне најелементарније проблеме и потребе. Међутим, ситуација је таква каква је и зато ће економска политика у 99. години бити крајње рестриктивна. Држава иде на то и тражи од свих субјеката у трошењу јавних прихода да они буду мањи него прошле године у номиналном износу. Ако се сетимо да смо имали девалвацију, онда видимо да смо имали велико кресање јавне потрошње и одговарајућих буџетских средстава, тако да о довољном не може бити речи, али то што имамо морамо на најбољи начин искористити.

КО ГОД ДА ЈЕ ОВДЕ СЕДЕО...

Шта се може назвати повинама у раду ове гарнитуре Градске владе у односу на на рад претходних?

Унели смо много новина, а најзначајније је то што смо се потпуно окренули ка грађанима. Много сиротиње је помогнуто директно финансијски, многим угроженим људима дали смо смештај и храну и ако по било чему треба запамтити ову гарнитuru Градске владе, треба је запамтити по овом хуманитарном деловању. Даље, никада градска управа и Српска православна црква од 1941. до данас нису били ближи, што је такође велика новина.

У којој мери је рад Градске владе независан у односу на Републичку владу?

Цео систем функционисања власти у претходним временима био је заснован на идеји да ће једна странка увек и свуда бити на власти. Тако су многа питања функционисања тадашње републичке и тадашње градске власти решавана телефонским договором и ту ништа није било спорно. Ми немамо такву ситуацију и још нам се никада није десило да на телефонски разговор добијемо гориво, гуме или било шта, увек смо морали све да платимо, а дугове које смо забили морали смо да вратимо.

Првих месеци, рекао бих и целе прве године, практично никаквих контаката међу нама није било и били смо препуштени сами себи. Имао сам утисак да чекају да ми сами побегнемо. Међутим, са протеклом временом челници Социјалистичке партије су схватили да смо жилави и да посао којег смо се прихватили схватамо веома озбиљно. И то је тачно, јер грађани су нас бирали и с правом очекују од нас да за њихов интерес урадимо највише што можемо, што ми чинимо.

Наша је историјска несрећа што смо се ту нашли у најтеже време у последњих пола века и чињеница је да ће, ко год овде буде седео, имати много проблема са комуналним системима.

Ми смо много везани за одлуке Републичке владе, пре свега у политици цена. То питање Република још увек није спремна генерално да реши, што ствара велике проблеме. Ми смо независни, јер од Републике добијемо сагласност за концесије. Више од годину дана протекло је у преговорима око

концесије за Водовод, и бојим шта ће се десити и са концесијом за Градску чистоћу. Сагласност Републике нам је неопходна и надам се да је дошло до једне квалитетније ситуације и да су схватили да посао желимо коректно да обавимо и да ће нас у томе подржати.

ОСЕЋАМ СЕ ИЗИГРАНИМ

Да ли подршка одборничке групе СПС-а мањинској Градској влади подразумева и одређене уступке?

Ја нисам упознат да је до сада било какав уступак тражен. Такав став одборничке групе СПС-а у Скупштини града је због генералне политике Српског покрета обнове према Косову. Међутим, политика СПО-а према Косову није политика изнуђена од стране Социјалистичке партије, већ је то исконска, базична политика Српског покрета обнове према својој држави и свом народу, јер је у души сваког члана СПО-а она реченица: "прво држава и народ, па тек онда страначки интереси". Наша политичка подршка Србима са Косова и Метохије и потпуно убеђење да Косово мора остати у Србији је изворно начело Програма Српског покрета обнове из 1990. године и ми тај принцип доследно потврђујемо.

Када би СПС од СПО-а тражио промену политике према Косову, по питању одржања власти у Београду, јасно је да Српски покрет обнове то не би прихватио.

Били сте један од потписника иницијативе Закона о привилегијама изабраних лица. Можете ли то да објасните?

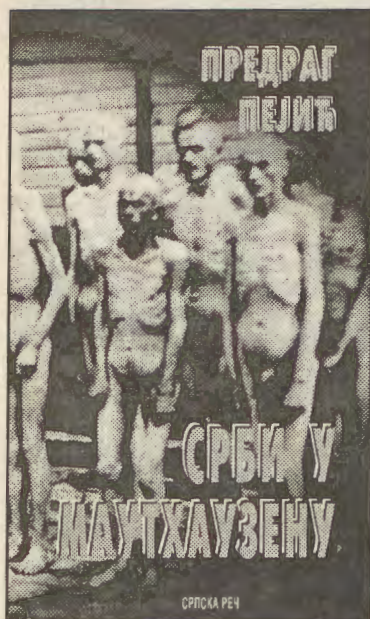
Био сам и поносан сам због тога. Прво, јер сам потписао, а надам се да сте као новинар видели тај документ, да судије и тужиоци имају веће плате. Присташа сам неподмитљивог судије и неподмитљивог тужиоца, а као човек сам у озбиљној дилеми да ли је то могуће бити са платом од хиљаду динара. Потписао сам, и поново бих потписао, иницијативу са најдубљим уверењем да ће са знатно већим платама тај проценат подмитљивих бити далеко, далеко мањи. Потписао сам и стојим иза тога што сам потписао, а шта је Влада као предлачач од тога направила - то сте могли да видите. Искрено верујем да ће врло брзо доћи до укидања овог закона.

Како сте се осећали када сте видели у којој форми је Влада објавила предлог овог Закона?

Осећао сам се, у најмању руку, изиграним. **Шта можете пожелети Београђанима у Новој 1999. години?**

Тешко је говорити било шта у моменту када албански терористи убијају нашу децу по Косову, када се врше атентати и отимају људи и када постоји бојазан да ће тај тероризам бити још боље организовани и финансиран, и да ускоро може доћи до ескалације и општег националног сукоба. Молићемо се сви Богу да до тога неће доћи у наредној години, да ће превладати разум и мир и да ћемо вољом и снагом свих нас подизати ову земљу, развијати њену привреду и економију, а да ће у тим условима и јавни комунални систем Београда боље функционисати.

НОВЕ КЊИГЕ У ИЗДАЊУ "СРПСКЕ РЕЧИ"

ПРЕДРАГ ПЕЈИЋ СРБИ У МАУТХАУЗЕНУ

"Логорашка књижевност обележила је овај век у мери у којој је логорска стварност масовно, ужасно и срамно обележје истог тог века. Читаоцу се ова врста документарне литературе може учинити бескрајном траком истоврсних сведочења која изазивају мучнину па и неверицу упркос сазнању да су логори смрти беспрекорно функционисали као монструозни изум посувраћеног људског ума. На чињеницу масовних логора смрти човечанство се толико привикло да их је са историјске дистанце почело делити на боље и горе, као да уопште може бити нечег бо-

љег у идеји, масовног уморства недужних људи.

Пејићево сведочење потресно је у својој једноставности, аутентичности и обиљу података који дочаравају логорску свакодневицу као узорак пакла у коме је могућно опстати онима који успеју сачувати зрнце наде у мору апсурда. Аутору чак полази за руком да у безмерју хаоса уочи и неки систем и каква-таква правила, као што су рецимо специфична понашања различитих националних група у борби за голи опстанак". (из рецензије)

ЦЕНА 140 ДИНАРА

МИЛОРАД РОДИЋ ГРЛИЦЕ

Лирски звук Родићевих песама обузима читаоца као интегралан, модеран, дубоко личан али провокативан и на општем плану. Иза и изнад тог звука ствара се богат низ песничких слика раскошног колорита, а ове слике граде специфичну амбијенталну целину у којој станују час сетна и носталгична, час полетна и делатна мисао о кључним сегментима људске егзистенције. Мисао о љубави, нади, вери, скепси, мисао о пролазности и вечности.

Звуком, сликом и вишезначношћу нијансираних идеја о свету Милорад Родић заправо трага за смислом живота у коме емоције имају место и улогу можда битнију од рационалног поимања ствари и односа. Називима циклуса могло би се рећи овако: *Значења* постоје, *Присјуйи* их растварају, релативизују и објашњавају, а *Ојсене* их поново замагљују и враћају у свет варки, у простор чулних и умних метаморфоза.

"Грлице" тако постају и остају тријумф емоционалног виђења и прихватања живота и света. (из рецензије)

ЦЕНА 150 ДИНАРА

РАСТКО ЗАКИЋ "ПРИСТОЈНОСТ НАЛАЖЕ ДА СЕ ПОБУНИМО"

ЦЕНА 80 ДИНАРА

РАСТКО ЗАКИЋ "МИ НИСМО КРИВИ"

ЦЕНА 80 ДИНАРА

БОЈАН Б. ДИМИТРИЈЕВИЋ "ВАЉЕВСКИ РАВНОГОРЦИ"

ЦЕНА 160 ДИНАРА

Мр СРБАН ЂОРЂЕВИЋ "ПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ"

ЦЕНА 120 ДИНАРА

СТАВКО МАСЛАР ЗАПИСИ ИЗ ГРАЂАНСКОГ РАТА 1941-1951...

СЛАВКО МАСЛАР "ЗАПИСИ ИЗ ГРАЂАНСКОГ РАТА 1941-1951..."

ЦЕНА 140 ДИНАРА

Књиге можете поручити поужећем на адресу "Српска реч", Вука Караџића 8, 11000 Београд. Попуст у редакцији 50%. Са истим попустом књиге можете купити и у књижари "Српска реч", на углу улица Змај Јовине и Чика Љубине у Београду

Либерал бескућник

Странке у којима би се либерално настројен човек могао осећати које куће више не постоје. Да ли барем постоји нешто као либерални став према великим питањима данашњице? А има их леј низ: да ли становници старих индустријских земаља моју јајуги наду да ће светска тржишта испунити своја обећања? Како ће се свет рада уздрмати после искуства са незајосленошћу и новим сиромаштвом? Да ли се може обликовати социјална држава која ће бити у исто време ефикасна и задовољавати социјалне потребе својих грађана? Како савладати тенденцију ка законитости која слаби социјалну кохезију и тиме угрожава право и поредак? Када ћемо почети да стварамо целосветске институције које ће глобалним производним снагама одређивати обавезујући оквир? Да ли ће те институције бити способне да изграде и преуреде за ризике који угрожавају преживљавање човечанства?

Ова питања су у позадини свих актуелних тема - а политичке одговоре баш и немамо при руци. На пример, незапосленост. За њено решавање постоји низ рецепата: економски раст који би уз подршку заједничке валуте требало да створи нове радне шансе. Или кејнсијански проналазак јачања потрошње тако што ће влада више да троши. Или "англосаксонски" начин обезбеђивања флексибилности "одоздо" - смањивањем реалне најамине и растом несигурности у погледу радних места.

Ако читамо значајну вест Комисије за питања будућности Баварске и Саске, којој председава Мејнхард Мигел, одмах ћемо доспети до схватања да ниједан од предложених рецепата неће решити много проблема. Jobless growth, то јест раст при којем не настају никаква радна места, представља реалност у свим старим индустријским земаљама. Да би потражња стимулисала раст, морала би бити руковођена у светским мерилима. Цена за англосаксонску флексибилност јесте working roog, ново сиромаштво радних људи.

То не значи да ефективност ових мера не би требало да се испитује, само не можемо себи од њих много обећавати. Мигелова комисија искорачила је много радикалнијим путем. Предлаже збогом "индустријском друштву усредсређеном на радне људе" и прелазак на "друштво знања, усредсређено на предузетништво". Свакако, за многе ће дуго постојати стара намештеничка места, али други ће морати сами да се остваре и да плате осигурање за изузетне случајеве. Сliku будућности тако неће стварати намештеник, него предузетник. Илузија? Утопија?

Мигелова комисија доноси низ предлога који изгледају реалистичкије од традиционалних "решења". Тичу се пре свега "социјалне државе", чија је реформа приоритет сваког програма. Многи желе да је редукују, да буде виткија. Аргументишу глобализацијом или Мастрих-

том, али једва да успевају да убеди бираче. Одбацивање нечега, то није политички програм, а ограничавати социјалну државу у ситуацијама, то такође не иде. Људи ће се досетити да то није довољно.

Привлачност и снага социјалне државе састојали су се у њеном основном принципу, а то је универзалност захтева. Али управо овај принцип се више не може остваривати. За то постоје два разлога. Пре свега зато што више ниједна земља не може финансирати свеобухватно право на здравствену заштиту, пензију, образовање, становање, на помоћ у случају незапослености или у вавредним приликама - ако треба да те трошкове надокнађује из пореских прихода. Универзални захтеви, уосталом, користе онима који не штеде, тако да социјална држава постаје самоупслуга за средњу класу. У исто време, наравно, занемарује нове форме сиромаштва, рецимо, working roog или самохране особе, било да су то студенти или мајке с децом. Како ће социјална држава савладати, рецимо, распад градских центара или криминалитет младих у предграђима?

Британски премијер Тони Блер покушава да исправи ствар: универзални захтеви треба да буду замењени циљеним социјалним доприносима и принудном штедњом. Његов покушај, иако политички проходан, има озбиљне слабости. Претпоставља "заједницу рада" (welfare to work) која већ не постоји. Поврх тога, недостаје му социјална политика која би подупирала осећање солидарности. Реформисана социјална политика би требало да увуче у игру новац од грађана, ако је могуће путем пореских олакшица.

Овде социјална реформа води ка трећој великој теми: реду и поретку. Безакоње је казна за модерну. Ишчезава осећање сврстаности, а тиме ишчезава и саморазумљив ослонац који снажно грађанско друштво пружа појединцу. Поштовање важећих закона није довољно мотивисано - а полицијска контрола не може заменити социјалну контролу, осим да се држава

не претвори у ауторитарну или, још горе, у тоталитарну државу.

Шта држи модерна друштва на окупу? Како је могуће да се у савременим условима створи снажно грађанско друштво?

За неке земље је то лакши задатак него за друге. То је повезано са дејством традиционалних породичних структура, очигледним, рецимо, у Италији. Улогу игра и развијена активност у "трећем сектору" како је то у неким државама Сједињених Држава. Ту спадају и одређени аспекти комунизма. Све то, наравно, мора бити повезано са јасном (иако нимало лако) одлуком каква је била на пример она градоначелника Њујорка о нултој толеранцији злочина: ни ситни прекршаји закона не смеју се толерисати, ако не желимо да подржавамо безакоње. Великодушна реформа кривичног законика из шездесетих година имала је тада своје добре разлоге, који међутим губе смисао у ситуацији у којој половину кривичних дела врше млади људи од дванаест до седамнаест година. Оштро против злочина, али једнако оштро против његових узрока - то није најгори рецепт.

Увек је потребно да иницијативу подржавају транспарентне институције. Реч је о увођењу реда које није либерално само својом спољашњом формом, већ и својом унутрашњом структуром.

Либералан? Ко у ствари даје назначене одговоре? Међународне институције на крају оснива један од најзначајнијих, али у исто време и најнемилојрдних глобалних капиталиста, Џорџ Сорос (за развој међународног грађанског друштва урадно је више него ико други). Активни браниоци природе, самосвесне жене или брижни научници из области природних наука истичу друга правила. Тешко да би се она могла приписати некој политичкој странци; многе им се пре супротстављају.

Мигелова комисија израдила је свој радикални извештај за две немачке неортодоксне владе, које су створиле CDU и CSU. У Холандији влада састављена од социјалних демократа, десничарских либерала и радикала (Демократе 66) уводи реформу света рада која наступа у овом означеном правцу. Тони Блер је шеф нове Лабуристичке странке која не оклева да се одвоји од традиционалних левих социјалиста да би стекла присталице међу либералним демократама и конзервативцима. Градоначелник Њујорка, Ралф Ђулијани, недавно поново изабран са великом надмоћи, припадник је Републиканске странке. Са страначког и политичког гледишта се теме о којима смо говорили веома тешко могу сврставати.

Ипак су либералне. Отварају се за реформе у интересу животних шанси појединца. Траже пут како да споје еластичност и сигурност, конкуренцију и солидарност, предузимљивост и институционалне односе.

Нуде алтернативу великом ризику данашњице - новом ауторитаризму, што може допринети обликовању "несвете алијансе" са многим заступницима социјалдемократског status quo-a. А новом ауторитаризму је напротив стало пре свега до тога да досетљиве реформе заустави и блокира.

То нема много заједничког ни са једном политичком странком. Реч је пре о алијанси либерала, без обзира у којој се странци налазе.

Превео Александар Илић

Драгана

Драгана је поново код своје баке. Овога пута је отиговала легално преко државних граница, јер је најокоп добила хрватске документе, али у своју кућу никако да уђе. Можда ће и одговорни људи и вријеме нешто више учинити за жртве рата. Треба да се стишају страсти, толико чекане Пирове побједе, над недужним и унесрећеним народом, вођеним најгором моћном варијантом у протеклом медијском, безумном, нејраведном, срамотном и њачкашком рату. Тада ће и Драгана ући у своју кућу, у којој је била мала, или ће чешће и лакше обилазити своју бабу и сестру Марију у Војнићу, тетку Драицу у Великој Кладуши и брата Сиоменка у Шведској. Можда све и није изубљено?

Миле ДАКИЋ

Рођена је средином протеклог рата. Њен отац је очекивао дијете својих плавих очију, па је на дан рођења записао: "Данас су рођене још једне плаве очи, за сузе, кад судњи дан оронулом оцу покуца на врата". Али, ништа од плавих очију. Побједила је мајка. Испод загасито свијетле косе засијале су смеђе, бистре и крупне очи. Између тајновитих усница бијеле се редови прелијепих и здравих зуба. Код своје баке Љубице заволела је кокоши, пилиће и мачке. Ћутљива је и не воли причати. Дуго се плашила авиона. Тај страх је разбила на аеромитингу у Батајници прошле године.

Драгана је имала тек двије године, када су 4. августа 1995. око њене куће падале гранате, када је фронт према Карловцу чврсто држао 21. кордунашки корпус и када је већ наредног дана пао лажни симбол свих Срба свијета, Книн. Доспјела је у понижавајуће и злослутне колоне протјераних Крајишника, кроз Банију, Босну и Србију. Њени родитељи су планирали с Драганом код тетке Милке, у Зрењанин. Тешком муком су се избавили планираног и предодређеног пута за Косово. Ноћу, на прилазима Зворнику, мајка је пртећи Драгану истрчала из аутомобила и кренула пјешнице низ Дрину, јер је видјела да задани и контролисани пут не води за Зрењанин. Тек тада је милиција дозволила да и Драганин отац крене у другом правцу гилајуће колоне. И тако, преко Фру-

шке горе и Новог Сада. Послије предаха у Зрењанину, услједило је пресељење у Београд гдје и почиње прави избјеглички живот мале Драганае.

НЕЋЕШ ВИШЕ ОДНОСИТИ СРБЕ

Расту мјесеци, године и она с њима. Већ је у шестој. Због ратних и поратних шокова и данас се бори с изговором многих ријечи и слова. Прерасла је добни цензус Црвеног крста и више не добила хуманитарну помоћ, јер та "привилегија", од литре уља, килограма шећера, килограма пасуља и 2 сапуна (двомјесечно) припада бебама до 12 мјесеци, које су рођене у Србији. Кажу да су и то избјеглице и прогнаници. У ту категорију уђоше и они преко 65 година. Неки из међународне заједнице тврде да то и није хуманитарна катастрофа, јер се ради о Србима и српској дјечи који су навикли на историјске погроме, ратове и неправде.

Из Зрењанина, код Драганае, често је долазила баба Љубица. И она је прошла голготу пробоја преко Баније и Двора на Уни, када су с десне стране, колону убогих нападали љљани 5. корпуса, а с лијево бововници Фране Туђмана. Пројектили смрти су и с неба долазили. Гледала је ријеку по којој су плутали побијени Срби. Није било вријеме за стихове и музику, али у подсвијести је, насилно, изнутра, из душе, непрекидно слушала мелодију и ријечи: "Уно водо и те твоје врбе, нећеш више односити Србе." Расприча се баба Љубица. Она више пута

повнавља исту причу, али Драгани то није досадно. Она слуша и упија.

Већ двије године баба Љубица је у своме крају. Скуљежила се у подрум своје комшинице Драге, двјесто метара од своје двије куће. Сваки дан пролази поред свога дворишта и своје земље. Треба то издржати. Боже, колико увреда и презира од оних који су доселили из Босне. Вјерују у Бога, а говоре без грижње савјести, да су то њихове куће, а бака Љубица, ријетко за друге, више за себе и у себи каже: "Е, неће бити баш тако, неће мука трајати до вијека!"

КАД МАРКЕ ПОРАСТУ

Почетак је био најтежи. Сада је нешто лакше. Много се Срба вратило. Више их је него дођоша, па и босански Хрвати зауститише. Више и не говоре да је то њихово. Има још изузетака, који понекад изјаве да никада неће напустити српске куће, да су их добили од своје националне државе, да агресори немају шта тражити у Хрватској. Ово се, на жалост, односи на сву дјecu РСК, па и на покретне и непокретне старце, који с протеклим ратом немају баш ништа. Али, и они су агресори и окупатори својих дворишта и своје стољетне очевине. Мјесецима су колале поруке и писма. Баба је дозивала своју унуку да с мамом дође код ње у Војнић, да је бар види. Али, како? Драгана је рођена у РСК. Хрватска није признавала рођене, умрле, погинуле и вјенчане. Како се домоћи папира? Требало је доказати да је рођена и зашто је у рату рођена. Пала је одлука. Драгана ће путовати преко границе у колима знанца Милића, као слијепи путник. Мама Мира је данима увјежавала Драгану, како ће прећи границу:

- Волиш ли своју баку?

- Да, одговарала је Драгана.

- Овако ћеш се сакрити код мојих ногу, испод ћебета, док не пређемо границу, али да се ниси помакла и проговорила. И заиста, јутарњих сати, овога љета Драгана се стисла испод мајчаних ногу и ћебета. Доспјеле су на границу СРЈ. Драгана је знала понекад приупитати: "Да ли је готово?" Мајка је потихо и шаптом упита: "Волиш ли своју баку?" Она је шаптом узвратила: "Волим пуно." Мајка, ловећи покрете и рад граничара гурне ногом Драгану, па као за себе: "Онда ћути Драгана". Тако је било и на хрватској граници. Граничари нису пронашли Драгану и она је срећно Аутопутом "Братство-јединство" допутовала у Загреб, а затим у Карловац и Војнић. Пут који води узбрдицом, према јазбини бабе Љубице, пролази поред Драганине куће, у којој је она живјела двије године. Драгана се у пролазу загледала и казала: "Мама, ово је моја кућа. Ту је Драгана била мала."

Данима је Драгана тражила да иде својој кући у којој живи једна старица од Бањалуке. Она још увијек не схваћа трагику једног времена. Једног поподнева баба Љубица је повела Драгану да се бар приближи прелијепој високој приземници око које су воћке, травњаци, три брезе које симболишу двије тетке и мајку мале Драганае, које су рођене и одрасле на земљи, посједу и у кући својих родитеља. Рано су остале без оца Николе, али баш зато нису дозволиле

урбанизацију и расипање очевине. И сада земља прадедова је на првом мјесту. Рат је и биједа, али продаје нема. Знају да послје продаје не би имале психички мир. Прича се у Крајини како је Јово Милић из Клокоча продао кућу и сву очевину за 39.000 марака. Вратио се у Србију, али сан није хтио на очи. Снови и преци пред очима. Упути се Јово у Крајину и понуди поништење уговора код своје стрвинарске агенције. Рекоше му: "Може господине Јово, али ваша непокретна имовина сада вриједи 180.000 марака. Донеси их и све је поново твоје".

МОЖДА НИЈЕ СВЕ ИЗГУЂЕНО

Знала је баба Љубица да босански Хрвати нерано примају Србе да уђу у своја двооришта. Испред, на тераси, у хладовини дивљег ораха, сједила је мрзоволна и нацострушена старица. Чланови њене породице су се подијелили. Свакоме је припала по једна српска кућа, а она се разваганила на 130 квадратних метара новог стамбеног простора и ужива у туђој муци. Драгана се, лијепа и складна, у лепршавој жутој халџиници приближила својој кући и спомињала неки ауто. Покушала је ући, али је вјешто спријечена од новопечене газдарице. На то је Драгана реаговала презирним и сузним погледом из изразито крупних смеђих очију. На повратку се загледала старици у очи и одрешито добацила: "Ово је моја кућа! Ту је Драгана била мала!"

Ту, у близини се доселио и неки Хрват, којег мјештани упорно зову Мађар. Кажу да је највише пљачкао српска села. Навукао је гомиле српске имовине, а највише сеоских породичних млинова, који су у овом крају права умјетничка дјела. Они су изрезбарени и нацифрани разним ликовима и релефима. Мађар је полако продавао и крчмио. Послје првог Драганина боравка у родном крају, Мађар се напио српске ракије, преврнуо се и издахнуо под српским трактором. Један други комшија, који је учествовао у пљачки цигле, коју је Драганина тетка припремила за кућу уочи рата, доживио је срчани удар при вожњи аутомобила и сурвао се у обалу недалеко од мјеста гдје је отимао туђе. Срби Војнића, који никада нису били неки посебни вјерници, све више међу собом говоре и крадомице шапућу: "Отето, проклето. Биће,

да ипак има Бога".

Иако станује у туђем подруму, баба Љубица је приметнула кокоши, посадила и покопала кромпир, почупала грах, ухранила двије свиње за посјек. Удобровољно се и Мирко, станар њене куће по вољи и правди државе Хрватске, па јој је вратио посуде за топлење и спремање масти, а њена ћерка Мира је за 50 марака откупила сестрин тепих, а из своје куће је добила за неколико кутија цигара свој зидни сат и таписерију Споменика на Петровој гори, коју су, давно прије рата израдрили нервни болесници из Јакеша, код Модриче.

Драгана је поново код своје баке. Овога пута је отпутовала легално преко државних граница, јер је напосок добила хрватске документе, али у своју кућу никако да уђе. Бо-

равак тамо, полако постаје сноснији. Има и добрих људи у свијету. Понекад дођу добротвори из Јапана, Чешке и других земаља, дијеле милоште унесрећеном народу, помажу у подизању крова над главом. Можда ће и одговорни људи и вријеме нешто више учинити за жртве рата. Треба да се стишају страсти, толико чекане Пирове побједе, над недужним и унесрећеним народом, вођеним најгором могућом варијантом у протеклом медијском, безумном, неправедном, срамотном и пљачкашком рату. Тада ће и Драгана ући у своју кућу, у којој је била мала, или ће чешће и лакше обилазити своју бабу и сестру Марију у Војнићу, тетку Драгицу у Великој Кладуши и брата Споменка у Шведској. Можда све и није изгуђено?

Лиљана ШОП

"Између очекиваној истрагања и изненађења увек постоји прећутан договор по коме се случај скрива или открива."

Владислав Бајац: Друид из Синдидуна

Књига, дабоме, није "случај", али се њене вредности могу увек недвосмислено истаћи или прећутати (скривати или откривати), од чега не мора да зависи њена коначна судбина у будућности али може да неправедно трпи њена рецепција у садашњости. Када је, пре десет година, Владислав Бајац објавио изванредан роман "књига о бамбусу" ("Књижевне новине", Београд 1989) критика није била вољна или спремна за откривање, књижевним животом су владали неки други трендови. Национално самозадовољство преовлађивало је и у књижевном вредновању и обликовало читалачке укусе и потребе (сликовито речено, храст и липа гушили су или засењивали интересовање за далеки бамбус).

"Књигу о бамбусу" су у међувремену открили и заволели сами читаоци, објављена је и у Француској и Македонији, и постала је у одређеним круговима, слободно се може рећи, култна књига. Десет година касније Бајац је опет приредио романсијерско изненађење неупућенима, јер упућени се два пута не изне-

чистоте и самодовољности.

Богата и многозначна романсијерска прича симболично је уоквирена двома биткама. Прва је на овим просторима до опасног и запаљивог суседства довела келтску силу намерну да покори староседелачко племе Синда у потрази за новим стаништима и погодним географским положајем за даља освајања, и силну војску Александра Македонског одлучну да уништи Трибале, а потом и Синде. Друга је велики келтски поход на хеленске градове, педесетак година касније, окончан неуспешном опсадом Делфа и пропању келтског сна о освајању Другог света. Кратковечност и узалудност сваког освајања (макар оно и потрајало у времену и споља наликовало сјајној победи) једна је од средишњих идеја романа "Друид из Синдидуна", а бриљантно је испричана на примеру судбине највећег оновременог војсковође и освајача света, Александра Македонског.

Романсијерски заплет Владислав Бајац гради на "историјском", судбинском сусрету између друида Јоана Бреклиена, вође Скордиска и Александра Великог. Дугогодишње посвећеничко пријатељство настало из симпатије на први поглед резултира дипломатским споразумом о миру корисном за оба народа, јер су обојица народних вођа склонили "лепоти трагања за границама ума". Александра је на овај војсковођи бескористан пут навео учитељ Аристотел, а Бреклиена друидско образовање и келтска црта ирационалности коју Бајац раскошно дочаравала кроз веровања, митологију, магију, легенде, моралне кодексе, поглед на свет и поезију тајновитих Скордиска. Фасциниран цивилизацијом која је поседовала писмо али донела свесну одлуку да га не користи (кључна супротстављеност хеленској цивили-

лизацији и култури!), јер сматра да свака генерација треба да се бави собом у садашњости а не прошлости, и да су јој слободно пренета и слободно упамћена искуства довољна, Бајац се упушта у најдубља питања трајања у времену од којих је историчност само један, такође непоуздан или релативно поуздан вид и облик.

Геополитичност и геополитичност овога романа срећно се преплићу обиљем могућности да се историјске извесности и празнине продубе интуицијом, претпоставке разреше причом а тајне уграде у нову, уверљиву стварност романа. Свест једних народа о другима као о варварима показује се заблудом насталом због непознавања, неразумевања и страха, а осећај супериорности је грешка која се кад-тад враћа као бумеранг. Међу народима и цивилизацијама, међу културама и верама, нема бољих и горих, исправних и погрешних, већ је реч само о другом и другачијем, а мудрост је у томе да се огледају једни у другима да би боље и јасније видели и упознали себе ("То се могло звати напредак").

Бајац мајсторски приповеда о сложеном односу између људи знајући да су они константни и да ту време не доноси никакве промене. Суптилна изнијансираност односа између ратника и мислиоца Александра и Аристотела, мислиоца који би да стекне моћ, између ове двојице и друида Бреклиена, остварена једносмерном комуникацијом путем преписке на коју друид, у складу са келтским схватањима не одговара, између Јоана и Соние (где се сажима танани спектар мушко-женских односа од љубави до пријатељства), између Кориса и Јоана, као и Јоана и Ира (описивана Бајчева тема односа између учитеља и ученика) - све су то истовремено и елементи приче и парадигме за једну од највећих тајни живота, тајну међуљудских односа од којих често не зависе само ти људи већ и судбина других, каткад читавих народа, па и токови историје и непрозрачна будућност.

Понирање у паганска времена уз одбијање да се она схватају и тумаче као једноставна, примитивна и нецивилизована, те да им се разумно признају врлине од којих је можда најдрагоценија блискост са природом, поштовање њене снаге, лепоте и њених правила, остваривање склада између људских жеља и потреба и природних законитости, полазиште је од кога Бајац не одуштаје у својим романима и причама, а да тиме ништа не губи у разумевању и проблематизовању савремености и лавиринтним изазовима модерне свести. Напротив. Као да се ниједна дилема, заблуда, тајна, грешка садашњице управо на овакав начин не може затурити и пренебрегнути, мистификовати или прикрити, већ се баш овако разазнају у правом светлу, одмотавају у континуитету и повезују кроз дисконтинуитете којима се прошлост успешно сакривала од нас и наше воље за системом и логичким расуђивањем.

СКРИВАЊЕ И ОТКРИВАЊЕ

Однос између приче и фуснота у "Друиду из Синдидуна", као и однос између саче из древних времена и епилога у садашњости, представља фину интелектуалну игру скри-

У потрази за границама ума

најују. Да ли ће "случај" бити откривен, зависи од тога у којој смо мери сити националних магли и заноса (мрка капа да јесмо) и колико смо спремни да учимо од прошлости (четврти век п.н.е.) која заправо не подразумева да се "знање предаје учењем".

УЗАЛУДНОСТ ОСВАЈАЊА

Када је реч о оснивању неких насеобина на овим просторима (Синдидуна пре свега), Бајац се романсијерски маштовито а историјски одговорно и трагички спушта до таме (или светла, или првобитног праска?) самог почетка. Овакву "вољу за почетком" он сам назива, озбиљно али и помало иронично, "географским родољубљем", померајући појам родољубља у сферу сазнавања и разумевања временске и историјске вертикале са злоћудно хомогенизујућег поимања родољубља као тобожње националне

Владислав Бајац у свом новом роману "Друид из Синдидуна", "Народна књига", Београд 1998) не укршта само садашњост са још двома и по миленијума далеком прошлосту, већ сучељава и себе иришведача са собом тумачем, себе уметника са собом мислиоцем и трајачем.

VLADISLAV BAJAC DRUID IZ SINDIDUNA

вања и откривања, двоструки преплет чињеничног и измишљеног који постају неодвојиви баш као што су трагач и његов плен неодвојиви једно од другог када их споји судбинска игра и постану свршен (стваралачки) чин. Смисао Бајчевог интелектуалног ангажмана видим између осталог и у покушају да помири тренутак и вечност ("Тренутак је измишљен да би се трајање саплело о сопствену досаду."), да покаже како су саздани од истог материјала и одолевају различитим људским мерама, погледима и приступима њиховој суштини и вредности. Археолошке ископине, писани документи, материјални остаци прошлости стварни су колико и погубљени или нађени предмети, усмена предања, незабележена историја која је у равнодушној вечности била нечији важан тренутак. Александар и Аристотел, иза којих је остало толико доказа њиховог постојања, ипак нису постојали ништа мање а ни више од друида Бреклиена заслужног за настанак Синдидуна, као што ни Синдидун изгубљен у вечности није ништа мање стваран у свом тренутку од данашњег Београда у свом. ("Страхом од пролазности и тренутног праска трајност је доведена до савршенства. Све је у њеној функцији: трајни зуби, трајно камење, трајне речи, мумије... Уместо пролазности, све постаје део сталне постојаности у вакуумираној кеси. И многи би волели да виде себе као део те циновске сталности и вечности.")

Од Бреклиеновог сна о вечном календару, преко Тимагетове страсти за картографијом у коју би била савршено уртана сва природа, од Аристотелових списа до Александрових освајања у којима је изгубио способност да одабере место за своју "вечну кућу", сви деле исту људску судбину: да трају у тренутку, опседнути, заплашени, опчињени, обесхрабрени и затечени вечношћу која је извесна колико и несхватљива, замamna колико и застрашујућа. Све чега се људи предузимају у сенци је и на ветрометини ове немерљиве мере и неопипљиве реалности. Историја је интрига којом се људски род брани од вечности, истовремено прижељкујући да је савлада и да у њу утисне свој мањи или већи, али по нечему непролазан печат и траг.

И "Друид из Синдидуна" је карика у ланцу судбине која се, свесно или несвесно, одређује за непредвидљиву игру са филозофским поимањем времена, "признаје" аутор у епилогу, у коме његов рукопис постаје предметом научног етикетирања у функцији будућих истраживања, одгонетања скривањем и откривањем. Након што је исприповедао причу до које му је веома стало (чини се подједнако до њене истинитости и измаштаности, мудрости и наивности, озбиљности и игровости, а изнад свега лепоте - причу која постаје читаочево власништво у кантовском смислу лепоте као поседовања без интереса!), Бајца се отиснуо у нову, "додајтну" авантуру стварања, игру фингираног новог ауторства (нека ми опрости Мирослава Лукић - Крстановић!), у симулирање научног приступа који је уметнички колико и "основна" прича. Позивајући се сада на сопствене фусноте, призивајући нови укрштај читања између "објашњења" приче и епилога, аутор не укршта само садашњост са готово два и по миленијума далеком

прошлошћу, већ сучељава и себе приповедача са собом тумачем, себе уметника са собом мислиоцем и трагачем.

Епилог се бави дубинским аналогјама из којих на изврстан начин проистиче да у суштинским стварима и нисмо претерано одмакли од модела пра-мишљења наших предака. Линеарну картографију смо истина заменили кружном, освојили смо нова сазнања и технологије, ударили смо рецке у времену и добили релативне календаре, силна смо узбуђења, питања и сумње преточили у уметност, али мисао нам се и надаље спотиче о вечност а страхови нам нису далеко од оног келтског - да им се небо не сруши на главе. И даље више волимо сличности од разлика, спокојнији смо међу својима него са странцима, жељни смо кретања али и повратка својем станишту, чак смо и поделили на цивилизоване и варварске, "дивље" народе сачували са аристотеловском упорношћу.

Култове мењамо али опстају, светковине су нам другачије али их имамо, тргови су нам и данас средишта у којима се "обезбеђује јединство различитости" како су мислили наши преци, многе смо тајне разрешили али царство тајни и даље је огромно и затворено пред нашим радозналим умовима. Да не говоримо о питањима вере која се вечито враћају и на која неверовање није одговор.

Романи попут "Друида из Синдидуна" ретки су и спадају у ону категорију значајних дела која, тежећи за свеобухватношћу, читаоцу откривају онолико колико уме да види и осети, скривајући од њега значења на која је неспреман и неосетљив. Владислав Бајца уписао се својим најновијим делом, дубоко сам уверена, у сам врх наших најзначајнијих савремених романијера, а овај текст је израз мог дубоког наклона мудрости, духу и лепоти његовог романа.

ВИРТУЕЛНИ ВОДИЧ КРОЗ ИНТЕРНЕТ

Отпустити оног који зна

✍ Писце: Јелена ЛЕНГОЛД

e-mail: jelena-lengold@usa.net
<http://www.humor.com/index.html>
<http://www.abc.se/~m8646/vicevi.html>
<http://valentin.valentin.com/Vicevi.htm>

Дакле, иде Нова Година, а ако спадате у оне ентузијасте који још увек дочекују исту у неком великом друштву, онда су ту често и оне незгодне ситуације кад је, као, пожељно да се сви добро проводе, а заправо сви само чекају да поноћ дође, прође, и да могу лепо на спавање. Уколико вам се још заломи несрећа да је журка код вас, онда сте стварно у невољи. Од вас се, наиме, очекује да анимирате друштво. Е, у таквим ситуацијама обично помажу вицеви. Није баш оригинално решење, али је ипак неко решење. Слажем се, има и оригиналнијих начина да анимирате друштво, али бојим се да би та решења искорачила из оквира овог текста. Ево дакле, свежег вица који смо скинули са једне од ове три адресе:

Добно Лала гангрена, па му ампутирали ногу. Пре изласка из болнице, пита Лала лекара: "Јелте, хоћу ли сада моћи да имам односе са Сосом?" Лекар каже: "Па наравно, Лало, зашто не би имао?" А Лала ће на то: "Па зато, докторе, што до сада нисам имао..." (Смех у сали)

<http://www.knjiga.com/>

Има наравно и она варијанта да су ваши гости у неком другом фазону, и да се од вас, као домаћина, очекује да водите ујасно паметне разговоре. Ево адресе која ће вас припремити и за то. Сајт је, као и претходна три са вицеви, на српском језику (ништа се не бојте!) и доноси пуно занимљивих информација о најновијим издавачким подухватима код нас. Ту су биографије и дела наших познатих писаца, затим врло занимљиве рубрике: Нове књиге, Песма месеца, Прва књига, Десио се, Цитат недеље, Писац месеца, Књижевне награде, Реч недеље, Линк месеца... и још много тога што ће учинити да звучите као најначитанија особа у граду. Са овог сајта такође воде линкови до сајтова Библиотеке града Београда, књижевних часописа "Писмо", "Реч" и "Профемина".

<http://www.vaxxine.com/steveb/murphy.htm>

Ево још нечега што може добро да послужи: Марфијеви закони! Знате онај, најпознатији закон: "Ако нешто може да пође лоше, поћи ће!" Ту је наравно и онај други, ништа мање познат: "Ништа није толико лоше, да не може бити још горе."

А ево и једног од новијих: "У свакој организацији постоји једна особа која зна шта се заправо догађа. Та особа мора бити отпуштена." На сајту који вам препоручујемо наћи ћете ове и још много добрих, мудрих и (нажалост) истинитих Марфијевићевих закона, а ту су и линкови до рубрика: Мудрост, Шта је срећа, Да ли сте знали, и још штошта друго...

<http://wilstar.net/newyear.htm>

Желите да знате нешто више о Новој Години? Можете ли да верујете да се овај празник слави већ више од четири хиљаде година? Ево сајта који ће вас упутити у све занимљивости и историјске појединости везане за прославу Нове Године (као и за многе друге празнике). Овде можете научити и то да се до две хиљаде године пре нове ере, као почетак године, славио 23. март (дан познат и као празник мартовских ида), што је са становишта оног који обрађује земљу и чека почетак новог пролећа, било савршено логично. Како и зашто је 1. јануар постао почетак нове године, откријте сами!

<http://www.thekiss.com/ekiss/>

Каква би то Нова Година била, без пољубаца? Наравно, понекад се деси да вам дотична особа није баш при руци, а као прави сурфер наравно да нећете слати обичну честитку. Са адресе коју вам овде представљамо, можете, у зависности од расположења, послати разне електронске

пољупце онима који их (ви ваљда знате зашто) заслужују. Уосталом, и да промаштите... па, не би то било ни први ни последњи пут да се испостави да је неки пољубац био само погрешна инвестиција.

<http://www.guinnessrecords.com/>

Ево једног заиста сјајно урађеног сајта! Не препоручујемо вам га само због његове садржине (а у питању је Гинисова књига рекорда) већ још више због врло интересантне опреме, комбинације визуелних и звучних ефеката, и свих осталих чудеса и иновација које ћете овде наћи. А што се Гиниса тиче, па ... никад није на одмет знати (и тиме, наравно, спасавати ону досадну журку) која је тренутно највише истетовирана жена на свету, ко је човек који мотором прескаче са крова једног солitera на други, ко може да поједе највише зрикаваца за 30 секунди, и сличне лепе ствари (које вам нипошто не препоручујемо да сами покушате, па макар се никад не прославили у Гинисовој књизи).

<http://www.spc.org.yu>

И пре него што вам заиста пожелимо да се у Новогодишњој ноћи лепо проведете, ево за крај овог текста предлог да свакако обиђете сајт Српске православне цркве. Одлично дизајниран, овај сајт има и верзију на енглеском језику, што је понекад важно када гостима или пријатељима из иностранства желите да представите нешто од својих коренова. Историјат, Библиотека, Музеј, Српска слава, Српска православна црква данас, Богословље, Хиландар, Донаторство... само су неки од линкова на које вас овај сајт води. Ту је и попис православне периодике, као и посебан линк о манастирима на Косову и свему што се данас са овим манастирима догађа.

Припремио Чедомир РАДУСИНОВИЋ

ПИСМО ПРВО

Драги рођаче

Шаљем Ти нешто материјала са жељом да Ти помогнем да лакше утврдиш геноцид над српским народом.

Твоју стрину Ружу су убили твоји рођаци. Драго (Јошанов) Булајић. Митар (Петров) Булајић и Ђока (Павлов) Булајић.

Моју мајку Марију и сестру Видосаву стару 21 су прва двојица које сам поменуо.

Павла (Ђеткова) Булајића убила је његова жена Љубица, недалеко од мјеста гдје је и твоја стрина Ружа убијена. Љубица је употребила исто оружје које су употребљавале усташе и њихов по злу брат Ђилас када су убијали Србе. Љубичино оружје би-

прикривали да би сачували братство и јединство са усташама и као милост добили високе положаје, чинове и новчане награде од свог поглавника каплара Броза, који је активно учествовао у свим злочинима против српског народа.

Надам се рођаче, да ћеш у следећем програму слободном свијету и још увијек поробљеном српском народу показати унакажена српска тијела са нашег славног Грахова, Радовча, Дурмитора, Горњег Поља и Пасјег гробља код Колашина, злочине које су направили црногорске усташе са поглавником Ђиласом и доглавницима и стожерницима, са Савом Мизаром, Павлом Петровим и сличном браћом генералима и херојима.

Мислим да није потребно да ти говорим о српском крволоку Димитрију Булајићу и још неколико Булајића, о злочинима њему блиским. Кад испуниш ову моју жељу, као и жељу цијелог поштеног и нападеног српског народа, и свијету покажеш и ове злочине, мирне душе, уздигнута чела и са поносом можеш свакоме казати да си унук барјак-

вријеме суђења нијеси ништа урадио да изађе дјело на видјело и да правда побједи. Био си и остао вјеран свом поглавнику Титу, братству и јединству, и нијеси хтио ни малим прстом да мрднеш да би доказао злочине које су Артуковић и Тито радили против српског народа, уз твоју велику помоћ и уз помоћ српских издајника. Требао си мој рођаче, дотјерати Артуковића у Прибиловице, или на Коритску јаму, па би било лакше суђење, али не са тобом као главним тужиоцем, него са једним мучеником из српских села по којима је Андрија зазирао, палио и убијао и у јаме бацао све што се са три прста крстило, било старо или младо, или дјеца испод годину дана, којих је само у Прибиловцима живих бачено у јаму 150. Ти си мој докторе, неколико година млађи од мене, али си у својим младим годинама започео дипломатску и правничку каријеру. О почетку своје каријере, бар ја да знам, никада ништа нијеси рекао. Но, нијеси имао ни потребе да о томе јавно говориш, јер су ти твоји послодавци давали упутства и све си радио по њиховој жељи и брзо стицао њихо-

СВЈЕДОЦИ И СВЈЕДОЧАНСТВА

Драго Ф. Кешељевић о комунистичким злочинима у Грахову и око њега (8)

Боље касно него никад

Чуо сам почетком ове жалосне деценије да је мој рођак њо мајци, доктор правних наука Милан Булајић, постао шеф неке екипе која треба да свијету покаже како су и ко је све Србе пројонио. И ја мислим да од мој рођака Милана нема за то боље личности. Само, хоће ли Милан све оно што зна, или бар оно што ја знам да он зна, изнијети пред свјетску јавност. Да би ја на то ојоменуо, послао сам му три писма и овдје их преносим.

ло је чекић вјероватно онај исти са којим је њезин син Ђока поломио руке и ноге твојој стрини Ружи.

Надам се да нијеси заборавио чији си унук. Ни по бабу ни по стричевима, него по правди Бога истинога.

ПИСМО ДРУГО

Осло, 16. децембра 1991. године

Браво рођаче

Боље касно него никад, па ти ја ево сада пишем да бих те на неке ствари упозорно. Наиме, 12. децембра у 8 часова, четири дана прије овог мог писма, на каналу број 1 шведске телевизије видио сам на валовима Саве сплавове са унакаженим српским лешевима, које су усташе слале Србији, као "поклон меса за Јованову пијацу у Београду". Срби у слободном свијету педесет година су такве страшне злочине показивали и о њима писали. Све је било узалудно јер је наспрам тога био један велики број српских издајника који су те злочине

тара Тодора, који је први и побио српски барјак, на освојеним положајима код Скадра 1914. године.

Знам да је Никољдан некада био слава свих поштених Булајића, па ти и поводом тога жељом сретну славу и пуно среће и успјеха у борби за право и слободу српскога народа.

ПИСМО ТРЕЋЕ

Осло, 22. новембра 1994. године

Доктору правних наука Милану - Мишу Булајићу.

Ријеч двије рекао сам и прије, али ни сад то на одмет није, не да речем то што јесам, но да додам то што прије нијесам.

Докторе, хвалиш се да си се бавио дипломатијом четрдесет година, и да си био државни тужилац када је шездесетих година било суђено злогласном Андрији Артуковићу у Калифорнији, и после у граду по злу чувених хероја Загребу. У Калифорнији и у Загребу, докторе Милане, за

ва повјерења, а за кратко вријеме си постао и доктор правних наука.

Ако Бог да др Милане, да ово прочи-таш, сигурно ћеш се сјетити када је то било, и сам себи признати да је истина ово што пишеш о почетку твоје "докторске каријере". Ево пуне истине о томе: Другога маја 1943. године имали смо велику борбу са комунистима на Јаворку. Комунисти су побједили, јер су из усташке независне довели велике масе зликоваца, који су били жедни српске крви. После пораза на Јаворку, једна мања група четника на челу са капетаном Ђорђијем Драганићем, имала је намјеру да се пребаци у Херцеговину и придружи тамошњим четницима. Неколико дана били смо око Трубјеле, а посљедњу ноћ, 7. маја заноћили смо у селу Крушчица. Дан касније пошди смо са намјером да свратимо код својих кућа, да се, ако будемо имали у шта, пресвучемо и нешто хране уземемо за даљи пут. Кад смо стигли под Божурево брдо, Васиљ, Спасоје и још неколико Комненића, пошли су преко Бањана, Владо Миловић, Милован

Миловић и Петар Ковачевић, пошли су преко Загоре, Ђорђије Драганић, Млађен, Марко, Миро, Божо и ја, сви Кешељевићи, прве комшије Ђорђијине, пошли смо преко Ријечана и кад смо стигли у наше село, упали смо у засједу коју је поставио црногорски усташа Бошко Аграм са његовим замјеником, неким Бурићем чијег се имена не сјећам. Са њима си тада био, докторски дипломатски приправниче, ти лично. Пошто сте нас разоружали и спровели на Вилусе, опколили сте нас са Бошковым гардом и са великом групом Италијана и детаљно нас претресли. Послије претреса почело је саслушање, које си ти вршио, докторски и дипломатски приправниче, истина тада још не као доктор правних наука, него као секретар највећег црногорског издајника. Тада си докторе Милане, био студент на злогласном Аграмовом факултету, али свој посао вршио тако савјесно и вјерно да је Бошко био задовољан, па те ту задржао све до капитулације Италије. Ево само једног примјера, како си, мој рођаче Милане, савјесно вршио повјерену дужност. Имали смо цигарет папир који се звао "добар пушач". У сваком пакету је било по сто листића. Кад је дошао ред на мене, сјећаш ли се докторе, поново си ме претресао до голе коже и све листиће папира за пушење, један по један прегледао тако, да си на нама који смо бранили вјеру, правду и слободу већ тада полагао испит, за докторат и дипломатију. Спасоје Комненић је ухваћен и доведен на Вилусе. Васиљ са осталима се пребацио у Херцеговину и продужио борбу против многобројних српских непријатеља, коју и данас води са пером, које је за комунисте најубитачније, јер младим нараштајима прича о њиховим злочинима и лажним причама о социјалној правди братству и јединству. Владо и Милован Миловић и Петар Ковачевић нијесу пали у Бошково ропство, него су продужили своју борбу до последњег дана живота. Нас пет Кешељевића, са капе-таном Ђорђијем Драганићем и Спасојем Комненићем, били смо у затвору на Вилусима у бившој жандармеријској станици, а петнаест дана касније под бедемима Никшића, све до капитулације Италије.

За вријеме боравка у Вилусима, сваког дана је један од нас затвореника морао са стражарем да иде за храну код куће Милана Ђеткова Булајића. Милан је имао велику кућу и ту је била смјештена Бошкова гарда. Када је мој отац убијен, дошао је Мирко Николин Булајић, тадашњи командант мјеста да конфискује имовину. Мирко је тада са собом повео, или боље речено потјерао, и Милана да му помаже. Милану рођаку мом то није било по вољи, али власт се морала слушати или метак у чело и рођеном оцу. Милану је то било тешко на души, па је стога да би олакшао своје муке, сваки пут кад сам ја долазио за храну користио прилику да са мном поприча, да би ме увјерио да је морао то да ради јер "сила Бога не моли". Ја сам казао да све то разумијем и да наша фамилија, нема ништа против њега и његове породице. Када смо неколико пута пријатељски о свему разговарали, Милан ми је испричао поједине ствари, о којима сам нешто раније причао. Но, да кажем, да је Милан

Ђетков Булајић, твој даљи стриц и имењак. Ти то, мој докторе свакако знаш. Причао ми је тако, како је његов синовац Ђоко, а он је син оне Љубице што је убила свог мужа Павла и брат Жарка Булајића, који је свога кума Данила Вујичића на вјеру и на кумство преварио и убио. Ђоко Павлов, Драго Јошанов и Митар Петров Булајић су поред Миланове куће провели супругу доктора Божа Булајића, Ружу, која је такође била доктор, и по усташком рецепту убили је послје страшних мука. Ноге и руке су јој поломљене оним истим чекићем, са којим је Љубица убила свог мужа Павла, далеко од мјеста гдје је њен син убио своју стрину Ружу, свега сто метара. Стари Милан ми је причао, да су је везали неким ужетом и водили је као кљусе и псовали је ријечима које ни папир не трпи.

Послије нашег спровода за никшићки затвор, тадашњи Аграмов секретар, а касније Титов доктор и дипломата, мој рођак Милан и ја се више никада нијесмо видјели.

Послије суђења у Калифорнији, Артуковића је неко питао: Шта мислите да ли ћете се вратити у Југославију? Одговорио је

ВАЂЕЊЕ КОСТИЈУ ИЗ ГРАХОВСКОГ БУНКЕРА

да хоће, и да ће га том приликом на рукама носити. Тако је и било, зна то цео свијет. Кад је авион стигао, чекала су га болничка кола и усташки бојовници у бијелим униформама, и свог команданта пренијели у чисте собе и његовали уз највећу могућу пажњу. Ти си мој рођаче, био на суђењу, и у име неправде нијеси смио ни поменути злочине, које је Артуковић над српским народом направио. Од ране младости си почео да саслушаваш и претресаш браниоце српства, правде и слободе, и на тај начин си зарадио диплому, углед и богатство. Свога сина си уз протекцију послао у Америку, да тамо живи у демократији. Некада си пјевао "Америка и Енглеска биће земља пролетерска". Рекох да је Артуковић дочекал са бијелим униформама и колицима. Шта си ти у Србији или Црној Гори урадио, мој Милане да олакшаш неким Србима који су се, сигурни да никоме ништа не дугују вратили у отаџбину. Ту их је чекала УДБ-а, са црним марицама и пендрецима, и водила их у прљаве УДБ-ине затворе. Један од тих несретника био је и твој земљак Бошко Петричевић, који се борио за правду и слободу. Први пут сам га видео изнад Бијелог Поља код Мостара. Био је за примјер у сваком погледу. Али не, и у твој погледу, мој рођаче.

Често пута сам сам себе питао, како су комунисти и усташе били у стању да направе толико злочина у свим српским крајевима гдје су стизали. Раније сам писао о неким од тих злочина. Није на одмет ако ти их поновим да би ти олакшао у идентификацији српских злотора. Када су граховски родољуби на нову годину 1942. године, стријељани код зграде мјесне школе, целатима је командовао Коста Ђ. Бакоћ, а убице су били Мирко Симов Булајић, Стеван Марков Видовић, Петар Вучуревић, Чиле Петров Ковачевић, Јован Симов Ковачевић, Рађо Булајић, Душан Ристов Вујичић, Косто Јованов Вучетић, Михаило Марков Вујичић и Вукосава Јованова Вујичић. Сви из граховске општине и сви чланови партије.

Ево и још једног злочина Димитрија Стеванова Булајића, који је 19. фебруара 1942. године, са око 150 бораца из Грахова пошао за Херцеговину да убије остатак херцеговачких мученика, који су побјегли и остали живи испод усташког ножа. На путу за Херцеговину, Димитрије је мобилисао још један број добровољаца, како су они називали своју војску. Сви који су одрицали послушност партији, били су убијани јавно или тајно, па су зато радије ишли у "добровољце". Димитрије је пре-шао ријеку Требишњицу код манастира Добрићева и преко села Дубоћана и села Моска стигао до Љубомира и почео га опкољавати. Средином фебруара у Љубомир је стигао командант комуниста за јужну Херцеговину, ваздухопловни капетан Ђоко Путица и ту је погинуо од храбрих Љубомираца под командом храброг Саве Ковача. Када је Сава Ковачевић Мизара, чуо за погибију свог замјеника, пошао је да га свети. Опколили су Љубомир по

великом мразу и снијегу и жене, дјецу и старце скупили код цркве и школе. Тада је стигао злогласни Мизара са Драгицом Правницом, студенткињом из Требиња, и мјесто самарићанске дужности, која би боље одговарала овој младој студенткињи, она узима парабелум и у хистеричном заносу почиње да убија ово немоћно робље. Пристиже јој у помоћ и Мизара и палицом разбија главе, потом наставља пиштољем да убија. Резултат овог масакра је 26 мртвих од којих 3 жене. Тако је невино бијели снијег обојио крв херцеговачког робља. Послије завршеног злочина студенткиња Драгица, задовољна резултатима свог рада, сретна и задовољна сиједа на укрштене жртве, вади табакеру, пали цигарету, пљује и каже "пих пасје гробље".

У овом крвавом колу са Димитријем Булајићем био је и Станко Андријин Кешељевић, неки старјешина. Погинуо је пет дана послје злочина у Љубомиру и по другим селима до којих су стизали и остављали своје крваве трагове. Овај зло-чинац Станко Кешељевић био је и саучесник при убиству мог оца Филипа, 22. новембра 1941. године, а његова сестра Марица и њезина родица Љубица у убиству моје мајке Марије и сестре Видосаве, 17. марта 1942. године.

На дан Светог Јована, 1942. године свештеник Ристо Јарамаз, пошао је из своје родитељске куће и свога роднога села

Кљаковице, да у Петровићима одржи богослужење и проповијед. На путу је сачекан и убијен. Доцније се сазнало да су банду убијца сачињавали: Војин М. Јарамаз, Милорад Д. Јарамаз, Алекса М. Алексић, сви из Мируша и Митар П. Алексић из Кљаковице. Сви су пуцали на оца Риста који је пао погубљен са четири метка.

Председник вучедолске општине, Ристо Бјелица и свештеник Васо Поповић, родом из Боке Которске, одведени су у Горње Поље код Никшића и бачени у Мизарину Котор-јаму. Јеромонах Теофан Бејатовић био је родом из Гацког среза. Једно вријеме живио је у Америци, а 1940. године, када је већ био, зашао у шездесете године, нашао се у манастиру Косијерево. Датума се не сјећам али сигурно знам да је био март мјесец 1942. године, када је у манастир упао Титов партизан и пропали ђак требињске гимназије, а син бившег, старог племенског капетана Васа Алексића. Милисав са дружином прелази на обавезни претрес и пљачку и потом са собом одводе низ косијеревске стране старог Теофана, да им носи опљачкану манастирску имовину. Када су наишли на једну бездану јаму, за коју су вјероватно целати од раније знали, главни целат Милисав Алексић гурнуо је у бездан овог измученог али достојног слугу Христовог и Светосавског јеромонаха Теофана Бејатовића. О овом случају причао је у љето 1942. године игуман манастира Косијерево, отац Дамјан Томић и то послуже одржаног парастоса јеромонаха Теофану. Парастос је одржан крај провалије у којој је страдао недужни јеромонах.

О комунистичким злочинима над српским народом понешто се знало и причало међу пријатељима и познаницима који су били сигурни једни у друге. О овом злочину што га историја није запамтила, ни нагласила, српски народ није знао. Ти си мој докторе Милане, као и остали који су били као и ти, знао за тај злочин али никада никоме о томе нијеси ни ријеч проговорио. Пишеш, да

треба да се што прије утврди злочин над народом, али никада нијеси рекао, који је то народ и ко су били злочинци. Народ је био српски, а злочинци су били комунисти и њихова браћа усташе, који су направили више злочина над српским народом него сви окупатори српских земаља. Истина, понешто је почело и да се прича, и да се пише, а ја се надам да ће ускоро бити писано о злочинима које ћу сада изнијети, а које су измислили и урадили црногорске усташе. Овим убиством командовали су тадашњи пуковник ОЗН-е Владимир Роловић, који је касније био амбасадор у Шведској, гдје је и убијен, и поповски син Пеко Дагчевић. Жртва ових злочинаца био је митрополит-лит Јоаникије. Неодвојива од злочина над митрополитом Јоаникијем је и погибија попа Луке Вукмановића, рођеног брата Светозара Вукмановића Темпа. О томе да Темпо "ни прстом није мрднуо" да спаси свог брата Луку, заправо о томе како га је препустио сабраћи и зликовцима да га ликвидирају, у Црној Гори и шире се доста зна. Знао си дакле и ти докторе Милане, али никада и нигдје их нијеси поменуо. Дипломати су представници народа и треба да бране правду и његове интересе. Дипломати српскога поријекла, за

вријеме комунистичке владавине никада то нијесу радили. Све ово што сам до сада написао теби и другима, нијесам чинио освете ради. Ја то радим у име правде и истине. Ја нијесам хтио да се светим ни када сам носио пушку и бомбу, па се тако нијесам светио ни убицама мог оца, мајке и сестре. Послушао сам савјете поштених и одважних божјих људи и домаћина, као што су били Андрија Миловић, Ђорђе Драганић, Иван Јаничић и многи други који су ми говорили: "Ако би четници чекали у засједи и убијали као што то раде комунисти, онда би били као они и њима равни". Казали су ми, да ће се рат кад тад завршити и да ће свака за свој рад одговорати пред законитим судовима, а не онима, који су били у надлежности Саве Мизаре и Марије Кош.

Указала ти се част, драги рођаче, да браниш невине жртве од зликоваца и злочиначког погрома. Да у то име поновим оно са почетка - боље касно него никад. Довиђења до бољих и расположенијих дана, мој рођаче.

КРАЈ

ЖИВОТ ЗА ВЈЕРУ, КРСТ И ОТАЏИНУ (8)

Жртве комунистичког терора, страдали борци Вучедолске бригаде и други родољуби, националисти са подручја Граховског, Бањанског, Вучедолског и Рудинско-трепачког племена

ПОГИНУЛИ ИЗ ХЕРЦЕГОВИНЕ НА ОВИМ ТЕРЕНИМА

Бабић Јована Данило 1912-1942. Ластва,
Бјелетић Риста Милорад 1911-1942. Ластва,
Братић Лазара Мићко 1915-1942. Ластва,
Беатовић Теофан 1942. Јама Врањача,
Гузина Драго 1902-1944. Пољице,
Јакшић Тома Душан 1920-1944. Ковачи,
Косовић Миливоја Раде 1923-1944. Ковачи,
Ковач Тимотије 1942. Јама Врањача,
Куреш Радојка 1920-1944. Грахово,
Манојловић Милош 1918-1946. Сомина,
Миленковић Максим 1919-1946. Сомина,
Радмиловић Новка 1930-1946. Сомина,
Тепавчевић Марка Алекса 1924-1946. Сомина,
Тепавчевић Јакова Стеван 1920-1946. Сомина,
Шкоро Ристо 1918-1946. Сомина,
Кисин Томо 1912-1944. Пољица,

ПОГИНУЛИ ИЗ ДРУГИХ КРАЈЕВА

Лалић Сима Косто 1903-1941. Јакшина јама,
Лазић Миле 1902-1941. Јакшина јама,
Манојловић Марка Радован 1903-1944. Кнежлаз јама,
Манојловић Ђорђе Душан 1921-1944. Кнежлаз јама
Нешовић Андрије Методије 1910-1942. Вилуси,
Плавшић Станко 1896-1941. Вилуси,
Плавшић Станка Вука 1920-1941. Вилуси,
Павићевић Марко 1902-1944. Јасен,
Пекић Милан 1902-1944. Грахово,
Рогановић Душан 1923-1944. Малојев До,

Самарџић Ђура Стево 1894-1944. Грахово,
Гардашевић Ђоје Славо 1932-1944. Грахово,

БРОЊАНАЦ НИКШИЋКИ

Жртве са овога терена нису били припадници Вучедолске бригаде али припадају Рудинско-трепачкој општини.

Вукотић Илије Милан 1920-1944. Широка Улица,
Вукотић Илије Вукашин 1921-1944. Широка Улица,
Вујовић Андрије Ружа - 1944. Брођанац,
Вујовић Андрије Зорка -1944. Брођанац,
Гардашевић Јована Радојица -1944. Брођанац,
Гардашевић Баја Владо -1945. Брођанац,
Гардашевић Павла Видосава -1948. Брођанац,
Гардашевић Павла Видосава -1948. Брођанац,
Гардашевић Филипа Марко -1944. Куће Жуткића,
Гардашевић Рада Дреле -1942. Јаворак,
Гардашевић Павла Милан -1944. Широка Улица,
Дамјановић Јовице Илија -1942.
Дамјановић Новака Ђорђе -1945. Брођанац,
Дамјановић Новака Мирко -1945. Цетиње,
Дамјановић Јована Раде
Дамјановић Новака Перо -1946. Београд,
Домазетовић Тура Машан -1942. Широка улица,
Драшковић Милића Марко -1944. Брођанац,
Драшковић Анта Никола -1945.
Драшковић Николе Стево,
Драшковић Николе Радован,
Драшковић Јована Радосав -1942. Никшић,
Драшковић Милића Јанко -1944.
Ђукановић Мијајла Гајо -1944. Брођанац,
Краљевић Блажа Радоје -1947. Цетиње,
Краљевић Благо -1945. Цетиње,
Поповић Николе Јаго -1947. Цетиње,
Поповић Пека Никола -1945.
Симовић Илија -1942.
Томашевић Крсто 1941. -Брестиче.

5 ГОДИНА

Петсто година смо били под Турцима. А онда смо одлучили да променимо окупатора!

Наше властодршце то ни најмање није уплашило.

Њих би забринула једино забрана сле-тања на Кипар.

Ми смо против цепања Срба.
Али, немамо ништа против када су Срп-киње у питању!

Србија се брани на Косову.
Али, како одбрани Србију од Де-диња?

Боб Дол је шеф Међународне комисије за нестала лица.

Међутим, пошто се он често састаје са лидерима бивших југословенских репуб-лика, изгледа да је надлежан за изгубљена лица.

Председник Скупштине Србије Драган Томић изјавио је у Новом Саду да је "нашој земљи место међу водећим произ-вођачима хране у Европи".

Нажалост, то што ми највише произ-водимо није за јело.

Нисмо ми криви за масовне злочине.
Наших противника је било много.

Поново расте црни девизни курс.
Због црвених!

Горан Латинић, председник Југосло-венских комуниста изјавио је да су "појед-инци залутали у леви блок".

Нама се, пак, чини да је цео леви блок - залутао!

Председник воли свој народ.
Не би га, иначе, тако ј....!

Ми Срби смо мирољубив народ.
Много волимо Миру!

Како, унајкраће, сажети десетогодиш-њи учинак нашег председника:

"Ој, Србијо, што си цела,
поново ћеш бити из три дела!"

У Југославији су са Србима остали само Црногорци.

Били су лењи да побегну!

Шиптари на Косову имају иста права као Срби.

Зато се они и буне!

Генерални секретар НАТО пакта Хавијер Солана изјавио је да је НАТО спреман да делује на Косову.

И ми се спремамо.

Певамо - "спремте се, spremте четници!"

"Наша Борба" ће, каже њен власник - "поново излазити".

С обзиром на чињеницу да је била гла-сило тзв. ОВК, предлагемо да новина из-лази под новим именом - "Њихова Борба".

Савез за промене предводе осамдесето-годишњаци Драгослав Аврамовић и Милан Панић.

Недостаје једино још Пантелија из "Маратонаца".

ЈУЛ је да се смрзнеш!

Шешел је због примитивног понашања протеран из Републике Српске.

Пре две године најурен је из Црне Горе.
Од раније га на своју територију не пушта ни једна европска земља.

По свој прилици, у своје окриље Ше-шеља ће примити само мајка Хрватска.

Ово што преживљавамо одлична је трагедија, али нама није до књижевности.

Некада се говорило:
"Лажеш као пас!"

Сада се каже:
"Лажеш као РТС!"

Није тачно да тонемо као "Титаник".
Ми пропадамо као Атлантида!

- Једнога дана ће сви Срби у једној држави живети дуго и срећно.

- А знате ли још неку бајку?

Србија ће васкрснути.
Али, нису је још увек убили!

Човек прошлости је човек за сва времена.

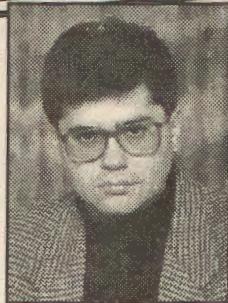
Шиптари са Косова држе сто талаца.

Председник државе, као своје таоце, држи десет милиона.

Шешел се силно обогатио.

Имао је највише купаца про-дајући маглу.

Александар
ЧУТРИЋ

Наши политичари држе се гесла:
"Говори српски, да те ни Срби не ра-змеју."

Све проблеме треба решавати дијало-гом.

Само још да пронађемо некога ко би са нама да разговара.

Наш председник нема потребу да вара своју супругу.

Он пред сваке изборе вара народ.

Шиптари хоће да живе у Албанији.

То им треба што пре и омогућити.

Треба их експедовати преко Прокле-тија!

Председник станује у Ужичкој улици.
Зато би он био задовољан и Ужичком републиком!

У Београду се ових дана приказује филм "Повратак лопова".

Ваљда се то неко вратио са Кипра.

Опозицију смо просто прегазили.
Имамо врло покретљиве тенкове.

Новице пишу да ће брат пред-седника савезне државе постати амбасадор у Москви.

Што би то некога чудило!?

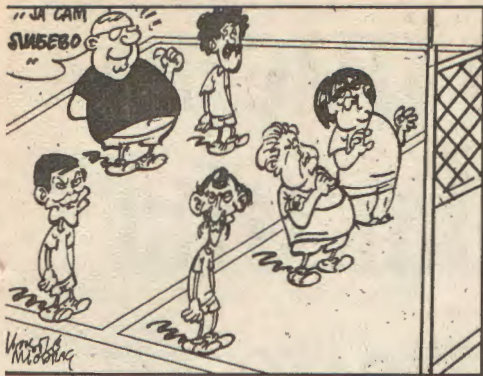
Опште је познато да је код нас на власти Фамилија!

Французи су израчунали да дете до 18 године кошта родите-ље 111.000 долара.

Нас, међутим, највише кошта-ју очеви нације.

Европска Унија забранила је авионима ЈАТ-а да слећу на ње-ну територију.

Стари Грци су имали "Пандорину кутију". Ми имамо тв-апарате, односно "Мирину кутију".

Шешељ је висок скоро два метра. Али је морални патуљак.

У нашој земљи живе разни верници - православци, католици, муслимани, протестанти...

Али, најбројнији су - лаковерни!

Чланови владе воде рачуна о одевању. Ипак, најбоље им пристају пругаста одећа.

Опозиција тражи разговоре о демократији у Србији.

А власт одговара - немамо о чему да разговарамо!

Добили смо свеж капитал.

Био је у фрижидеру.

До сада је Косово било колевка српског народа.

Сада се испоставља да је Косово масовна гробница.

У Првом светском рату имали смо "плаве гробнице".

Од Другог светског рата, све српске гробнице су - црвене!

Наш председник је свуда радо прихваћен.

Од Добановаца, до Карађорђева!

Чинимо све да се избеглице што пре врате.

Овде их доводимо у неиздржљиву ситуацију.

Србија је најсигурнија земља.

За мафијаше!

Све жртве на Косову претходно су мучене.

Живели су у Србији.

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

ПЕТА КОЛОНА

БРОШИРАНО
ФОРМАТ 12 x 21 ЦМ
ЋИРИЛИЦА
БРОЈ СТРАНА 112
ЦЕНА
САМО 15 ДИНАРА

КЊИГА СЕ МОЖЕ
НАРУЧИТИ НА ТЕЛЕФОНЕ:
628-242 И 620-891, ИЛИ
КУПИТИ У РЕДАКЦИЈИ
"СРПСКЕ РЕЧИ", ВУКА
КАРАЏИЋА 8 (ПРВИ СПРАТ),
У КЊИЖАРИ "СРПСКЕ
РЕЧИ", УГАО ЧИКА
ЉУБИНЕ И ЗМАЈ ЛОВИНЕ
УЛИЦЕ, КАО И НА КИОСКУ
ОПОЗИЦИОНЕ ШТАМПЕ У
СРЕМСКОЈ УЛИЦИ.

Са Шиптарима се не може преговарати.

Ми причамо једно, а они имају савим другу причу.

Милошевић је пре десет година поручио да "Србе на Косову нико не сме да бије".

Зато Шиптари Србе и не бију, него убијају!

Шиптари минирају преговоре. Ми смо се определили за њихове куће.

Друга Југославија настала је у Јајцу.

А трећа је отишла у к....

Позивамо све Шиптаре да се врате.

Нарочито оне који су нам замало измакли!

Не можемо да се опростимо од комунизма.

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

ПЕТА КОЛОНА

АФОРИЗМИ

СРПСКА РЕЧ

"Књигом

афоризама "Даћемо ми вама демократију" Александар Чотрић осведочио се као књижевни стваралац од угледа и показао сву раскош свог бриљантног књижевног талента. Том збирком афоризама Чотрић је сигурним кораком ушао трајно у нашу сатиричарску књижевност која, барем када је о афоризму реч, неспорно спада у светски врх."

(Др Јовица Стојановић,
у "Београдским новинама")

"Александар Чотрић је критичар без временске дистанце. Он оштро засеца у политику као феномен обмане времена садашњег. Иронијским парадоксом удара право у срце политичке преваре. Да би се истакла уверљивост апсурда, афористичар посеже за црнохуморним "нијансирањима". Тај тон присутан је и у новој ауторовој књизи "Пета колона"."

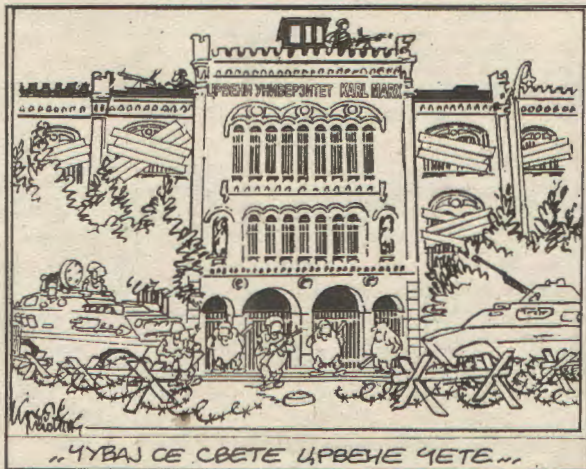
(Проф. др Рајко Божовић,
у сатиричнику "Данџа")

"Несумњив је квалитет Чотрићевих афоризама што они нису начелни и уопштени, већ врло конкретни и непосредни. Чотрић је сатиричар чија су перцепција, сензибилитет и говор непосредни и који зна да је директан тон - дола афоризма."

(Стојан Борђић,
у "Књижевним новинама")

"Политички ангажман аутора баца дугу сенку на његово (литерарно?) дело, јер је у контрадикцији с улогом коју би афористичар требало да има. Ако је афористичар човек изоштреног ока и слуша за беспштедну критику свега око нас, с брзом реакцијом и лапидарним начином изражавања, онда Чотрићев партијски ангажман и задаци сметају афористичару Чотрићу."

(Срђан Д. Стојановић, у "Нашој Борби")

Највољенији моји Срби, Ја, Динко Шакић, хрватски родољуб и велики пријатељ Срба доживио сам срамну судбину да у мојим позним и веома часним годинама будем оптужен за наводно "неке гнусне злочине", које свакако нисам починио, и то од мојих вољених Срба, којима сам чинио искључиво небројена добротина. Вољени моји Срби, вама мора бити јасно да је хрватска повијест саткана само од једног величанственог циља: уједињење свих Хрвата у једну државу и сви херојски ратови које је хрватски народ водио у својој повијести био је подређен том циљу, а да је ваша српска повијест састављена од ординарних лажи, са увијек и искључиво препознатљивим циљем да се што више зла нанесе хрватском народу, и утолико више омете у поменутој стогодишњој тежњи. Надахнути геноцидном мржњом према хрватском народу прво великосрпски хегемонист-шовинист-кroatофоб (невјеројатно да за њих постоји на свијету само један једини народ - српски народ) чинили су и још чине нечувена зла са само једним, искључиво једним циљем, да затру сјеме хрватском народу.

Стољењима од Срба инхибиран хрватски народ морао је да заостане у свом биолошком и цивилизацијском развоју. Хрватско национално биће, истрошено у јуначким ратовима, злоупотребавао и грубо експлоатирано у миру под хипотеком срамног србокомунизма данас плаћа високу цијену свог уједињења.

Аутохтони хрватски живаљ протјеран је са праћедовских огњишта, а демографска слика Хрватске измијењена је у корист Срба, са пријетом тенденцијом апсолутне србизације битних дијелова хрватског државног територија. Изложена монструозном, до институције систематизираним инструментарију притисака милитантних српских портикалариста, од бласфемije хрватских светиња, преко перманентних загорчавања свакидашњице, до окупације и физичке ликвидације, хрватско биће пароксирало је до марцијалне опседнутости као јединој оптималној дестинацији. Заплашен стравом српског безумља из прошлости, хрватски народ енергирао је велику количину марцијалног гнева који, уколико се дисперзира, милитантно пријети да изазове ново крвопролиће, у коме ће се с обзиром на традицију и искуство, пролити највише крви.

Вољени моји Срби, успркос свему овоме, хрватски народ је најплеменитији и најхуманији народ на свијету, волио је и још увек воли вас Србе и не може без вас. Свакако у тој љубави има и патологије, али то је Божија воља. Ово моје обраћање било би непотпуно ако не бих споменуо де ординарне повијесне лажи, које су вјешти прекрајачи повијести, великосрпски хегемонисти-шовинисти и србокомунисти, такође шовинисти, успјели да претворе у повијесну истину. Та као ваша племенита лоза Немањина је прва велика лаж. Вољени моји Срби, Немањини су, утвите то, Хрвати, хрватског поријекла, Загорци. Као доказ наводим вам непобитну чињеницу да је тог нашег примитивца С. Првовенчаног устоложио римски папа - што ће вам други докази.

Огромна је ваша заблуда. Морате погледати истину у очи: тај ваш остентативни као светаца

Отворено писмо Динка Шакића Српском народу

Сава био је обични вагабунд, патолошки тип, сексуално дезоријентиран, који је из личних утилитарних разлога изабрао барбарски Бизант, умјесто генијалног, просвијећеног и вјечног католичанства, па је једино рјешење за вас Србе интерполација у Матицу Хрватску са одбацивањем источњачког барбаризма и започињања новог, цивилизованог, европског живота. Овим дјелом остварила би се генијална мисао бесмртног Хрвата А. Старчевића о хрватским границама на бугарским, а Срби би најзад постали цивилизован народ.

Такође је крупна лаж да сте ви Срби одбавили просвијећену Европу од исламског експанзионизма. Чиста лаж, вољени моји и заведени Срби. Хрватски народ је, показујући парадигматично јунаштво и проливајући своју храбру и племениту крв, одбранио просвијећену Европу од мухамеданског завојевача. Ви Срби сте били вазали и колаборационисти са Турцима. Ви Срби - злогласни јањичари, чинили сте свакојака нечовјечанства хрватском народу. Ви Срби сте нашег националног јунака и борца против мрског Турчина поставили на ужарен пријесто и ставили му ужарену круну на главу. Грозно. Али, ми вам све опраштамо и неизмјерно вас волимо.

Који Косовски бој ви спомињете? Вољени моји Срби, па то је чиста измишљотина. Хрвати су до иогу потукли османлијске хорде у бици на даруварском пољу 1388. године, под водством хрватског краља племенитог Дрскомира VII.

Да не помињем битку на пакрачком пољу 1489. године под водством хрватског краља Мудимира Ц. То су биле битке, а не неки измишљени Косовски бој. О том вашем Карађорђу и неком М. Обреновићу не треба трошити ријечи. То су били криминалци - мафијаша, а ви сте их називали хајдуци. Они су сачекивали турске караване и отимали им злато и друге драгоцености, а од Турака смо вас ослободили ми, Хрвати. Ми смо раскинули ваше османлијске синцире и дали вам незауштену слободу.

Уосталом, све ове повијесне чињенице по најчувенијим свјетским научним стандардима обрадио је гласовити свјетски повјесничар, отац наше хрватске нације, наш мили ујединитељ, сунце које грије душу хрватском народу, генијални, непоновљиви, свемогући, најљубљенији наш вођа Фрањо Туђман. Мили Фрањо, живио нам вјечно!

Вољени моји Срби, ви стварно морате да се суочите са непобитном истином и да јасно уочите дистинкцију између четника и усташа.

Четници су, мили моји Срби, били и остали највећи зликовци који су живјели на овим прос-

торима. Ти смрдљиви, брадати примитивци, гибаничари и ракијаши - балонције (ракију нису пили из чаша већ директно из балона), иначе наводно десничари, а у суштини опаки левичари - србокомунисти у сарадњи са Титовим србокомунистима - кроатождерима на најзвјерскији начин усмртили су више од 2 милијуна Хрвата, а да за тај ужасан геноцид уопће нису одговарали. Тај Ј.Б.Тито уопће није Хрват, нити је рођен у Кумровцу. Чиста политичка фарса. Тај злотвор Тито је Србин и звао се Маиојло Радоваковић, од оца Стојиљка и мајке Полексије, а рођен је тамо у тој вашој хајдучкој Шумадији, у неком селу Наталинци, а злогласна и монструозна Коминтерна прогласила га је Хрватом како би што више зла нанео хрватском народу.

Вољени моји Срби, имајући подршку целокупног јавног мнијења, србокомунисти су ове злочине приписали лирски етеричним усташама. Ех, вољени моји Срби, какви су дивни момци били усташе: Сузе ми полазе на очи када се присјећам: њезни, хумани, одгојени на традицији тисућгодишње хрватске културе. Они мрва нису могли згазити (увијек када су пролазили поред каквог мравињака они би га заобилазили). А поете, какве су то били поете, какве су њезне стихове писали усташе. Уосталом, свака је бојна имала своју литерарну секцију. А вјерници, какви су то вјерници били! Сваке недјеље су ишли у цркву држећи се за руке баш као дјевојчице, а у цркви су побожно слушали дуге проповиједи својих свештеника (најхуманији људи овог стољења), како да љубе своју браћу Србе. Затим, усташе су били познати и признати хербаристи. Ни спомена да су они лептире и остале зоо примерке усмртили на барбарски начин. Не, вољени моји Срби, постојале су специјалне службе које су то обављале на хумани начин (специјална еутаназиолошка метода). Па гоблени, какви су то гобленисти били. Једно вријеме је Вилер штампао искључиво за усташке војнике. А од спортских дисциплина никако овај грубијански ногомет (фуд), већ само хазена (женски рукомет) и јелечнике - бојачкиње. Овим божјим анђелима гнусни србокомунисти приписали су страшне злочине. Не, вољени моји Срби, нису усташе већ четници и србокомунисти бацали хрватску нејач у старе јаме, да су се јавци данима чули, не усташе већ четници и србокомунисти клали су Хрвате по нашим црквама да је крв текла у потоцима, српски а не хрватски попови преводили су беспомоћне Хрвате у православље. А каме, а маљеви, а козарачка хрватска дјеца. Срце ми се пара, злотвори једни, гдје им је душа.

Гледе дјеце са Козаре, мирне и чисте сав-

жести (савјест - то је прва одлика хрватског народа), тврдим да су око њиховог третмана измишљене најгнусније лажи. Вољени моји неправедни Срби, дјецџи са Козаре смо саградили дјечји град - Антеленд. Да, да Антеленд, по нашем најгенијалнијем Хрвату. То је био град из бајке, а концепиран у шумадијско - поморавском стилу. Право минијатурно српско село, улице ушорене, кућице са док-сатима, а у средини, нећете вјеровати - српски буиар са ђермом, а то поради асоцијација и племените едукације, а да би се задовољили строги свјетски стандарди, наравно. У том бајковитом селу као лептирићи скакутали су Српчићи и Српкињице, дечади у матрозов оправама, а дјевојчице у тамноплавим сукњицама на фалте и лакованим ципелицама. Адолф, или како га "наше свијеће" звало - Адо, је много зановијетао због оволиког нашег расипништва, али када му је наш Поглавник подвикнуо... Моја Надица, моја Есперанчица, најплеменитија жена на свијету свих времена, коју, ето, великосрпски безумници прогласише за..., па то је истину грозно, што је она вољела и мазала ту дјечицу са Козаре и њихове мајке, ту слатку дјечицу, љуби их њихова бакица Надица - Есперанчица и њихов дједа Динкић.

А тек о Јасеновцу колико је ординарних лажи измишљено. Просто је за невјеровати колико су бескрупулозни великосрпски шовинисти у измишљању лажи. Јасеновац је био, вољени моји Срби, комплекс хотела високе Б категорије са три звјездице, признат од међународне асоцијације хотелијерства са домицилом у Аушвицу, чији је почасни предсједник био господин Хајнрих Химлер, диван хуманиста и еуропејац, који на правди Бога изгуби главу. Као у сваком хотелу високе категорије постелина је обавезно мијењана сваког дана, доручак је био сервиран на енглески и француски начин, ручак је био строго по менију: са најквалитетнијим јелима по особном избору, уз обиле слаткиша и воћа, а завршавао се обавезном црном кавом, комадом француског сира (рокфор или неки други) и чашицом француског коњака (Реми Мартен), а вечера је била лаганија, подразумева се - због пробаве. Главни кухар је био један од најбољих у Европи, једва смо га добили од гласовитог хотела Матхаузен, тада једног од водећих у свијету. У овим елегантним топличким увјетима Срби су се или излежавали у удобним лигештуловима или су се шеткали у модернијем скројеним одијелима са обавезним лептир - машинама и гамашама на ципелама, а Српкиње су се шепуриле у елегантним хаљинама, са сликовитим шеширима на којима су углавном доминирала перја од рајских птица. Велим вам, вољени моји Срби - рај на Земљи. Досаду су прекраћивали миришући алеје опојног цвијећа, играњем тениса (ах, тај тенис), брчкањем у отвореним и затвореним базенима (сви олимпијских размјера, а температура воде је била строго контролирана од стране техничке службе хотела), или су куглали, играли билијар, или се картали (често су им били организовани турнири у бриџу), а увече су им приређиване разне казалишне представе, музичке свечаности, филмске пројекције (Грета Гарбо, Рудолф Валентино), а често су им били организовани балови са избором за Мис Јасеновац. Уколико је неко хтио нешто да ради, обично у циљу рекреације, углавном је било омогућено да се баве хор-

тикултуром, а све да се не би рекло да Хрвати израбљују Србе. Фуј, ие дај Боже!

Невјеројатно али истинито - сав овај европски комфор (ми Хрвати смо увјек били Еуропљани) није штимао Србима. Стално су цјепидлачили, налазили мане, једноставно су мучили понизне усташе који су око њих јурцали управо као Титове пудлице.

Каква безочна и малициозна лаж да је у том бајном Јасеновцу на православни Ускрс 1942. године особље организовало турнир-такмичење у клању Срба. Као - посвађали су се усташе Зринушић и Брзица то је већи кољач (чуј, кољач, а ја рекох да су то били Божији анђели), па још и каме потегли један на другог (кама - то је нека направа с којом се сијече, је ли тако?), па им је Љубо Милош, једна доброта и красота од човјека, као предложио да се организира турнир-такмичење у брзини клања Срба, па да побједник освоји титулу "цара клања Срба" и још да му се приреди банкет на коме би му се уручила златна кама и златни сат (фуј, великосрпске измишљотине), па је као на православни Ускрс 1942. године одржан турнир на коме је као тријумфално побједио усташа Крижар Перо Брзица са 1296 закланих Срба.

Прије свега, ја бих о томе морао да знам јер сам ја тада био в.д. директора хотелског комплекса. Истина је да је дошло до сукоба између Срба и управе логора, пардон управе хотелског комплекса, али због ускршње печенице.

О чему се ради? Сваке године (традиционално) том православном празнику давали смо свечана, ритуална обиљежја (бојање писаница и остало). За ускршњи ручак обавезно смо обезбјеђивали пиротску јањад, али те 1942. године због неповољних ратних увјета нисмо били у могућности да набавимо пиротску јањад, већ јањад из Сријема, која неоспорно лошијег квалитета. И то је ужасно ражестило Србе, па су у знак протеста издеветали усташе и демолирали хотел. То је права истина, вољени моји Срби. Још је као неки Србин

Вукашин из Клепаца мирно подметнуо грло и још је као мирним гласом рекао дотичном усташу: "Само ти синовче ради свој посао!"

И као тај усташа је послје полудио. Великокрпска шовинистичка свињарија. О нашем Поглавнику Анти Павлићу, највећем сину хрватског народа, родољубу и највећем хуманисти овог стољећа (србокомунисти су му опструирали добијање Нобелове награде за мир), такођер, измишљено је безброј гнусних лажи, а наш Поглавник је био једна дивна лирска душа (обожавао Превера), пчелар, оснивач скаутске организације (и он је заобилазио мравињак), човјекољубац и истинољубац, танани пијаниста (Шопен), одан и нежан супруг и родитељ. Имао је мило дјечачко, анђеоско лице, Божије створење. Па, како је могуће, вољени моји Срби, да тај Божији анђеоски, као конструише специјалну каму са наруквицом, тај измишљени србосек.

Па, гдје ће душа тим бескрупулозним лажима? Затим она лаж да је као Рузвелт тестаментом обавезао амерички народ да се Хрвати ставе под старатељство због те наводне геноцидности. Лаж, мили моји Срби, чиста лаж.

Рузвелт јесте обавезао амерички народ, али да се Срби ставе под старатељство. Затим, исто гнусна лаж да на тој цркви у том њемачком градињу стоји натпис: "Сачувај нас, Боже од куге и Хрвата!?" Лаж, вољени моји Срби. Повијесна је истина да је до 1906. године на тој цркви писало "Сачувај нас, Боже, од куге и Срба", па је та српска протува Апис дебело потплатио градоначелника тог градиња (кесом дуката) па је неки фирмописац избрисао Срби и дописао Хрвати. Ето, то је истина.

Своје хомерско умијење лажирања Срби су одлично показали и у овом посљедњем рату против Хрвата. Па ви Срби можете да радите шта хоћете: да силујете и убијате (наравно нас поштене и незаштитене Хрвате и некуе Муслимане), да палите и рушите, да протјерујете нас Хрвате са наших вјековних огњишта, да направите нове државе на рачун туђих. Као да сте зачарали све ове холбруке и билтове, као да сте их хипнотизирали. Невјеројатно, вољени моји Срби, има ли иешто што ви од њих не можете да измислите?

И на крају, ја сам свјестан да мене, Динка Шакића, хрватског родољуба и великог добротина српског народа, невиног по свим тачкама оптужнице не може ниједан суд да осуди.

Али ипак, ја позивам све Србе који нас Хрвате носе у срцу и суосјећају са нашом великом несрећом, да дигну глас у одбрану невиног и поштењег човјека.

Обраћам се свим демократским оријентираним Србима, свим грађанским струјама, свим институцијама за људска права, свим пројугословенима и интернационалистима, глобалистима и мондијалистима широм Србије (не морам поменити да их наводим, знају они који су...) да дигну свој глас у одбрану невиности.

Бог с вама, вољени моји Срби и унапред вам хвала.

**Ваш одани
Динко Шакић**

П.С. У паузи суђења, у Банским дворима, у свечаној сали невиног дечијих зеница "Курицо Малапарте" прилежио Миле Петковић, егалтирани српски кроатофил.

"ОШИПАНИ ЈЕЖ" БР. 2858

касни три месеца а од које држава узме трећину преко струје за таксе, трећину за потрошену струју а оно остало дају својој деци да не умру од глади? Зар није дефетизам ако лекари немају лекове а болнице грејање, постелигенција???

лигенција???

Они оснивају "Клуб за демократске промене"! Разочарали су се у лидере Коалиције "Заједно", па би баш сад могли у клубу да мало продискутују и додатно збуњују народ који нема шта да једе, ни лекова да се лечи.

Прави интелектуалац би коначно морао да препозна шта је интерес овог народа, после свега што се овом народу догоди. Прави интелектуалац би рекао да је за распад Коалиције "Заједно" крив Ђинђић, јер је растурио али је бојкотом избора помогао Милутиновићу и Шешељу да на изборима напавирче довољно власти тако неопходне Милошевићу и његовој жени. Прави интелектуалац би препознао комунистичке методе код Ђинђића, кад из власти искључује свог паролу а укључује његовог сина, коме је отац био учитељ. (Свака сличност са Дражом Михаиловићем и његовом децом је намерна.)

Прави интелектуалац би знао да се демократске промене не догађају у клубовима, него на изборима како ради сав остали свет или у крви што се Србима чешће догађа.

Прави интелектуалац би после свих превара које је власт извршила рекао ко је преварант, ко преварен, ко је понижен и ико га понижава и стао испред народа.

Ако тако не поступа онда није интелектуалац те само помаже манипулацију са својим народом, са којим манипулише црвено-црна коалиција помоћу средстава информисања, игара на срећу, хлеба и логовог коца.

Више од педесет година Срби немају праву интелигенцију. Њу је прогутало Други светски рат или поратне хајке по иностранству. Иако су живели у другим земљама и нису били претња свом народу а једино су криви што су памтили победнике у другачијој варијанте од оне каквој су мене учили.

Из аморфне масе српског квазинтелектуализма изузима професоре БУ којима управо ових дана држи интелектуално опело Шешељ (по мени интелектуални Дракула) али знам да ће и они отићи у заборав, јер испред њих нема студентског покрета пошто је господин Ђинђић њихов протест сабио у Аладинову лампу у виду Јовановића и Антића држећи их подале од масовног децембарског покрета градских Срба, а универзитет могу одбранили само студенти, болнице здравствено особље, а фабрике радници.

Каква интелигенција такав нам и народ. Народ је масовно разочаран у опозицију као да она живи у Америци или треба да им донесе промене на послушавнику, одбијајући да својим гласом утиче на судбину своје деце. Невероватно колико бљутаво до повраћања делују ове емисије на локалним станицама кад почну поједине бабе да навијају за Зокија или Вељу као да се не ради о њиховој кожи него о певачима народне музике.

А власт се вешто припрема за нове изборе. Нико не зна шта је потписано са Америком, па се власт посипа пепелом и преко новина упућују упозорење (за унутрашњу употребу) Хилу и Холбруку да се нису тако договорили.

Тако црвено-црна коалиција пропаде улагујући се Шиптарима са хуманитарном помоћи која се прикупља на следећи начин: Дође мали камионет на кванташку пијацу у Београд а затим камионџији из унутрашњости нареди да му скине три цака кромпира.

Причао ми један превозник како је "добровољно" предао десет цакова кромпира и то туђег.

Пришли му људи са полицијом и наредили да скине три цака кромпира а кад је овај

Независни синдикат пензионера Србије у вези са најављеним смањењем пензија због промене методологије за прорачун просечних нето плата запослених издаје следеће саопштење

Злоупотреба статистике

У тражењу начина како да смање пензије, које су иначе веома ниске и не обезбеђују покриће минималних трошкова живота породица пензионера, надлежна министарства Владе Србије и Управни одбор Фонда ПИО наложили су Савезном заводу за статистику да измени методологију за прорачун просечних нето плата запослених, на тај начин што ће се просечне нето плате израчунавати деобом исплаћених средстава у обрачунском месецу са укупним бројем запослених који су примили плате и бројем који нису примили плате. По важећој методологији просек плата утврђивао се према броју лица која су примила личне дохотке у обрачунском месецу. Применом нове методологије просечне нето плате снижене су у децембру 1996. године за 30,5%. Супротно законским прописима који предвиђају само динамичко усклађивање пензија са кретањем просечних нето плата запослених, а не и усклађивање односа нивоа, јер се ради о две независне економске категорије, по налогу Министарства за рад, борака и социјална питања пензије су у јануару 1997. године смањене за 12,2%, чиме су прекршени законски прописи и економска права пензионера. Треба истаћи да су пензије део зарађених плата у периоду пре одласка у пензију уплаћен у Фонд ПИО, а плате се тек остварују и зависе од пословних резултата организације у којој раде запослени.

На бази сниженог нивоа пензије су усклађиване са кретањем плата у периоду од фебруара до јуна 1997. године и од фебруара до маја у 1998. години. У периоду од јула 1997. до јануара 1998. године пензије су исплаћиване као аконтације у износу од 906 динара и у периоду од јуна до децембра 1998. године у износу од 1056 динара. На овај начин пензионерима је мање исплаћено, односно закнито 2,9 месечних пензија. Пошто ово снижење није било довољно да се реше финансијски проблеми у обезбеђивању средстава за исплату пензија, данас се најављује даље снижење пензија за преостала 18,3%, после чега би се поново наставило са усклађивањем пензија са кретањем плата.

Пошто се ради о злоупотреби статистике, непоштовању законских прописа и кршењу људских права пензионера Независни синдикат пензионера Србије позива Владу Србије да спречи нечасне манипулације и не доноси одлуку о кршењу економских права пензионера стечена у раду.

У Београду, 21.12.1998.

Независни синдикат пензионера Србије

Дефетизам и лажни интелектуализам

Некад је постојала судска и административна такса. Обе су значиле симболичну накнаду услуга за рад судских и управних органа. Потом су уведене таксе на бројило и возило везане за струју и кола па народ плаћа преко струје непотрошене киловате за војску, телевизију, железницу, ремонт електропривреде, угљенокофе која често износе више од потрошених киловата.

Од пореза који се наплаћују из стварне добити и имовине, прешло се на таксе јер стварну имовину и добит имају они икоји доносе законе, а такви су изнад закона, нарочито кривичног. Сељаци не постоје као порески обвезници, јер Србија осим што нема радника нема ни село које је вазда издржавало све радове и поратну бирократију, а таксе се могу увести на ваздух, намештај ако није СИМ-ПО-ов, псе и мачке луталице, телевизијске антене и ко зна шта још може да смисли нека патолошка глава.

Поједица је прогутало колектив (љигава, безлична маса), те без обзира на индивидуалност какву поседују појединци, сви живимо у септичкој јами. Шта им вреди морални и духовни интегритет кад подлежу Уредби о ширењу дефетизма и Закону о информисању.

А српски живот није дефетизам већ трагично нестајање једног народа на веома неморалан начин. Зар дефетизам није пензија која

љину и храну? Зар није геноцид над сопственим потомством ако млади људи између 20 и 50 проводе радни век на улици, пијаци или буваљаци на минус 20 степени или плус 40. Седети на бетону сатима иза тезге, горе је него бити у затвору где рад има моралну тежину.

Не ради се о дефетизму већ о духовној провалији у коју су први стигли морални Срби који имају душу.

Није важно како живимо и како умиремо, јер власт не жели да зна како јој умире народ. Ни мисли у глави нису више суверене, јер шта вреди што мислиш кад не смеш да се изјасниш, јер не знаш да ли ће те неки патриотски савез, члан ЈУЛ-а, СРС-а, рођак или комшија да те оцинкари за оно што си рекао и оно што би рекао да он има петљу.

И ко зна да Славку Ђурувији све одузето нису вратили и да то није договор да се од некога почне да би се стварно опљачкали нелојални листови, јер тај ДТ је највише пљувао по лидеру СПО и његовој странци.

Употребна вредност људи је мања од употребне вредности гаћа са турске пијаце па чак и гаће дуже служе него неки људи у власти.

Држава Србија има шест потпредседника и председника а сви служе врховном председнику. Кад их потроши расписаће изборе, на његов ће се миг формирати неколико нових странака чији ће лидери у средствима информисања добити по целу страну а лидеру СПО за конференцију за штампу остаће стубац величине читуље. А шта ради српска инте-

одговорио да је његов камион а не кромпир, рекли су "дај пет цакова".

- Рекох да кромпир није мој!

- Донеси десет цакова, те по што се камионџија уплаши да ће му одузети камион, предаде им шест цакова а за узврат доби потврду. Увече на телевизији лепо чује да је Србија - СПС странка упутила десет шлепера хуманитарне помоћи само из Београда на Косово, као да Београђани производе кромпир, уље и шећерну репу.

А кад дођу избори, врховни председник ће укинути Закон о информисању и Уредбу о ширењу дефетизма а таксе ће да остави, јер од нечега мора да живи он, министри и амбасадере, па и остала свита политичких гнзизаваца мора да остане и за превод књига његове жене које читају Кинези.

Потом ће дати миг средствима информисања да запуцају на Шешеља (као што сада чине са Вучелићем) а народ ће рећи да председник стварно није знао за ове законе и указати му поново поверење.

На телевизији се свако вече појави неки Шиптар са белим кечетом и саопшти "Ја вољем Миљошевића".

Тако су Срби изгубили Косово а председник је добио 24 посланика из стране државе јер га воље Шиптари.

Не знам колико је у праву уважени професор етике Медицинског факултета Јован Марић кад каже да треба да се поносимо што смо Срби јер имамо топло правослање.

Кад изађем из куће око мене нема етике, само језиво запуштен и прљав град (који је ван домаћаја предузећа за чистоћу), туга моралних људи, осиноост неморалних а топлот правослања нема ни у црквама иако ћемо једног дана имати више цркава него верника.

Остаје нам једино да стоички подносимо свој крај ако гузећи може стоички издржати, јер агонија наше земље трајаће краће него агонија Америке која је биохемијом и техником променила структуру планете на којој живимо, изазвала тектонске и климатске поремећаје а на Месец се није преселила.

П.С. Ако ово моје писање подлеже Уредби о ширењу дефетизма или Закону о информисању, онда ћу потписати само иницијале. Ако ће због тога запленили "Српску реч", продати будућности и по трећи пут испребијати и ухапсити Даницу Драшковић а опљачкати Богољуба Пејчића, онда ћу се потписати пуним именом.

ЗАР НЕ ТРЕБА ТАКО, СРПСКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈО?!

**Војка Милутиновић,
Ужице**

Савез за преваре у Чачку

На политичкој сцени у Чачку дешавају се неке чудне ствари. Најчудније је то што постоји некаква "странка" названа "Нова Србија". Општински одбор именоване групе сачињавају група одборника СО Чачак који су отказали послушност СПО-у, које предводи председник СО Чачак Велимир Илић и још неколико његових истомишљеника. Главни и одговорни задатак ове групе грађана је плување и ружење функционера и чланова СПО-а у чему им здушно помаже Демократска странка. Они оптужују СПО и Вука Драшковића за наводну колаборацију са режимом Слободана Милошевића. Можда је СПО учинио, у скорије време, неке поступке који га привидно приближавају режиму (избор Момира Булатовића за савезног премијера, из-

бор Зорана Анђелковића за председника Привременог извршног већа Косова и Декларација о осуди САД у Савезној скупштини). Наведени поступци имају за циљ да се спречи могућност да СПС, ЈУЛ и СРС себе представе као ексклузивне заштитнике националних и државних интереса. Господи из Нове Србије смета "колаборација" СПО-а са Милошевићем. И то би било у реду да је крај приче. Међутим, прича има наставак. Свесни своје маргиналности и ирелевантности следбеници Велимира Илића се удружују са чланцима Савеза за промене. Да видимо са ким се то удружују? Милан Панић, Србин из Америка, кога је Милошевић довођењем на место Савезног премијера у лето 1992. године употребио за стабилизацију режима озбиљно уздрманог тадашњим антиратним протестима и Видовданским сабором. Поставља се принципијелно питање може ли се веровати у антирежимско опредељење људи које у политичку орбиту лансира Слободан Милошевић? Ми мислимо да не може. Исти је случај са Драгославом Аврамовићем кога је режим употребио за стабилизацију власти озбиљно уздрмане разарајућом хиперинфлацијом која је кулминирала крајем 1993. године. Тај исти Драгослав Аврамовић безобзирно окреће леђа Коалицији "Заједно" такорећи непосредно пред изборну ћућу у новембру 1996. године. Како сада веровати супер деки? Ту је и Небојша Човић, носилац листе СПС у Београду на изборима 1996. године. Поменути господин је био један од организатора чувеног Милошевићевог контрамитинга 24.12.1996. када су присталице Милошевића тукле и убијале шетаче Коалиције "Заједно". И сада господа из "Нове србије" са Небојшом Човићем оптужују СПО за колаборацију са режимом. Ово је да памет стане. Даље, Вук Обрадовић некадашњи генерал ЈНА коју је Милошевић злоупотребио у ратовима у Словенији, Хрватској и БиХ и обрнукао до краја. Да ли је можда Вук Обрадовић управљао неким од тенкова којима је Милошевић растурио антирежимске демонстрације у Београду 9. 3. 1991. године? Даље, Весна Пешић којој се принципијелно не може оспоравати опозиционарство. Али, поменута госпођа добија копривљачу када се помену Равна Гора и династија Карађорђевића. И сада "доследнији" равнорорци и монархисти из "Нове Србије" од нас из СПО-а удружују се са Весном Пешић. Ту је Драгољуб Мићуновић, који је пред Видовдански сабор 1992. побегао у САД. Најзад, дођосмо и до Зорана Ђинђића непосредног разбјача Коалиције "Заједно" и тајног госта на канабету Слободана Милошевића. Ђинђић воли краља и Равну Гору као муслиман свињетину. Поред тога, поменути господин се прочуо по изјави: "Коме је до морала нема шта да тражи у политици, нека иде у цркву". Видевши да је издајничким и штеточинским радом упропастио не само Коалицију "Заједно" већ и Демократску странку, сада Ђинђић очајнички покушава да се, под именом Савеза за промене, врати на србијанску политичку сцену. Ђинђић је преко Милета Корићанца разбио одбор СПО-а у Чачку убеђујући поједине његове чланове да подрже Велимира Илића као кандидата за Председника Србије. Веровали или не, Велимир Илић је пристао на ту мегаломанску и сулуду идеју. То је корен сукоба Илића са Вуком Драшковићем. Сада Илић прича да се разишао са Вуком због сарадње СПО-а са социјалистима. Није него. После избора за републичку скупштину 1993.

године Велимир Илић се на састанцима ОО СПО залагао за улазак СПО-а у Владу Србије, макар при томе странка добила само министарство за екологију. А сада Илић оптужује Вука за размишљања о уласку у владу. Где је ту принципијелност? Даље, ОО СПО у Чачку се пред републичке изборе 1997. године огромном већином чланова изјаснио против изласка на изборе под неравноправним условима. Дошавши на седницу одбора при крају састанка Велимир Илић је својим ауторитетом променио мишљење одбора у Чачку о неизласку СПО на изборе. И сада се Велимир Илић залаже за поштене изборне услове. Али, и то је политика. Приликом посета Чачку Вука и Данице Драшковић Илић се понашао снисходљиво и улизички ућуткујући поједине чланове СПО-а који су водили полемику нарочито са Даницом Драшковић. И сада Велимир илић нас који смо мушки разговарали са Вуком и Даницом оптужује за улагивање њима. Али, и то је политика. Овome треба додати да је ОО СПО-а у Чачку једини, својевремено, у Србији јавно осудио рушење Зорана Ђинђића са места градоначелника Београда. Уместо да цене принципијелни став чачанског СПО-а, господа из Демократске странке се удружише са Велимиром Илићем против СПО-а и изневерише изборну вољу Чачана исказану на локалним изборима новембра 1996. године. Ђинђић је оваквим деловањем злоупотребио Велимира илића и разбио најјачу опозициону власт у Србији какава је била она у Чачку пре разлаза СПО-а и Велимира Илића. Али, има нас који нешто памтимо и понекад нешто напишемо. Колико да се не заборави.

**С поштовањем,
Др Владан Д. Јовановић,
одборник СПО-а у СО Чачак**

Савез за пропаст!

Резултати истражног америчког "Међународног института" су показали (март 1998) да само пет одсто анкетираних грађана верује да је ДС поштена странка, док је број оних који ту особину приписују лидеру странке за проценат мањи! Зато је лидеру ДС препоручено: "Напустите политику" или "Ступите у неку коалицију". Тако је дошло до стварања "Савеза за пропаст". У тај савез ушле су мале и безначајне странке које су испале из политичке игре, захваљујући бојкоту избора: ДС, ГСС, СД, ДХС, ДА, ДЦ, "Нова Србија", "Алијанса за промене" Милана Панића, те здравствено опорављени и знатно подмлађен бивши гувернер Народне банке Југославије Д. Аврамовић! Савез је обелодањен 15. јуна 1998. године.

На позив Милана Панића на промоцији у Нишу гостовао је и председник РДСВ г. Миле Исаков, који каже: "На српској политичкој сцени има превише лидера, при чему је у питању шаролико друштво, у коме неки Вуку корене са Равне Горе, други са Пала, а трећи из режима и његових тајних служби, тако да је све то око Савеза рађено неозбиљно, те ће вероватно и пропасти као и претходне коалиције.

Портпарол ДСС М. Јовановић отворено изјављује да они пре свега не верују З. Ђинђићу који је растурио Демократску алијансу и Коалицију "Заједно". Каква је будућност Савеза у коме се удружују Батићеве демохришћани и Обрадовићеве социјалдемократе? Или, какав је програм спектра у коме се налазе Човићеви социјалисти и ројалисти В. Илића? Јесу ли за ре-

публику или краља? Уз то, осим ГСС и ДС, тамо су се окупили маргиналци, отпадник од наше странке В. Батић, који је са собом повео 60 чланова, отпадник СПО-а Веља Илић, лидер Србије заједно и отпадник СПС-а Небојша Човић. То је друштво са којим се нема шта радити!

Почасни председник СЛС Никола Милошевић у изјави за "Блиц" каже: "Код нас постоје три опозициона удружења која воде Вукобрат, Панић и Мајкл Ђорђевић".

Приликом позива да уђе у Панићеву Алијансу, стављено му је до знања да га морају подржати за председника.

Намера и жеља З. Ђинђића је била да Савез прерасте у једну странку, Демократску. Лидер би такође био г. Ђинђић. Поштено! На жалост, ту могућност су категорички одбацили гђа Пешић и г. Обрадовић.

Бојкотом избора, у друштву са Ибрахимом Руговом, те растурањем победничке Коалиције "Заједно", З. Ђинђић је директни кривац за долазак на власт црвено-црне коалиције у Србији. Сад захтева нове изборе, наводно бољи су услови, а и очекује да ће симпатизери СПО и СРС гласати за његове демократе. Као што демократска Србија никада није заборавила изјаву Радована Караџића дату 1991. године "да ће довести милион Срба из Босне у Београд да помогне Слободану Милошевићу"!

Још тежа је чувена изјава З. Ђинђића дата "Лос Анђелес Тајмсу": "Свесно сам радио на растурању и расколу те коалиције"! Уговор није свето писмо, говорио је лидерчић ДС, који је најурио све оне који су били језгро поменуте странке. Да није било сујете и грамзивости, да је поштовао уговор који је три пута потписао, други би ветрови сада дували Србијом. Народна скупштина Србије под руководством Весне Пешић не би расправљала нити доносила:

- Закон о универзитету
- Закон о информисању
- Закон о посебним правима и обавезама избраних лица
- Закон о порезима и таксама

Сада г. Ђинђић најављује "мире на пролеће". Ми који смо долазили из унутрашњости у Београд да помогнемо Коалицију "Заједно", који смо били пребијани, гладовали и спавали по станицама Београда, док си се ти "башкарио" тајно 10. јануара 1997. на канабету г. Милошевића. Твоје дружење са Ј. Станишићем и издајство се не може заборавити! Ти можеш бити дочекан и испраћен једино јажима и то оним која нису за употребу. Поменути Савез сачињавају сујетне личности, разни пребези који су отпуштени из својих бивших странака или су побегли са жељом да оснивају своје странке. То је доказ да они не желе промене, већ само лидерске фотеле. Вероватно да има и таквих који су "кобајаги" отпуштени а и даље раде по диктату својих бивших комитета.

Г. Небојша Човић, бивши градоначелник Београда, сада председник ДА, 2. октобра 1997. године за "Српску реч" каже: "Таквима који су једно причали и потписивали, а друго после тога радили, уверен сам да више нема места у опозицији". Браво! На примедбу да је доскора био веома високо котиран у СПС-у, одговара: "Не стидим се својих ранијих функција које сам јавно обављао, као што сам их и јавно напустио. Много су опаснији они који са Милошевићем сарађују тајно", каже за "Блиц" децембра 1998. године. Браво! Вероватно мисли на тајно кокетирање З. Ђинђића и С. Милошевића у стара добра времена. Они

виски, нама батине! Лако је изаћи на улице када ти је кућни пријатељ и кум начелник Државне безбедности!

На изборној конвенцији посланичких и одборничких кандидата СПС-а у "Сава центру", г. Н. Човић упозорава бираче да "Србија 20. децембра бира између Косова и Дизниленда"! Како се времена и мишљења брзо мењају!

Социјалдемократију предводе два брата Обрадовића, заправо "бивше" ударне песнице Милошевићевог режима. Тако млад стићи до чина генерала и постати портпарол ЈНА, није се могло постићи без "изванредног дрвеног педигреа"! То се такође односи и на Павића Обрадовића, бившег потпредседника Скупштине Србије. Дај Боже да су они сада оно за шта се представљају.

Екс-премијер СРЈ и један од оснивача "Савеза за промене" је Милан Панић, који каже: "Америчка власт ће сигурно извршити притисак на југословенску и српску власт да исплати као "лакрдјаш". На жалост, у народу је препознат као "лакрдјаш". Под старе дане се сетио свог српског порекла. Доживео је прави дебакл у својој политичкој каријери. Само захваљујући подршци СПО-а на председничким изборима 1992. године је имао запажене резултате.

Чињеница је да имитира свог наводног пријатеља Клинтона. Због сексуалног злостављања бивше директорке персонала ИЦН, Мери Мартинели (68), наш Милан је прихватио поравнање ван суда. Дебело је платио али је избегао скандал.

Такве противкандидате жељно ишчекују СПС и СРС:

Шта рећи о председнику ДЦ, г. Мићуновићу. Наводно је и та странка постала део Савеза. Зар после протеривања из странке у којој је био председник од стране З. Ђинђића опет склапати неке савезе са претходно поменутих је чиста глупост.

О оном несрећнику Вељи Илићу не вреди ни говорити. Чим падне са места градоначелника Чачка, биће најурен из тог Савеза. Утеху ће вероватно потражити у покушају да се врати у СПО!

Весна Пешић је највећу грешку учинила када је окренула леђа СПО-у. Имао сам прилике да је слушам и када је говорила пред малим скупинама знатизељника (у Бону), где је највише аплауза добијала када је спомињала г. Вука Драшковића. Сада у "Аргументу" од 26. јануара 1998. године каже: "Највећа слабост Милошевића и Драшковића је у томе што политику воде под утицајем својих супруга". Госпођо Пешић, имате разне ревије, учите на примеру В. Шешелја. Пошаљите оглас и слику, вероватно ће се наћи неки несрећник који ће вас прихватити, тако да и ви водите своју политику под утицајем свог мужа. Немојте завидети онима који имају своје брачне другове.

Др Драгослав Аврамовић, бивши гувернер Народне банке Југославије, од 24.1.1994. до 14.5.1996. године. У септембру 1996. изјављује: "Судбина отаџбине, нашег народа и грађана не дају ми за право да будем ни стар ни болестан". После неколико дана напушта коалицију, правдајући се годинама и здрављем! У "минут до дванаест" је забрањено и да коалиција носи његово име. То је била катастрофа по коалицију. Да ли су на промену његове воље утицале стране дипломате, жељне да спрече пораз Милошевићевих социјалиста? Вероватнија је, ипак, верзија да је забрана стигла од стране ДБ, на челу са Ј. Станишићем. Чињеница је: Драгослав Аврамовић два пута спасава режим

С. Милошевића. Да ли је његова жеља да и трећи пут насанка грађане Србије? Ако је он перспектива наше земље, онда... Послушај своју жену и остави се политици.

М. Корњић,
Михајловац код Неготина

Доле Влада!

Наша Влада је донела а Скупштина усвојила низа закона о порезима и таксама који треба да унесу у државну касу далеко већа средства него до сада. Једном речју, Влада хоће богат буџет. То је мрка капа, сиротиња га не може напунити. Овај посао Влада ради на трашке. Прво је требало радницима са села и града обезбедити добар доходак и плате па тек онда тражити веће порезе и таксе. Нема богатог буџета без богатих људи. Пореска политика мора бити таква да се шири круг пореских обвезника. Није тешко претпоставити шта ће се догодити са сиромашним грађанима када морају од својих уста да одвоје да би платили порез, таксу, допринос, итд. Плате и доходак наших грађана опадају реално и то непрекидно, а министри и Влада подижу своје плате до небеса. Оволике плате министрима и разним председницима је чиста отимачина. Може власт сада да себи зграби колико хоће, то ће им надам се пресести приликом првих наредних избора, ако због овакве грабежи добију поново власт, онда им предложимо да још толико узму. Заборавили су да је поштење најбоља политика. Но државне власти су показале овом приликом да немају ни памети, ни поштења, ни добрих навика, ни лепог понашања и због тога су само терет овом намученом и исцрпљеном народу.

Ова неправда не сме остати, избори је морају отклонити. Да ли се овој власти може веровати када говори о праведности? Не може. Не сме ова власт да остане јер њу не подупиру истина и правда.

Влада је овим Законом о својим платама преварила народ. Плата је награда за рад. Шта је то Влада добро урадила за свој народ, оволика превара је незапамћена у нашем народу, па и у свету. Плата је награда за рад. Шта је то Влада добро урадила за свој народ када је зграбила толике плате? Њихов учинак мора бити манифестован задовољством народа и стандардом живота. Како то задовољство не постоји, то Влада није смела посегнути за толиким платама и за оволиком пљачком. Среша је што може да се мења и да се укине, то мора бити прворазредни задатак нове власти и Скупштине. Ми смо данас несрећна држава, јер њоме владају само они који мисле о себи. Зграбили су себи велики комад а нама сиротињи су оставили мрвице. Каква је то Влада која не мисли на последице свога рада? Како раде тако ће и проћи на првим изборима. Влада је заборавила народ, али није заборавила себе. Овим Законом о њиховим платама Влада је испољила себичаштво и због тога она мора бити мртва за овај народ, зато што мисли да само она треба да живи и ужива. Када они не мисле о нама нећемо ни ми о њима више мислити. Чланови Владе показали су овога пута да су најобичнији народни џепароши.

Кажу да то није усамљен случај у свету да министар има 2-3 хиљаде марака плату као они, па и више. Да ли су у нашим условима заслужили толике плате и бенефиције? Да ли су чланови Владе били скромни?

Уверили смо се да наша мука, беда, јаук

нису стигли у уши наше власти. Задесила нас је пропаст, а то прати оне који нису паметни. За нашу беду најодговорнија је наша Влада а богами и они који су на изборима дали глас за њу. Одбачени смо од света, зато што смо постали сиротиња. Нико никада није тражио пријатељство са сиромасима. Да ли чланове наше Владе краси скромност? Не. Познато је само да су велики скромни, а они то нису. Хоће министри и разни председници српске сиротиње да искористе свој положај за себе. Даће бог да им то преседне. За ово што су урадили до сада не смемо оборити главу. Неће нас спасти оно што смо на њу натоварили, не смемо клонути ни духом ни телом. Не смемо дозволити да уживамо у јадиковању и кукању на постојеће тешкоће. Хоће наша Влада славу а част је изгубила. Морам се спасти од лудости и глупости наше Владе која не зна Шта је срамота. Она је дуго на власти и уместо да буде све мудрија она је све луђа. Настоји да своје страсти за новцем задовољи. Та похлепа и страст за новцем мора се лечити неком другом страшћу. Лечи се страшћу за богатом државом и за богатим народом. Не може држава бити богата када јој је Влада богата а народ сиромашан.

Влада није показала стрпљење да прво поправи наше материјално стање па тек онда да себи повећа плате. Она изгледа не подноси свој народ, јер то што раде не може се другачије објаснити. Преварили су се ако сматрају да су урадили нешто велико и трајно. Да бисмо успели у променама не смемо дозволити да нас досадашњи резултати избора поколебају. Ми смо добили овакву Владу захваљујући глупости већине наших бирача (гласача). Ова њихова претераност у доношењу срамних закона је последица пијанства које им је ударило на мозак. Успели су да нам подвале. Ако Влада за овакав однос према својим грађанима прође безболно и некажњено онда ћемо и ми грађани (бирачи, гласачи) бити саучесници такве незапамћене пљачке. Нови избори ту Владу морају одувати-најурити, да будућа (следећа) Влада не би тако поступала. Са данашњим платама наших министара и њених председника и потпредседника по нашем "демократском" закону могло би да се на Западу живи некако (па и лепо) месец дана, а да ли су чланови Владе размисљали колико би минута на том Западу живели наши радници са нашом србијанском платом? Зар да их награђимо за срамне законе и бедан живот? Какво је то задовољство живети богато поред десет милиона гладних људи, па и да смањим, девет милиона? Ко се то осећа пријатно поред просјака?

У овим тешким временима по српски народ у срцима чланова Владе није се одржало срце хуманости и једнакости, солидарности. И уместо да смањују своје потребе они их повећавају. Треба повећавати своје потребе, али којом брзином? У ком времену? Сигурно не овом брзином и на данашње време. Не тражимо ми грађани да се са министрима и председницима изједначимо у платама, ко то хоће и тражи то може бити само плод његове маште. Свесни смо ми да међу нама не може бити једнакости. Нас једнакост и то потпуна чека на гробљу. Родили смо се неједнаки, живимо неједнако а умиремо једнаки. Испало је да је вреднији и важнији посао посланика, министра, судије него учитеља, лекара, професора, инжењера, итд. Дрскост чланова Владе је овога пута претрчала поштење. Кома не треба дати више да би више и боље радио? Толико повећање пла-

та данас је безобразлук, а у неко друго време сигурно не. Ми смо узрок своје несреће. Чланови Владе су овога пута показали само какви су. За њихове "мале" плате не могу окривити нас. Док ми за своје мале плате и пензије морамо окривити себе више него министре. Позната је народна изрека да прилика чини човека лоповом. Тако је и са нашим министрима, њихов висок положај допринео је да они постану грамзиви, а да су на нашем месту вероватно је да би имали исто мишљење као и ми, а понеко и не би.

Којег су се и којих принципа држали кад су тако себи одредили дебеле плате. Која је то код њих том приликом била јединица мере? Кажу просечна плата. То није тачно. Колико радника данас код нас прима просек? Колико је испод просека? Износе да је просек 1.200 динара. Ја сматрам да то није прави просек, прави би просек био када би се све плате свих радника у Србији поделиле са бројем и запослених и незапослених, јер не треба заборавити да је данас код нас случај и то врло чест да једна плата, била она просек или не, издржава бар још једно радно способно дете, жену, итд. Кома се данас у нашој држави одређује плата по неком статистичком просеку? Никоме. Само нашим "драгим" министрима. Што не би и они имали коефицијенте, па нек имају већи број сразмерно функцији и обиму посла и резултатима рада. Хоће да воле државу и народ само за велике паре, али не и да раде. По платама гледају у Европу, то је нормално. Имају ли право радници, сељаци и пензионери да по том питању гледају у Европу а наравно и по другим?

Зашто су подигли положај и углед Владе на ниво новца а не на ниво чисти? Испало је да су министри газде, а ми сви остали њихови најамни радници, једном речју њихова прија и да немамо право да се мешамо у посао газде. Да ли је то тако? Тако нам и треба када на изборима нисмо изабрали људе којима би општи интерес био испред личног. У обнову земље лични интерес мора да се уклопи у општи интерес. За њих је сада карактеристично после доношења овог Закона о платама да воле народ и државу, али су им сигурно милије паре. Причају министри у Скупштини Србије да су овај Закон предложили да би повећали плате судијама, тужиоцима да би поштено и праведно судили. Где су то они видели и научили да се може поштено радити само за велике паре? Треба ли човек да има љубав и за нашом сиротињом, а не само за својом дебелом платом?

Сведоци смо како су поједине судије након последњих локалних избора под притиском власти бело претварали у црно и обрнуто. Те судије послушници власти код ове власти морају бити добро награђени па чак и министарским местом. Човек је човек и за мале паре. Судије, тужиоци иеће сматрати, а и у праву су, да им народ није одредио плате (а требало је његова материјална ситуација), већ власт. Јасно је за кога сада треба да раде и пресуђују. Та плата не резултира из богатства народа и то не може да буде поштено. Није ово једини посао наше Владе која није мислила на његов крај. Онај ко паметно ради мисли и на његов крај. Да ли ћемо сада имати министре, судије, тужиоце, председ-

нике вредније и паметније и докле? То би требало да чујемо од Владе. С киме ће они радост повећања плата поделити? Сигурно не са нама који немамо или имамо некакав лажни просек. Ми немамо радости, нека Влада види у чему је погрешила. Они ће имати раскошне куће (палате), а ми празне стомаке. Влада хоће да нама радницима рад буде радост а њима паре да буду радост. Они да су неки људи имали би прво власт над собом па тек онда над нама. Овде је дошла до изражаја њихова похлепа.

Уверили смо се да чланови Владе нису овога пута били чисте савести, нису имали скромне жеље, нити им је Закон о платама испао поштен рад. Влада нас је довела у ситуацију да ко се тога придржава постаје бедан. А зар тако треба? Тај Закон је срамота и какви су то људи који се не стиде своје срамоте? Ми се грађани сада не чудимо што су чланови Владе лоши људи, али нас чуди што се они не стиде свога рада. Наша је држава дошла у овакво јадно и тужно стање више због морала људи а мање због повреде закона. Лако је људима у Влади водити паре из државне благајне, том приликом сигурно је да их срце неће заболети. Свака Влада је дужна да производи добре људе својим личним примером. Ми смо жртве лошег васпитања чланова Владе. Истина да се власт (Влада) бира да би та власт (Влада) извукла народ из тешкоћа и немаштине. Да би у томе успела морала је почети од нас ка њима, а они су пошли натрашке. Када буду кренули ка нама много што ће им се на том путу покварити. Они нам сада могу причинити задовољство само својом оставком. Пре него што су се одлучили за повећање својих плата да ли су погледали по држави да ли има и колико гладних, болесних, дужних...? Нису. А ако јесу како су могли да ураде то што су урадили. Ето где чланови наше Владе утроше своје болесне амбиције. Показали су се као безобзирни, јер од свог министровања траже само своју удобност и богатство. То њихово богатство није створено трудом и знојем. Они хоће са овим Законом о њиховим платама да се до краја живота попуна на народну грбачу. Пратећи њихово понашање уверили смо се да код њих није снага у разуму већ разум у снази. Морам им судити по ономе што су урадили пре него за оно што нису урадили. Овај Закон су донели због личне користи са умишљајем, у доколици и хладнокрвно.

Живео Росић,
Доња Бадања

IN MEMORIAM

Седамнаестог новембра 1998. преминуо је у 62. години
Слободан Врачарић - Лобе
учитељ из Бадовинаца.

Био је један од оснивача СПО у Мачви и околини, председник Месног одбора СПО у Бадовинцима и члан Општинског и Окружног одбора, учесник Првог конгреса СПО, Деветомартовских демонстрација, Видовданског сабора, свих прослава на Равној гори и Великог протеста 1996-97.

Као син равноротца, вечно прогонен од комуниста, живео је за дан када ће у Србију доћи демократија, правда, поштење, и када ће -комунистима видети леђа. Волео је Краља и Отаџбину и остао им веран до последњег дана. За собом је оставио сина и супругу.

Нека му је вечна слава.

Породица

**СРПСКА
РЕЧ И**

ШАХ

Уређује Владимир Јовићевић ЈОВ

Анатолијада

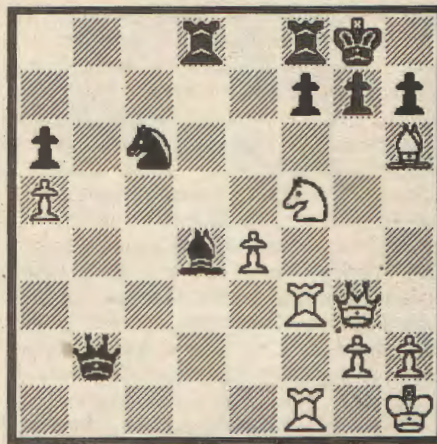
У Удружењу књижевника Србије у организацији шаховског клуба "Ф7" и Дирекције за грађевинско земљиште и изградњу Београда, приређена је Анатолијада (књижевно шаховско вече посвећено светском прваку у шаху Анатолију Григоријевичу Карпову). Уваженог госта из Москве поздравили су генерални секретар УКС Предраг Богдановић Ци и председник шаховско-књижевног клуба "Ф7" ФИДЕ-мајстор Веселин Бошковић.

Велемајстор Анатолиј Карпов повукао је први потез на Турниру јавних личности Београда. Учествовало је 15 играча, а победник турнира био је књижевник Зоран Божовић са 10,5 поена. Друго и треће место са 10 поена поделили су Слободан Јарчевић и Ањелија Стојановић.

Божовић је стекао право да одигра меч од 12 брзопотезних партија са четвороструким прваком Београда Веселином Бошковићем. Меч ће се одиграти крајем јануара 1999. године.

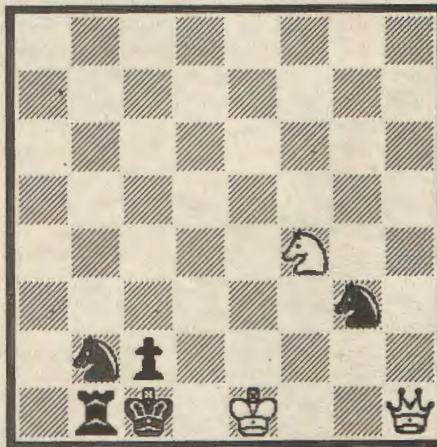
Карпов-Полугајевски
Мечеви кандидата, 1974.
6. партија

1.Лц1!Д65, 2.Сх6,Кх8, 3.Сф7,Тф7,
4.Тф7,Лф6, 5.Дф2,Кг8, 6.Тф6,гф6, 7.Дф6.
Црни предаје (1:0).

Решење проблема
бр. 86.
1.Де4! (жртва даме)

Проблем бр. 87
Самуел Лојд
САД, 1857.

Мат у два потеза

**СРПСКА
РЕЧ**

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ НОВИНАРА

ДИРЕКТОР: Даница Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:
Бољуб Пејчић

УРЕДНИЦИ:
Илија Давидовић
Сивео Бајић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ:

Александар Чојчић, Александар
Цвејковић, Благица Стојановић, Ђорђе
Вукоје (фойо), Јелена Ленголд, Љилана
Шој, Милан Божвић, Милица Ђорђевић,
Мирко Дошен
(Вашингтон), Миленко Вучевић, Небојша
Реџић, Никола Буззан, Сивице Сикавица,
Владимир Јовићевић Јов

ДИЗАЈН И КОМПЈУТЕРСКА ОБРАДА:
D-design

СЕКРЕТАРИЈАТ РЕДАКЦИЈЕ:
Драгица Буѓарски, Нада Бошковић

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Вука Караџића бр. 8/1, 11000 Београд
Тел. 011/ 620-891, 628-242, 620-968

КОМЕРЦИЈАЛНА И ИЗДАВАЧКА
ДЕЛАТНОСТ:
Бранкова 13-15, 11000 Београд,
тел. 011/ 625-937, 624-598

ЖИРО-РАЧУН:
40801 - 603 - 4 - 27562 Ситари град

РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ СЕ НЕ
ВРАЂАЈУ

ШТАМПА:
АБЦ Глас, Влајковићева 6, Београд.
Мишљењем Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01 22191-01 од
15.2.1991. одређена је стопа пореза од 3%.

ПРЕТПЛАТА
Прејидлаиу на Српску реч можеише
извршииши уилаишом на жиро-рачун 40801-
603-4-27562, Ситари град, са назнаком - за
прејидлаиу - и шо за:
3 месеца (6 бројева) - 42 динара
6 месеци (12 бројева) - 84 динара
12 месеци (24 броја) - 168 динара
ЗА ИНОСТРАНСТВО - ЕВРОПСКЕ
ЗЕМЉЕ
3 месеца (6 бројева) - 35 ДЕМ
6 месеци (12 бројева) - 70 ДЕМ
12 месеци (24 броја) - 140 ДЕМ
ЗА ВАНЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ 50% ВИШЕ
Информације на телефон
011/620-891, 628-242, 620-968

"СРПСКА РЕЧ" НА ИНТЕРНЕТУ

HTTP://WWW.SRPSKA-REC.CO.YU

PARKING SERVIS

Предузеће ПАРКИНГ СЕРВИС основано је 1972. године.

Основна делатност Предузећа је управљање, коришћење и одржавање јавних паркиралишта, Обезбеђује велики број подземних и надземних гаража, бројна отворена јавна паркиралишта, као и службу паука која уклања непрописно паркирана или оштећена возила, а све то с циљем да се растереће саобраћајнице ради несметаног пласмана и регулесања саобраћаја.

Предузеће пружа и читаву ланцу других услуга у теретном и друмском саобраћају. На свом великом међународном теретном терминалу Предузеће корисницима пуни могућност парковања, сервисирања и прегледа возила, претовара и складиштења робе те бројне друге погодности за инвеститере.

јавна паркиралишта

*јавне гараже
затвореног типа*

теретни терминал

сервис и друге услуге

*технички преглед
и осигурање*

ауто - сервисни центар

**EKSKLUZIVNI
ZASTUPNIK
ZA JUGOSLAVIJU!** OFY company

IZLOŽBENO PRODAJNI CENTAR:

BULEVAR REVOLUCIJE 297 (CVETKOVA PIJACA)

Tel: 424-178, 415-358, 625-949

NEW!

WALT DISNEY

NOVO!

PROGRAM ZA ŠKOLU:

PRODAJA NA VELIKO!

RUKSACI, TORBE ZA PRVAKE, TORBE ZA UŽINU, TORBE ZA PATIKE...

DISNEY PERNICE - OBIČNE I METALNE

DISNEY OLOVKE, REZAČI, LENJIRI, GUMICE, FLOMASTERI ...

DISNEY SVESKE

DISNEY DEČJI KIŠOBRANI, KABANICE

DISNEY PLIŠANE IGRAČKE, PUZLE I DRUŠTVENE IGRE ...

DISNEY ČAŠE, PODMETAČI, TERMOSI, ŠOLJE TANJIRI ...

I MNOGO TOGA JOŠ OD DIZNIJA - DOĐITE I VIDITE!

NEW!

**NAJPOVOLJNIJE
CENE!**

NEW!

